

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA

V PLZNI

FAKULTA ZDRAVOTNICKÝCH STUDIÍ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2013

Bc. Lenka Housarová

FAKULTA ZDRAVOTNICKÝCH STUDIÍ

Studijní program: Ošetřovatelství N5341

Bc. Lenka Housarová

Studijní obor: Ošetřovatelství ve vybraných klinických oborech

PUBLIKAČNÍ AKTIVITA VŠEOBECNÝCH SESTER

Diplomová práce

Vedoucí práce: Mgr. Zlata Kožíšková

PLZEŇ 2013

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval(a) samostatně a všechny použité zdroje jsem uvedl(a) v seznamu použitých zdrojů.

V Plzni dne 24. 3. 2013

.....

Vlastnoruční podpis

Poděkování

Děkuji Mgr. Zlatě Kožíškové za odborné vedení diplomové práce a poskytování cenných rad. Děkuji PaedDr. Janě Zbirovské za korekturu práce, a dále děkuji svým respondentům za jejich spolupráci při realizaci výzkumného, dotazníkového šetření. Děkuji i celé své rodině za pomoc a podporu po dobu mého studia.

Anotace

Příjmení a jméno: Bc. Housarová Lenka

Katedra: Ošetrovatelství a porodní asistence

Název práce: Publikační aktivita všeobecných sester

Vedoucí práce: Mgr. Zlata Kožíšková

Počet stran: číslované 88, nečíslované 20

Počet příloh: 3

Počet titulů použité literatury: 63

Klíčová slova: celoživotní vzdělání, publikování, všeobecná sestra, výzkum,

Souhrn: Tato diplomová práce je zaměřena na problematiku publikování a publikační aktivity u všeobecných sester. Pozornost je věnována především samotnému publikování, dále výzkumu v ošetrovatelství, celoživotnímu vzdělávání všeobecných sester a v neposlední řadě i problematice povinné mlčenlivosti a legislativním normám, které úzce s publikováním souvisí.

Annotation

Surname and name: Bc. Housarová Lenka

Department: Nursing and midwifery

Title of thesis: The publication activity of General nurses

Consultant: Mgr. Zlata Kožíšková

Number of pages: numbered 88, unnumbered 20

Number of appendices: 3

Numer of literature items used: 63

Key words: lifelong education, publishing, General nurse, Research,

Summary: This thesis is focused on the issue of publishing and publishing activities for General nurses. Particular attention is paid to the publishing, research in nursing, lifelong training of General nurses, and last but not least the issue of mandatory professional secrecy and regulatory standards, which is closely associated with publishing.

OBSAH

ÚVOD	9
TEORETICKÁ ČÁST	10
1 PUBLIKOVÁNÍ	10
1.1 Co je publikování	10
1.2 Počátky vědeckého publikování	10
1.3 Tradiční vědecké publikování	11
1.4 Nové modely publikování	12
1.4.1 Model Open access	12
1.4.2 Ekonomické modely Open access	12
1.5 Nové formy vědeckého publikování	13
1.6 Základy publikování	13
1.6.1 Proč publikovat	13
1.6.2 Kdy publikovat	14
1.6.3 Jak začít publikovat	14
1.7 Pravidla psaní a přednášení	15
1.7.1 Jak psát odborný článek a jeho části	15
1.7.2 Jak psát kazuistiku	17
1.7.3 Přednáška a jak přednášet	18
1.7.4 Presentace a její struktura	19
1.7.5 Zásady přednášení a prezentace	20
1.8 Citační etika	20
1.8.1 Proč citovat	21
1.8.2 Kdy citovat	21
1.8.3 Jak citovat	21
1.8.4 Pravidla citování	22
1.8.5 Citační index	22
1.8.6 Impakt faktor	23
1.9 Plagiátorství	23
1.9.1 Typy plagiátorství	23
1.9.2 Detekce plagiátorství	24
1.9.3 Národní registr vysokoškolských kvalifikačních prací (VŠKP)	25
1.9.4 Autorský zákon	25
1.9.5 Trestání plagiátorství	26
1.10 Jazykověda	27
1.10.1 Lingvistika a její rozdělení	27
1.10.2 Gramatika	29
1.10.3 Slovní zásoba	29
1.10.4 Rétorika	29
2 Věda a výzkum	30
2.1 Co je věda	30
2.2 Výzkum v ošetrovatelství	30
2.2.1 Historie ošetrovatelského výzkumu	30
2.2.2 Oblasti ošetrovatelského výzkumu	31
2.2.3 Význam ošetrovatelského výzkumu	31
2.2.4 Metodologie výzkumu	32
2.2.5 Fáze výzkumu	32
2.2.6 Role sestry v ošetrovatelském výzkumu	32

2.3	Jazyková vybavenost sester.....	33
2.4	Evidence Based Nursing (EBN) = Evidence based practice (EBP).....	34
3	Celoživotní vzdělávání.....	35
3.1	Koncept celoživotního vzdělání.....	35
3.2	Formy celoživotního vzdělávání dospělých.....	35
3.3	Postoje k celoživotnímu vzdělávání.....	36
3.4	Celoživotní vzdělávání všeobecných sester.....	36
3.5	Motivace k celoživotnímu vzdělávání všeobecných sester.....	39
3.5.1	Obecná motivace.....	39
3.5.2	Motivace sester k celoživotnímu vzdělávání.....	39
3.6	Kvalita celoživotního vzdělávání.....	40
3.7	Legislativa vzdělávání.....	41
3.7.1	Legislativní rámec celoživotního vzdělávání dospělých.....	41
3.7.2	Legislativní rámec vzdělávání nelékařských zdravotnických pracovníků.....	41
3.8	NCONZO.....	42
4	Povinná mlčenlivost.....	43
4.1	Co to je.....	43
4.2	Cíl povinné mlčenlivosti.....	43
4.3	Účel povinné mlčenlivosti.....	44
4.4	Osoby vázané povinnou mlčenlivostí ve zdravotnictví.....	44
4.5	Etické předpisy.....	44
4.6	Legislativa.....	45
4.7	Tresty při porušení povinné mlčenlivosti.....	46
	PRAKTICKÁ ČÁST.....	47
5	Formulace problému, cíle práce a hypotézy.....	47
5.1	Formulace problému.....	47
5.2	Cíle práce.....	47
5.3	Hypotézy.....	47
6	Metodika.....	48
6.1	Metodika výzkumného šetření.....	48
6.2	Charakteristika výzkumného souboru.....	48
7	VÝSLEDKY.....	49
7.1	Prezentace a interpretace analyzovaných dat.....	49
8	DISKUZE.....	84
	ZÁVĚR.....	88
	SEZNAM LITERATURY.....	89
	SEZNAM GRAFŮ.....	95
	SEZNAM TABULEK.....	97
	SEZNAM PŘÍLOH.....	98

ÚVOD

Téma své diplomové práce jsem si vybrala z důvodu jeho zajímavosti a také proto, že je dle mého názoru stále nedostatečně prozkoumané. V mnoha odborných pracích se setkáváme s tématy výzkumu či celoživotního vzdělávání ve zdravotnictví. Nikde jsem se však nesečkala s tím, že by v některé odborné práci bylo rozebíráno obdobné téma, ohledně publikování, v souvislosti se zdravotníky nelékařských profesí. Pročteme – li si zdravotnickou literaturu, zjistíme, že mnoho lékařů se na publikačních aktivitách podílí. Tu je autorem odborné knihy, jindy přednáší na odborných konferencích. Ale co všeobecné sestry? Ty jsou povinny účastnit se celoživotního vzdělávání a občas některá sestra právě v rámci celoživotního vzdělávání publikuje. Při své odborné praxi jsem se nesečkala s všeobecnou sestrou, která by mi sdělila, že publikuje jen ze svého vlastního zájmu, vždy prý zatím byl tlak okolí.

V teoretické části je nejprve popsána kapitola publikování, kde jsou rozebírány jednotlivé náležitosti, jež s publikováním souvisí, jako jsou typy publikování, zásady psaní odborného textu, citační etikou či plagiátorstvím. Kapitola věda a výzkum je zařazena z důvodu návaznosti publikování a výzkumu. Kapitola o celoživotním vzdělávání je v této práci zakomponována z prostého důvodu. Tím je právě povinnost všeobecných sester účastnit se celoživotního vzdělávání a jednou z možností jak se na něm mohou podílet, je publikování a publikační aktivity. V poslední kapitole je obsažena problematika povinné mlčenlivosti. I zde je úzká spojitost s publikováním, ale i samotným výzkumem v ošetrovatelství, jež všeobecné sestry provádí.

Jaký doopravdy mají všeobecné sestry vztah a přístup k publikačním aktivitám a náležitostem s tím spojených, jsem se rozhodla zjistit v praktické části své práce, pomocí kvantitativního výzkumu.

TEORETICKÁ ČÁST

1 PUBLIKOVÁNÍ

1.1 Co je publikování

Publikováním lze označit veškerou činnost autora, která spočívá v uveřejňování a oznamování informací, vydávání odborných článků v tisku, přednášení na odborných konferencích, přednáškách či seminářích. Autoři svoji publikační aktivitu nestaví jen na článcích v tisku či přednášení, ale píše své monografie, výukové texty, učebnice a představují zajímavé kazuistiky. Nelze opomenout ani uveřejnění informací v internetovém světě. Publikovat může prakticky každý, ať už pro odbornou nebo širokou laickou veřejnost. Ve zdravotnictví se bezpochyby s publikačními aktivitami rovněž setkáváme. Mnozí zdravotníci se publikační aktivitě věnují dlouhá léta. Své poznatky z praxe publikují lékaři a zdravotní sestry na odborných seminářích, konferencích a kongresech. Proto, abychom uměli správně publikovat, musíme dozajista znát pravidla publikačních aktivit. (15) Toto potvrzují i slova britského fyzika Michaela Faradaye, Work, Finish and Publish. (45 překlad vlastní) V překladu to znamená, pracuj, dokončuj a publikuj. Slova slavného vědce se denně potvrzují. Ve všech vědních disciplínách, je zveřejňování výsledků bádání a zkoumání velmi důležité. Dalo by se říci, že je to i povinnost. Již v dávné historii, se zkušení badatelé chlubil svými objevy a postřehy, které nám dodnes přináší ovoce. (15)

1.2 Počátky vědeckého publikování

Komunikace a věda jsou hluboko zakořeněny v naší historii. Například již Platónovi byly ve 3. tisíciletí poskytovány různé výpůjčky za drobný úplatek. (4 překlad vlastní) V dobách aténské velmoci pracovali vydavatelé na najímání levných pracovních sil, které vědecká díla přepisovaly, půjčovaly, nebo dokonce prodávaly. (16 - překlad vlastní) Počátek opravdového vědeckého publikování je ale vázán až k roku 1665. Tehdy byl vydán první vědecký časopis, pod názvem Journal de Sçavans a Philosophical Transactions of the Royal Society of London. Již před rokem 1665 se konaly různorodé vědecké konference, kde si autoři předávali své znalosti. Vycházely rovněž i písemné publikace. (4 překlad vlastní) První časopisy byly vydávány povětšinou neziskovými organizacemi a odbornými společnostmi. Náklady

spojené s vydáváním časopisů byly pokryty ze čtenářských poplatků. (13, 16 překlad vlastní)

V 19. století došlo ke zlevnění tisku, což umožnilo velký nárůst vydávání vědeckých časopisů. Nejen finance, ale i rostoucí specializace akademického výzkumu zajistila nárůst publikování. Konec 19. století zaznamenal vznik úspěšných nakladatelství. Mezi hlavní nakladatele patřil Elsevier Scientific Publishing. Toto nejznámější nakladatelství tehdejší doby bylo založeno roku 1884. Největší rozmach masového publikování přišel až po druhé světové válce. V období desetiletí 1958 – 1968 se ve Spojených státech amerických ročně ztrojnásobovalo množství absolventů doktorských studií. Tento nárůst se zastavil až v 70. letech. Odborné publikování bylo v této době považováno za ukazatel publikačního úspěchu. Tento úspěch byl nazýván jako tzv. Princip „publish or perish“. (4 překlad vlastní) Všechna tehdejší vydavatelství řešila problém s velkým navýšením poptávky vydávat díla. Vláda proto přijala opatření, které garantovaly příspěvky vydavatelským společnostem. Princip „publish or perish“ byl určující okolností pro vydávání odborných časopisů i ve 20. století. (13)

1.3 Tradiční vědecké publikování

Vědecké publikování je dodnes v českých končinách velmi málo používaný pojem. Spíše než vědecké publikování, je známa vědecká komunikace. Naopak je tomu v zahraničí, kde je vědecké publikování velmi rozšířené a poměrně často používané. (4 překlad vlastní)

Zahraniční literatura používá pro vědecké publikování označení scholarly publishing, nebo také academic publishing. (4 překlad vlastní)

A co tedy vědecké publikování je? Je jím myšleno uveřejnění vědeckých a výzkumných výsledků pomocí sborníků, recenzovaných odborných knih a časopisů. (4 překlad vlastní) Tradiční model publikování byl financován z největší části samotnými odběrateli časopisů. Do 80. let se odběrateli stávali převážně jednotlivci. V 80. letech nastal zvrát, a odběrateli se stávají akademické knihovní ústavy. Účastníky v tradičním publikování jsou editoři časopisu, autoři a recenzenti. (4 překlad vlastní)

1.4 Nové modely publikování

Akademické publikování se nejvíce změnilo na konci 90. let 20. století. Možnost vzniku nových modelů akademického psaní zavedla krize ve vědeckém publikování v 19. století. Důvodem, proč vznikaly nové modely, bylo především zvyšování cen časopisů. To znemožňovalo knihovnám poskytovat to, co si čtenáři žádali. S rozvojem nových moderních technologií vznikaly i nové cesty, jak vědeckou literaturu distribuovat a předávat čtenářům. I v dnešní době ještě stále existují tradiční tištěné časopisy, ovšem jejich existenci pomalu vytlačuje konkurence nových technologií a s tím spojené elektronické publikace. Nové modely publikování mají jedno společné a to elektronickou podobu. Elektronické publikování nabízí oproti tradičnímu mnoho výhod. Elektronické publikování je méně časově náročné, umožňuje snížení ceny, je snadno dostupné, interaktivní a využívá neomezeného prostoru. (4 překlad vlastní)

1.4.1 Model Open access

Open access, neboli princip otevřeného přístupu. Tento princip zásadně ovlivňuje vědecké publikování. Lze jej nazvat způsobem vědecké komunikace. Princip Open access spočívá v nekonečném on-line přístupu k vědeckým informacím. Vědecké informace jsou archivovány v otevřených úschovnách, nebo jsou publikovány v otevřených vědeckých časopisech. Asi nejvýstižněji popisuje Open access Budapešťská iniciativa. Nazývá jej volným přístupem k odborným publikacím na internetu. Každý uživatel si může texty stahovat, může pouze listovat elektronickými časopisy nebo je může dále využívat pod podmínkou, že uvede informace o původu článku a autorství. Počátky Open access spadají do roku 1985. V té době bylo v Bilem domě vydáno nařízení, které upravovalo podmínky zveřejnění výsledků různorodých výzkumů, právě otevřeným přístupem. (3, 43)

1.4.2 Ekonomické modely Open access

Využití ekonomických modelů v publikování bylo nutné především z důvodu stále se zvyšujících finančních nákladů, nově přichozích komerčních nakladatelů, ale i stále nově přicházejících trendů v publikování. Ekonomické modely fungovaly na mnohých principech. Jedním z nich bylo například financování ze strany autora, dále model sponzorství, model udělování licencí, model založený na reklamě a Freemium model. Tento poslední model je zkombinovaný z předchozích. Spočívá v tom, že část informací je volně dostupná čtenáři a zbytek je zpoplatněn. (3, 4 překlad vlastní)

1.5 Nové formy vědeckého publikování

Kromě nových publikačních modelů, nás obklopují i formy vědeckého publikování. I tyto formy jsou spojeny s rozvojem moderních technologií a jejich využíváním v praxi. Nové formy slouží především výzkumným akademickým pracovníkům, kteří s ostatními kolegy pomocí nich sdílí své zkušenosti a vyměňují si informace a dosavadní výsledky vědění. Mezi nové formy vědeckého publikování patří hlavně blogy a mikrology. Ve velké míře jsou zastoupeny i různé scholarpedie a jiné. (4 překlad vlastní, 46)

Blogem je nazýván internetový deníček, který je publikován v pravidelných nebo nepravidelných intervalech. V blogu se autor zabývá různými tématy, které jej zajímají, nebo zde může publikovat své osobní a životní příběhy a postřehy. (4 překlad vlastní, 46)

Mikroblog je podobný jako blog. Rozdíl je však v délce publikovaných textů. Do mikroblogu se píše krátké texty, základní myšlenky, nebo je možno jen vkládat fotografie a jiné obrázky. (4 překlad vlastní) Mikroblog má na rozdíl od blogu omezený počet znaků, které autor může použít. (46)

Scholarpedie je otevřený přístup k encyklopedickým informacím, a to především vědeckým. Slouží studentům, profesorům i spisovatelům. (4 překlad vlastní, 46)

1.6 Základy publikování

1.6.1 Proč publikovat

Tato otázka by se mohla zdát velmi jednoduchá svojí odpovědí. Důvodů proč publikovat je samozřejmě několik. Zásadní věcí proč publikovat je, že někomu jinému oznámíme, co jsme vymysleli či zjistili. Ve vědě je toto primární bod. Lze ale publikovat i o všem ostatním, co nás baví, zajímá, o naší kariéře, zaměstnání či o oblíbených internetových stránkách. Předmětům publikování se meze nekladou. Všichni z nás se zajímáme o něco jiného. Tím, že náš zájem o danou problematiku zveřejníme a poskytneme k nahlédnutí okolí, můžeme pomoci dalším lidem. Ulehčit jim život či práci. Dnešní věda si žádá přesné a rychlé informace. Vědci či ostatní lidé, kteří mají své důležité informace, by neměli otálet se zveřejněním výsledků v odborných časopisech či na konferencích. Každý časopis a nakladatelství mají své požadavky jak publikovat právě u nich, ale všichni kdo chtějí své výsledky uveřejnit, by měli znát

základní pravidla publikační aktivity. Pro nezkušené autory může být analýza výsledků a příprava podkladů nudná a málo vzrušující, naproti sběru informací. Zkušený autor si s tím dokáže bravurně poradit a dokáže jak sběr informací a podkladů, tak zpracování výsledků přivést do rovnováhy. Tím se pro něj publikační aktivita stává i koníčkem a přináší mu uspokojení z toho, že je prospěšný jak pro společnost, tak i pro ostatní zapálené autory. (15, 36)

1.6.2 Kdy publikovat

Odpověď na tuto problematiku není zcela jednoduchá, jak pro začínající autory, tak ani pro ty zkušené a ostřílené. Pokud budeme váhat a nebudeme mít dostatečnou motivaci a elán do autorské či vědecké tvorby při zveřejňování, může to mít negativní dopad na výsledek a dokonce se může stát, že nás někdo v uveřejnění předběhne. Druhou věcí je, pokud budeme zveřejňovat nepromyšlené a irelevantní výsledky získané naším netrpělivým a uspěchaným jednáním. Takto neadekvátní informace mohou některé redakce časopisů odmítnout přijmout. (21)

1.6.3 Jak začít publikovat

Chceme – li cokoliv publikovat, měli bychom si předtím položit několik otázek. Má moje činnost a snaha nějaký význam? Co jsem vlastně zjistil? Jak jsem to zjistil? Jak jsem k tomu došel? Jaký jsem měl podnět ke zkoumání právě této problematiky? Pokud si všechny tyto otázky dokážeme objasnit, pak je dále nutné určit si, do jakého časopisu svým dílem přispěju, nebo zda výsledky svého zkoumání mohu prezentovat na odborném semináři. Je nutno si uvědomit, zda mohu splnit technické a organizační požadavky té které redakce. V neposlední řadě si musíme říci, že poznatky budou uveřejněny jako písemný dokument, tudíž by měl obsahovat potřebné a dostatečné informace, které by byly nadále využívány odbornou i laickou veřejností. (15)

Základní uspořádání publikací je doporučeno provádět dle systému „IMRAD“ (**I**ntroduction, **M**ethods, **R**esults and **D**iscussion). (15, s. 8) Systém značení se začal pro publikování používat již ve čtyřicátých letech dvacátého století. Autor, který již dospěl do závěru své tvorby, musí ještě řešit požadavek čtenářů. Ten je takový, aby je hned v počátečních řádcích abstraktu přesvědčil, že je dílo čtivé, zajímavé a donutil čtenáře k přečtení celého článku. I pokud tvoříme podklady k přednášce či prezentaci, je důležité ihned v úvodu posluchače něčím zaujmout a upoutat jejich pozornost pro následné vyslechnutí celé přednášky. (15)

1.7 Pravidla psaní a přednášení

1.7.1 Jak psát odborný článek a jeho části

Odborný článek je v dnešní době pouze minimum toho, co lze publikovat. Je to začátek každého autora. Napsat odborný článek, aby měl nějakou úroveň, však není vůbec jednoduché. Vše má své nástrahy. Než začne autor tvořit samotný text, musí si jako první kritérium stanovit výběr časopisu, či jiné tiskoviny a jeho zaměření. Těžko totiž bude například zdravotní sestra publikovat svůj článek v časopisu pro přírodovědce. Dále je nutné respektovat podmínky, které zavedla redakce časopisu. Ty jsou následující. Nejprve musí autor napsat příspěvek v požadovaném textovém editoru a napsat jej v požadovaném jazyce. Musí dodržovat pravidla korespondence, pravidla pro přijetí článku redakcí. Nemůže také opomenout pravidla typografická a dodržení struktury příspěvku, jeho formy a jednotlivých částí. Těchto několik, důležitých pravidel je pouze základ toho, co by měl začínající i zkušený autor dodržovat. Každý časopis má jiný počet pravidel. (7, 40)

Publikovaný článek také musí respektovat následující jednotlivé části a vhodnou strukturu. V první řadě je důležitý název příspěvku, jméno a adresa autora. Dále musí mít autor sepsán abstrakt a klíčová slova. Poté následuje úvod, samotné jádro příspěvku s materiály a metodami, výsledky a diskuzi. Nakonec bývá zařazeno poděkování a použitá literatura. (40, 54)

Středobodem psaní každého odborného textu či článku je dodržování typografických pravidel. Smyslem je, aby celé vydání jednoho čísla časopisu mělo jednotnou formu a úpravu. Není vhodné, pokud je jeden článek napsán jedním typem písma a velikostí, a druhý článek jiným typem písma i jinou velikostí. Okraje musí v celém časopisu taktéž korespondovat. Čtenáři to může připadat nepřehledné a chaotické. Nevypadá to dobře ani po estetické stránce. Je proto důležité, dodržovat typografická pravidla jako jsou formát papíru, který je povětšinou A4, okraje papíru všude stejné. (12) Mezi další typografická pravidla patří velikost a tvar písma grafu, tabulek nebo popisků, způsob číslování tabulek, grafů a literatury. Nedílnou součástí je i uvedení seznamu literatury a seznamu zkratk. Jednotnou formu by měly mít i obrázky, grafy a tabulky. (37)

Název článku

Název je nejdůležitější částí článku. Musí čtenáře zaujmout na první pohled. Podle toho, se totiž čtenář rozhodne, jestli má zájem článek číst. (30)

Autor

Autoři musí použít jednotnou formu jména. Tituly, jimiž se autor, či autoři honosí, se v zásadě neuvádějí. Po jméně, je uvedena i instituce, se kterou autor spolupracoval při psaní článku. Je vhodné uvést i e-mailovou adresu, která v dnešní době velmi usnadňuje komunikaci. (30)

Abstrakt

Neméně důležitá věc, kterou se čtenář zaobírá poté, co si přečetl název článku. V abstraktu se čtenář dozví přibližný obsah článku, čeho autor dosáhl, nebo o čem konkrétně je samotný článek. Je nutné vytvořit stejně poutavý abstrakt, jako název. Po jeho přečtení se opět čtenář rozhodne, zda bude číst dál, nebo by to pro něj byla ztráta času. (42)

Klíčová slova

Nejsou povinná ve všech časopisech. Pokud však již povinná jsou, musí se týkat daného tématu. Klíčových slov by nemělo být více než 6. (30, 42)

Úvod

Úvodem autor čtenáři sděluje, čeho se článek týká. Měly by zde být obsaženy odkazy na publikované výsledky. Úvod lze, a je vhodné, zakončit hypotézou, nebo otázkou, na kterou získáme odpověď právě v článku. (42)

Materiál a metody

V této části jsou stanoveny předpoklady nebo omezení. Měla by obsahovat například popis experimentu a jeho možnosti vylepšení. Tato část by měla být naprosto dokonale vypracována. Na základě toho lze výsledky výzkumu ověřit a reprodukovat do praxe. (42)

Výsledky

Výsledky nám shrnují vše, čeho bylo autorem dosaženo. (30)

Diskuze

Diskuze slouží autorovi ke konfrontaci zjištěných výsledků a toho, co uvádí literatura, nebo bylo zkoumáno dříve. Je vhodné upozornit na rozpory ve výsledcích, které mohou přispět například k vylepšení určitého problému, či zlepšení dané situace přímo v praxi. Je vhodné zde interpretovat zjištěné výsledky. (30, 42)

Poděkování

Není nutné použít poděkování, ale je vhodné jej uvést, zvláště tehdy, pokud článek někdo kontroloval po odborné stránce a byl konzultován. Poděkování se uvádí, i pokud, je jeho vytvoření finančně garantováno, nebo pokud prošel jazykovou korekturou. (42)

Použitá literatura

Uvedení seznamu použité literatury jde ruku v ruce s autorským zákonem číslo 121/2000 Sbírky. Není – li uvedena literatura, je zde riziko zpochybnění výsledků nebo dokonce až možnost podezření na plagiátorství. (42)

1.7.2 Jak psát kazuistiku

Co je kazuistika? Kazuistika je detailní a intenzivní popis případu jednotlivce nebo skupiny s obdobnými, nebo stejnými problémy. Je založena na rozhovoru, pozorování, či práci s konkrétním případem. Jedná se o písemný záznam všech informací a okolností, který by měl vést k určitým výsledkům. S kazuistikou se nejčastěji setkáváme v psychologii, pedagogice a především ve zdravotnictví je to denní chléb. Není problém se ale setkat s kazuistikou i v marketingu nebo v ekonomické praxi. Ve zdravotnictví se s kazuistikou setkáváme, jak již bylo řečeno denně. Ať už při denním hlášení lékařů a sester a při velkých vizitách. Rovněž z každého odborného periodika zaměřeného na zdravotnictví na nás vykoukne alespoň jedna. Zdroje informací pro kazuistiku jsou použity od klienta, jeho spolupracovníků a rodiny pomocí pozorování a záznamem průběhu dané situace. (23, 31)

Každá kazuistika musí obsahovat nadpis s poutavým textem. Za ním následuje krátký, výstižný a jednoduchý abstrakt, kde je shrnuto vše podstatné. V úvodu, jako v další části kazuistiky, se autor krátce zmíní o problematice případu, a co tím chce sdělit čtenáři. Popis celého případu by měl být psán v minulém čase. Je kladen důraz na to, aby byly popsány pozitiva i negativa celého případu, průběh případu nebo onemocnění a použité metody šetření. Vše je nutno uvádět chronologicky. Po popisu případu následuje diskuze. V diskuzi autor řeší diagnostiku celého případu, konstatuje základní diagnózy a věnuje se porovnáváním nastalé situace s těmi uvedenými v literatuře. Na konci diskuze formuluje doporučení pro praxi. Je vhodné, aby diskuze byla psána stručně, jasně a bez zbytečného povídání. I při tvorbě kazuistiky je nutné pracovat s literaturou. Proto i zde, musí být uveden seznam použité literatury v souladu s autorským zákonem číslo 121/2000 Sbírky. (31)

1.7.2.1 Struktura kazuistiky

Název kazuistiky by měl být vystihující a brát v potaz povahu případu. Rozsah kazuistiky je přibližně 5000 znaků. Nyní uvedu základní důležité body, které musí každá kazuistika obsahovat. (23, 31)

Charakteristika klienta a jeho situace

Uvádí se pohlaví, věk, vzdělání, rodinná situace, pracovní zařazení, socio – ekonomický status, ale i zdravotní stav a hlavně základní problém dotyčného. Je nutno popsat i anamnézu – osobní, rodinnou, sociální, pracovní. Jedná – li se o zdravotnictví, tak ještě přibude anamnéza farmakologická a u žen se ptáme na gynekologickou anamnézu. V těchto bodech je nutné klást důraz na ochranu osobních údajů, která je vázána zákonem číslo 101/2000 Sbírky. (23)

Popis a rozbor celého případu

Zde popisuje autor první kontakt s jedincem a za jaké situace, identifikuje problém jedince a diagnostické metody. Dále si stanoví cíle, kterých chce dosáhnout. Popíše provedené intervence a odůvodní zvolení intervenčních metod. (23, 31)

Průběh celého procesu

Autor hodnotí vývoj celého případu, výsledky procesu a způsob jejich ověření. Poté si musí autor uvědomit a položit otázku, zda je zde návaznost na další služby či nikoliv. (31) Na závěr následuje diskuze k celému případu, kde jsou navrženy možnosti řešení problému. (23)

Důvodů proč kazuistiku psát, je hned několik. První z nich je, že se člověk naučí najít si čas na její přípravu, aniž by ji třeba kdy publikoval. Pokud bude kazuistiku publikovat, zvýší si tak svoji prestiž. Třetí důvod proč kazuistiku psát je ten, že není důvod proč ji nenapsat a následně i nepublikovat. (31)

K napsání kazuistiky stačí autorovi opravdu málo. Postačí najít vhodného jedince, mít chuť psát, mít dostatek literatury a vhodný textový editor. (23, 31)

Motivem pro napsání kazuistiky je podělení se s kolegy o případ nemocného s vzácným nebo jedinečným onemocněním. Může to být ale i obyčejný případ s náhlým zvratem či netypickými příznaky. Dále může autora motivovat i nutnost prezentovat nové výsledky v léčbě nebo použití nových léčebných metod a technologií. (31)

Kazuistika by měla projít minimálně trojí korekturou. Nejdříve se opravuje diskuze, poté úvod s abstraktem a nakonec samotný popis případu. (23)

1.7.3 Přednáška a jak přednášet

Jedná se o výklad rozsáhlejšího charakteru, který podává vědecké a odborné informace. Při přednášce jsou kladeny velké nároky na posluchače, ale i na samotného přednášejícího. Spočívají převážně v soustředěnosti, pozornosti a spolupráci obou skupin. Délka jedné přednášky by měla být v rozsahu 45 – 60 minut. (40) **Šesták uvádí:**

„Ani nejlepší řečník a nejzajímavější téma nedokáže zaujmout posluchače déle než hodinu“. (42, s. 175) Nejdéle by však přednáška měl trvat 90 minut a k tomu by měla být zpestřena a odlehčována zajímavými pasážemi. Vhodné je doplnit přednášku o promítání například praktických informací. Na vysoké škole se opět studenti učí, jak sestavit přednášku a následně si vyzkoušet takovou přednášku vést. V prvé řadě řečník vyloží, o čem bude pojednávat. Poté zahájí samotné vyprávění informací, které může, jak již bylo řečeno obohatit o promítání praktických materiálů. Je dobré také uvést určité zajímavosti, jež se k tématu vztahují. Na závěr řečník shrne, co bylo řečeno a co považuje za důležité k zapamatování. (40)

Publikování není jen o předkládání výsledků badatelských činností v písemné podobě. Publikovat své výsledky můžeme i ústně. A to na nejrůznějších konferencích, seminářích, či krátkou přednáškou. Každý vysokoškolsky vzdělaný člověk by měl ovládat umění referovat o výsledcích svého jednání a zkoumání. Již studenti vysoké školy se během studia učí, jak prezentovat svoji činnost. Tato výuka probíhá jak na výukových seminářích, tak i na studentských konferencích, kterých se studenti účastní aktivně i pasivně. Komunikační dovednosti však studenti nejvíce dokazují při státních závěrečných zkouškách a při obhajobách závěrečných prací. K tomu, abychom byli schopni prezentovat své výsledky, je nutné mít načtené dostatečné množství odborné literatury. I k tomuto nutí studenty vysokoškolské studium. (40, 42) **Šesták uvádí:** *„Řekni, co budeš říkat; řekni to; řekni, co jsi řek.“* (42, s. 176)

1.7.4 Prezentace a její struktura

Prezentací označujeme výklad nebo ukázkou něčeho, co pokládáme za důležité sdělit ostatním. (40)

Jako první věc, kterou musí řečník udělat je, seznámit své posluchače se strukturou a hlavními body svého vystupování. V závěru svého řečnění by měl již řečené body ještě jednou shrnout pro lepší přehlednost. Každé ústní vystupování má své neodmyslitelné části – úvod, hlavní jádro a shrnutí. V úvodu je dobré, aby řečník posluchače pozdravil a nastínil hlavní myšlenku své prezentace, obeznámil publikum s výkladem a vymezil jim hlavní problém. Hlavní jádro výkladu je zaměřeno na samotné představení problému. Zde je nutné, aby řečník postupoval od jednoduchého ke složitějšímu a od celku k drobným detailům. Na závěr je vhodné zopakovat hlavní myšlenku a shrnout veškeré argumenty. Neméně důležité je i poděkování posluchačům

za pozornost, neboť ta je někdy téměř nad „zlato“. Při výkladu musí řečník dbát na jednoduchou, věcnou a stručnou mluvu. (40)

1.7.5 Zásady přednášení a prezentace

At' se již jedná o přednášku nebo prezentaci výsledků, musí mít řečník připraveny podklady pro své řečnění. V podkladech má uvedeno co vše by chtěl říci, hlavní body a oznámky k nim. Lze si napsat i závěrečné otázky do diskuze. Může si poznamenat také přibližný čas konce přednášky pro lepší orientaci. Začátečník, i ostřílený řečník neudělá chybu, když si předem zkusí odříkat, co má připravené. Tím může svůj výkon zdokonalit a omezit tak možné nedostatky v projevu. (22, 40)

Příprava – řečník si musí připravit cíl svého projevu, pro jakou cílovou skupinu, bude řečnit, připravit si čas a prostředí. Nelze opomenout ani přípravu osnovy a pomůcek. (22) I příprava na možnou diskuzi je důležitá. (22)

Text, který bude prezentován, by měl mít grafickou úpravu. Měl by se objevit kontrast barvy pozadí a písma. Pozor by si měl řečník dát na to, aby byl text spíše v bodech, měl stejnou úpravu a byl čitelný. Důležité je, aby byl text dobře zapamatovatelný. (22, 40)

Průběh prezentace by měl být plynulý. Je vhodné, když si řečník předem zkusí svůj projev. Otázka komunikace je zde velmi důležitá. Řečník by měl dbát na tempo řeči, měl by dobře artikulovat. Nevhodné je, pokud je jeho řeč monotónní. Použití krátkých vět je žádoucí. Během mluvení, by měl dělat krátké pauzy a v průběhu řečnění klást posluchačům otázky. Mimo jiné, by se měl řečník zabývat i neverbální komunikací. S publikem by měl udržovat oční kontakt. I postoje řečníka posluchači hodnotí. Velkou chybou je, pokud se řečník obrací k posluchačům zády. Pozor by si měl dát i používání gest při svém projevu. (22, 63)

1.8 Citační etika

Citační, neboli také publikační etika je nedílná součást publikační činnosti. Citační etikou jsou rozuměny etické zásady týkající se citování vědecké literatury a komunikace. Princip spočívá v povinnosti autora publikované práce nebo textu uvádět ve své práci i výsledky a myšlenky svých předchůdců, na které při své tvorbě navazoval. Smyslem citační etiky je podat co nejvíce údajů k pozdějšímu dohledání původních materiálů, ze kterých bylo čerpáno. Poruší – li autor vědecké publikace

citační etiku, poruší tím zároveň autorský zákon číslo 121/2000 Sb. a dopustí se plagiátorství. Uvedením citací autor dokládá své schopnosti porozumění textu, je schopen s ním a danou literaturou dále pracovat. Zároveň tím dokládá, že rozumí zkoumané problematice. (24)

1.8.1 Proč citovat

První odpovědí, která mě napadla, na otázku proč citovat, byla ta nejzásadnější. Vyhnete se plagiátorství. Citování je základem všech odborných textů a prací. Ať už jsou to vysokoškolské práce, tak i odborné vědecké práce. Citováním, jak již bylo popsáno výše, ukazujeme, že dodržujeme autorská práva obsažená v autorském zákoně. Vhodným citováním dokazujeme, že se orientujeme v řešené problematice. (24)

1.8.2 Kdy citovat

Odpověď na tuto otázku je velmi jednoduchá. Citujeme vždy, když použijeme a uvedeme myšlenky cizího autora. Citovat musíme vždy, i když text parafrázujeme. Citace se objevují, když píšeme odborný článek, knihu, i při přípravě odborné přednášky. Ne všechny informace, které uvádíme, jsou z naší hlavy. (24)

1.8.3 Jak citovat

Ke každému citování se váží určitá pravidla, normy a předpisy. V české republice se citování řídí citačními normami ČSN ISO 690. V lednu 2000 byla tato norma uvedena jako ISN 690 Informace a dokumentace – Bibliografická citace. Skládá se ze dvou částí. ISN 690 - 1: Dokumentace – Bibliografické citace – Obsah, forma a struktura, která uvádí normy psaní citací monografií, seriálových publikací a článků. Druhá část pojmenovaná ISN 690 – 2: Část 2: Elektronické dokumenty nebo jejich části, udává pravidla pro citování elektronických publikací. Odlišnosti v citování však můžeme shledat v jednotlivých oborech, vydavatelstvích, ale i v jednotlivých vzdělávacích zařízeních. (24, 44) Pro zjednodušení práce při citování je možno použití citačního softwaru. Citační software je vhodné používat při intenzivní publikační činnosti. Pomocí něj se často citovaná literatura uloží a při dalším použití stačí stisk několika počítačových kláves a citace budou vloženy do textu. (44)

1.8.4 Pravidla citování

Těchto několik málo citačních pravidel by měl dodržovat každý, kdo píše jakýkoliv, ať už krátký nebo dlouhý odborný text. Styl zápisu citací musí být sjednocený v celé práci. Je důležité, aby citace byla úplná. Je velmi podstatné uvádět použité prameny, i kdyby se zdály být téměř nepodstatné. Není vhodné přebírat citace z jiných materiálů, ale pouze z originálů. Jazyk, který citujeme, nepřekládáme. Při práci s literaturou je vhodné si průběžně zaznamenávat, odkud jsme čerpali. Případné další a pozdější dohledávání je chaotické a nepřehledné. Zcela od věci je uvádět zdroje, se kterými naše práce nemá nic společného. Dodržení uvedených pravidel nám pomůže, abychom mohli citovaný pramen později najít kompletní. (7, 24)

1.8.5 Citační index

Citační index je scientometrický nástroj monitorující ohlas citací. V užším hledisku se citační index zabývá množstvím citací v odborných časopisech. Z širšího hlediska pojednává o přesné databázi citací. Nejvyužívanějším citačním indexem je americký ISI Web of Knowledge. Tento citační index byl vytvořen v Institute for Scientific Information (ISI). ISI Web of Knowledge má ve své nabídce dva typy citačních nástrojů. Prvním z nich je Web of Science. Je to jedna z nejkompexnějších databází, ve které lze vyhledávat dle různě stanovených kritérií (téma, rok vydání, autor). Nevýhodou této databáze je její zpoplatnění. I přesto ji lze shledat i na různých odborných pracovištích v českých končinách. Nejvíce je zde vyhledáváno především dle citovanosti autora, a to jest hlavně kdy, kde, kým a kolikrát byl autor citován. Druhým citačním nástrojem je Journal Citation Reports. Ten nás informuje o analyzovaných výsledcích, jež mají spojitost s časopisy. Pomocí Journal Citation Reports můžeme vysledovat, které časopisy jsou takto monitorovány, můžeme zjistit základní počet citací a článků v časopisu a nelze opomenout ani hodnotící funkci kvality za uplynulých 10 let. (35, 44)

Velmi rozsáhlým je i citační index Scopus, který se zabývá více než 14000 časopisy. (35)

1.8.6 Impakt faktor

Impakt faktor je nástrojem pro zjišťování kvality vědeckých časopisů. Impakt faktor představuje poměr počtu citací v průměrné publikaci za jeden hodnotící rok publikovaných během předešlých dvou let k celkovému počtu všech článků. (35)

Pro znázornění a pochopení výpočtu Impakt faktoru uvedu příklad: citační faktor časopisu za rok 2006 zjistíme následně. Počet citací uveřejněných v roce 2006 se rovná, kolikrát bylo publikováno v letech 2004 a 2005, je vyděleno počtem článků celkem v letech 2004 a 2005. (35)

2006 = kolikrát bylo publikováno 2004 a 2005 / počet článků celkem 2004 a 2005
(zdroj autorka)

1.9 Plagiátorství

Plagiátorstvím se rozumí veškeré kroky, které se směřují právě k tvorbě plagiátu. Plagiátorství se dopustíme tehdy, pokud částečně nebo úplně napodobíme umělecká díla jiného autora a vydáváme jej za originál. Pod tímto pojmem je označeno i odcizení rukopisu, převzetí části textů či dokonce celých odstavců bez uvedení bibliografických citací. Plagiát vzniká i tehdy, pokud uvedeme do své práce myšlenku jiného autora bez toho, abychom uvedli jméno skutečného autora. Definicí plagiátorství však existuje více. Kdy už je nutné uvažovat o možnosti plagiátorství? V první řadě je to tehdy, pokud v některé části odborné práce nejsou nalezeny očitované části. Dále pokud máme z textu silné podezření, že se autor jakkoliv neobtěžoval text upravit a vypomohl si zkopírováním textu, popřípadě obrázku či tabulky a vložením do své práce. Na pozoru bychom se měli mít i tehdy, pokud jsou citace sice uvedeny, ale nesprávně použity. (17)

1.9.1 Typy plagiátorství

Plagiátorství je sice jeden velký pojem, nelze však všechny hříšníky, kteří se plagiátorství dopustili, házet do jednoho pytle. (17)

Autor se může dopustit úmyslného plagiátorství. V tomto případě velmi dobře ví, co dělá. Cílem plagiátora je většinou ulehčit si práci. Veškeré informace zkopíruje nebo doslova opíše, aniž by uvedl autora či zdroj, z kterého čerpal. (18)

Na druhé straně existuje plagiátorství neúmyslné. Někdy taky označované jako nevědomé plagiátorství. Důvodů, proč k neúmyslnému plagiátorství dochází, je hned

několik. Jednak to může být celkovou neznalostí dané problematiky, dále může být chyba v samotném aktérovi, kdy postrádá dostatečné schopnosti parafrázovat. Neméně důležitým problémem, který souvisí se vznikem leč neúmyslného plagiátorství, je chaos při zaznamenávání si poznámek. Člověk, jenž se neúmyslného plagiátorství dopustil, tak nejedná s úmyslem podvádět. Ale při své práci udělal chybu. (18)

Jiná situace nastává tehdy, dojde – li zatajení zdrojů. O zatajení zdrojů při tvorbě odborné práce mluvíme tehdy, pokud autor neuvedl veškerou dostupnou literaturu a ostatní použité zdroje, ze kterých při své tvorbě čerpal. (18)

Další možností plagiátorství je tzv. Cyber – Plagiarism. Tento způsob plagiátorství využívá elektronických zdrojů, které však nejsou citovány. Cyber – Plagiarism je novým stylem v tvorbě plagiátů. (29)

Posledním zásadním typem plagiátorství je typ Paper mill. V překladu název značí něco jako nastrčenou písemnou práci či jiný text. Paper mill spočívá v tom, že někdo jiný zpracoval text a nabízí jej nejčastěji na internetových stránkách ke stažení, ať už za poplatek, nebo zdarma. Takto vypracované práce aktér použije bez úprav, nebo jen s drobnými úpravami. (17, 29)

Existuje ještě mnoho dalších typů plagiátorství, především týkajících se elektronického publikování. Předmětem těchto typů je nabourání se do počítačového systému školy s úmyslem získat informace například o plánovaném testování studentů, či odcizit jiné interní informace. Jak již bylo uvedeno výše, existuje celá řada možných příčin, proč student jednal tak jak jednal a plagiátorství se dopustil. Je proto důležité tyto příčiny odhalovat. Tím snáze budeme moci takovému trestnému jednání zabránit. (17, 18)

1.9.2 Detekce plagiátorství

Dnešní doba je dobou neomezených možností. A tak pokud je možné a snadné plagiátorství provozovat, mělo by být snadné jej i odhalovat. I kdy ž ne každé odhalení plagiátu je lehké. Před několika lety, se zejména vysoké školy začaly problematikou plagiátorství zaobírat více podrobně. Na základě toho byly vytvářeny antiplagiátorské programy s databázemi textů. Je vhodné věnovat dostatek času vzdělávání v problematice plagiátorství. Samozřejmě, že kromě odhalování plagiátů, je nutné se zaobírat i otázkou prevence. Detekování plagiátů nenese na svých bedrech jen určitý počítačový systém. Vždy za tím bude stát i skutečná osoba, která však s počítačovým systémem spolupracuje. Tou osobou je buď vedoucí, nebo oponent odborné práce.

Problém s rozpoznáním plagiátu mohou mít tehdy, nerozumí – li dané řešené problematice. Tehdy nastupuje na řadu právě detekční nástroj, kterým je počítač. Ke zjišťování plagiátorství existují v dnešní době 4 druhy moderního antiplagiátorského softwaru. Takovýto software může vzdáleně připomínat rybářskou síť. Antiplagiátorský systém funguje na principu operace s textem. V první řadě text rozčlení na věty. Každou větu následně zpracuje a operuje s jednotlivými slovy až hláskami. Tyto poté porovnává s databází a možnými shodami. Prvním typem antiplagiátorského systému je typ vyhledávací on – line služby. Slouží na podkladě vyhledávání vzdálených uživatelů. (18)

Druhým typem je software pro vyhledávání místních uživatelů. Třetí typ vyhledává plagiáty pomocí webových vyhledavačů. Poslední, čtvrtý typ vyhledává plagiáty na základě předplacených databází, kdy je možné poskytnutí i plné verze textu. Tyto databáze jsou k dispozici jak vyučujícím, tak i studentům vysokých škol. Některé vysoké školy, české i zahraniční, požívají vlastní vytvořený software. Proto, aby bylo možno použít detekční nástroj, který je povětšinou v elektronické podobě, je i po studentech požadováno aby vytvořené práce odevzdávali rovněž v elektronické podobě. (18, 19)

1.9.3 Národní registr vysokoškolských kvalifikačních prací (VŠKP)

Nástrojem pro odhalování plagiátů vysokoškolských kvalifikačních prací se stal tento registr. Vznikl v Brně pod záštitou Masarykovy univerzity v roce 2004. V roce 2006 Masarykova univerzita umožnila veřejný přístup do archivu VŠKP a ke spolupráci se přidalo sedmnáct vysokých škol v České republice. Registr je dotován Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. (19)

1.9.4 Autorský zákon

Autorský zákon číslo 121/2000 Sbírky nese celý název Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Byl novelizován zákonem číslo 216/2006 Sbírky. Takto byl pojmenován usnesením Parlamentu české republiky. K autorskému zákonu se váží samotná práva k autorskému dílu a práva, která mají úzkou souvislost s autorským právem. Dále je v tomto zákoně uvedeno právo pořizovatele k jeho databázi, ochrana práv dle autorského zákona a kolektivní správa autorských práv. (56)

Předmětem autorského práva jsou vědecké, umělecké a literární díla, ať už v tradiční nebo elektronické podobě. Autorským zákonem je rovněž chráněn jakýkoliv počítačový program primárního autora. Zákon opatruje i jednotlivé fáze dokončených děl, přeložená díla z nebo do jiného jazyka. Na co se však autorský zákon nevztahuje, to jsou různé myšlenky, matematické vzorce, denní zprávy nebo vědecké teorie. (56)

Kdo je dle zákona považován za autora? Autorem je každá fyzická osoba, která vyprodukovala dané dílo. Autorem souborných děl, jakými jsou například časopisy nebo encyklopedie, je osoba, která tato díla určitým postupem uspořádala. Právo autorské je rozděleno na autorské právo osobnostní a autorské právo majetkové. (56)

Spoluautorství vzniká společnou tvůrčí činností dvou nebo více autorů a to až do té doby, než je dílo jako jeden celek dokončeno. (56)

1.9.5 Trestání plagiátorství

Tresty za plagiátorství byly, jsou a budou. V dnešní době se plagiátorství lidé stále dopouští. A to i přesto, že jsou zavedené preventivní kroky. Plagiátorství je nejčastěji spojováno se studenty vysokých škol. Je tedy důležité mít k dispozici účinnou zbraň proti tomuto nelegálnímu konání. Případy plagiátorství nelze hodnotit všechny stejně. Každý případ je individuální a dle toho by jeho strůjce měl být i potrestán. Při ukládání trestu musí být brán ohled na to, zda student jednal úmyslně, nebo se plagiátorství dopustil nevědomky, například nesprávným použitím citací. (19, 62)

Tresty spojené s plagiátorstvím na školách, které se váže k určitému vyučovanému předmětu, řeší školské zařízení na základě vnitřních směrnic. Pokud je zařízení nemá, je úkolem vyučujícího daného předmětu případ vyřešit. Vyučující má několik možností, jak takového studenta potrestat. Může použít domluvu, nebo sdělí studentovi, aby práci přepracoval, nebo se může rozhodnout neuznat daný předmět jako absolvovaný. Má možnost trest nakombinovat. (62)

Tresty za padělání absolventských prací jsou daleko přísnější. Absolventská práce je dílo studenta, které by mělo vypovídat o jeho schopnostech, vědomostech a dovednostech, které při svém několikaletém studiu nabyt. Měl by to být kvalitní výsledek jeho tvůrčích schopností. Jelikož se zde hovoří o absolventské, tedy závěrečné práci, jedná se o obrázek samotného studenta. Tudíž je přípustné, aby práce byla dílem samotného studenta a nikoliv druhé osoby. V takovýchto případech plagiátorství je důležité, aby již zasáhla disciplinární komise příslušné školy. Ta zahájí projednávání přestupku, jehož se student dopustil. Student, který je podezřelý z plagiátorství,

se dopustil disciplinárního přestupku. Proces jednání je veden dle zákona O vysokých školách č. 111/1998 Sb. (62) Zákon udává přesnou definici disciplinárního přestupku takto: „*Disciplinárním přestupkem je zavinění porušení povinností stanovených právními předpisy nebo vnitřními předpisy vysoké školy a jejích účastníků.*“ (62, s. 5404)

Za porušení povinností, jakým plagiátorství je, samozřejmě viníkovi náleží i potrestání. Disciplinární komise má k dispozici několik možností potrestání studenta. Od nejmírnějšího napomenutí, přes podmíněčné vyloučení ze studia se stanovením lhůty a podmínek k osvědčení, až po vyloučení ze studia. Zákon hovoří i možnosti od trestu upustit tehdy, pokud již samotné projednávání přestupku vedlo k nápravě. Disciplinární komise při projednávání a navrhování sankcí bere v potaz i to, za jakým účelem byl přestupek spáchán, jaké okolnosti k tomu studenta vedly, zda vznikly nějaké následky, ale i jeho dosavadní chování a studijní výsledky. Je oceněna i snaha studenta o zjednání nápravy. Okamžité vyloučení ze studia následuje jen tehdy, je – li studentovi prokázáno úmyslné spáchání tohoto přestupku. Jako ke všem porušení zákona, i k porušení povinností studenta, se vztahuje určitá promlčecí lhůta. Ta je v těchto případech vázána na období 1 roku od spáchání přestupku. Tato lhůta se vztahuje pouze na období, kdy měl student status studenta. (62)

Jiná situace nastává, dopustí – li se plagiátorství běžný občan a nikoliv student. V těchto případech porušení autorského práva řeší trestní zákon č. 40/2009, § 270 Porušení autorského práva, práv souvisejících s právem autorským a práv k databázi. Trestní sazba se zde pohybuje od odnětí svobody na 6 měsíců až odnětím svobody na 8 let s možností zákazu činnosti či propadnutí majetku.(60)

1.10 Jazykověda

1.10.1 Lingvistika a její rozdělení

Lingvistika neboli jazykověda. Tato věda se zabývá studiem jazyka. V dnešní době existuje velké množství jazyků. Přibližný odhad je kolem 3000 až 4000. Každý jazyk je individuální a neobyčejně složitý. Z těchto důvodů se lingvistika jako taková dále dělí na řadu dílčích podskupin. Takovéto rozdělení rozlišuje 2 základní hlediska, a to rozdělení podle předmětu studia a rozdělení dle částí jazyka, které jsou jeho předmětem. Obecná lingvistika se zaměřuje na generalizaci a shrnutí poznatků, které

byly získané při studiu jazyků, či jejich skupin. Snahou obecné lingvistiky je zformovat obecné jazykové zákonitosti, vývoj jazyka a hledat společné jevy všech jazyků. Podrobně si však všímá i dějin jednotlivých jazykových disciplín. (6)

Rozdělení podle předmětu studia

Zde můžeme najít obory studující jazyky. Do tohoto rozdělení se řadí obory, jako jsou bohemika, rusistika, anglistika, hispanistika a jiné další. Poté na ně navazuje skupina oborů studující více jazyků. Sem spadá například slavistika, germanistika, romanistika, indoevropéistika nebo amerikanistika. Tato lingvistická rozdělení se zabývají buď studiem jednoho jazyka, studiem celé skupiny příbuzných jazyků a jejich vzájemných vztahů. Ve většině případů jsou do nich zahrnuty i studia náležejících literatur, nebo i nelingvistické průzkumy a šetření. (6)

Rozdělení dle částí jazyka, které jsou jeho předmětem

Tato velká skupina je dále členěna na 3 složky, a to zvukovou stránku jazyka, gramatiku a slovní zásobu. (6)

Zvuková stránka jazyka

Do skupiny zvukové stránky jazyka spadá dále fonetika a fonologie. (6)

Fonetika zkoumá zvukovou stránku jazyka z percepčního, akustického a artikulačního. Základní jednotkou je hláska. Fonetika byla rozšířena začátkem 19. století. Důvody rozšíření byly především v souvislosti s nástupem přírodních věd. Historická gramatika požadovala objasnění fonetických změn. S tímto objasněním šlo ruku v ruce i zdokonalení jednotlivých hlásek. To vše byl následek prudkého rozvoje především věd přírodních, jako byla akustika, fyziologie či anatomie. Na přelomu 19. a 20. století vznikla v oblasti fonetiky krize. Příčinou se stala stále dokonalejší experimentální metoda, která poukazovala na to, že hlásek je v každém jazyce z akustického hlediska neomezený počet. (6)

Fonologie, jako další podskupina zvukové stránky jazyka. Jejím předmětem jsou zvukové rozdíly, které mají v daném jazyce určitou funkci a schopnost rozlišovat význam. Základní fonologickou jednotkou je foném. Navíc se fonologie zabývá zákonitostmi způsobující hláskové změny při ohýbání slov. (6)

1.10.2 Gramatika

Gramatika, nebo také chceme – li, psaná podoba jazyka. Rozděluje se na 2 podskupiny, morfologii a syntax. (6)

Morfologie řeší chování a povahu morfémů, především v tématech ohýbání, časování, skloňování, stupňování a tvorby slov. Základní morfologické kategorie jsou slovesný vid a rod, čas, osoba, číslo a slovesný způsob. (6)

Syntax je částí gramatiky, která se zabývá slovosledem a stavbou vět, vztahem vět v souvětí a vztahem větných členů ve větách. (6)

1.10.3 Slovní zásoba

Slovní zásoba je další lingvistickou disciplínou, která má pod sebou 3 podskupiny, lexikologii, lexikografii a sémantiku. (5, 6)

Lexikologie má za cíl věnovat se slovní zásobě určitého jazyka, jejího uznání. Tento cíl nazvat lexikem. Základním procesem rozšiřování slovní zásoby je tvoření slov. Slova jsou tvořena 2 způsoby, a to odvozováním a skládáním. (5)

Lexikografie má téměř totožné zaměření jako lexikologie. Je však zaměřená více po praktické stránce. Jejím úkolem je tvorba slovníků, jednojazyčných i vícejazyčných.

Sémantika jako poslední velice široká podskupina je zaměřená na význam slova. Základní a důležité sémantické pojmy jsou synonymie, autonymie, polysémie, hyponymie, homonymie, příčinnost a jiné.(5)

1.10.4 Rétorika

Nejstarší jazyková věda je rétorika. Rétorika v překladu znamená umění správně mluvit, a to jak po formální, tak i po obsahové stránce. Projev každého řečníka musí být dokonalý, plynulý, příjemný a musí umět zaujmout. Počátky rétoriky sahají do starověkého Řecka. Ve středověku patřila ke skupině 3 nejdůležitějších umění. I v dnešním přetechizovaném světě má řečnický projev své opodstatněné místo. (11) Ne jinak to mu je i v oblasti publikování. Je důležité si vhodně rozvrhnout svůj řečový projev, vypilovat obsah a odstranit nevhodné řečové zlozvyky. Rétorika klade důraz především na výslovnost, plynulost a tempo řeči, délku vět a intonaci. (1, 22)

2 Věda a výzkum

2.1 Co je věda

Věda představuje rozsáhlé množství disciplín, oborů, tvrzení a výroků, které se od sebe odlišují metodologií a hlavně předmětem zkoumání. Věda obecně popisuje určité základní prvky, které jsou podobné všem oborům. Z těch poté vychází samotné definice vědy, kterých je nespočet. Na vědu je nutno pohlížet z hlediska jejich výsledků. Tím jak narůstají vědecké poznatky, narůstá i samotný vědecký pokrok. Věda a její chápání je velmi široké. Zkoumá nové poznatky o přírodě, myšlení a společnosti. Do tohoto zkoumání jsou zahrnuti vědci a jejich schopnosti a znalosti, zkušenosti a kvalifikace. Ve vědě jsou důležité vzájemné vztahy mezi přírodou, společností, filozofií, matematikou a jednotlivými vědeckými teoriemi. Výpovědi vědy zahrnují vědecké verifikace a explanace. (10, 26)

Dělení vědy se děje podle jejího předmětu zkoumání. Věda rozlišuje přírodní a humanistické vědy. Další rozdělení následuje podle vědeckých postupů a to na vědy empirické, jejichž poznatky jsou získávány díky smyslovému vnímání. Vědy deduktivní získávají poznatky na základě odvozování tvrzení.(26)

2.2 Výzkum v ošetrovatelství

Ošetrovatelský výzkum je objektivní a systematicky prováděný proces, který analyzuje důležité ošetrovatelské jevy, ošetrovatelskou výchovu, praxi a vzdělávání. Jak již ze samotného názvu vyplývá, provádí jej zdravotní sestry. Snahou je nacházet nové poznatky ve zdraví, nemoci a prevenci a tyto poznatky poté aplikovat do praxe. Slouží ke zkvalitňování ošetrovatelské péče. (10)

2.2.1 Historie ošetrovatelského výzkumu

Historie ošetrovatelského výzkumu se datuje již do poloviny 19. Století. V této době se o rozvoj výzkumu zasloužila Florence Nightingelová. Známa průkopnice profesionálního ošetrovatelství se zabývala i otázkou statistiky, kdy porovnávala účinky ošetrovatelských výkonů u raněných. Před druhou světovou válkou se výzkum zaměřoval především na přípravu sesterského vzdělávání. Předmětem výzkumu se stalo vzdělávání učitelek ošetrovatelství. V tomto ohledu výsledky výzkumu poukazovaly

na nutnost vzdělávání učitelek ošetrovatelství, ale i vzdělávání samotných sester, a to převážně na vyšší a kvalitní úrovni. (10, 26)

Bouřlivý rozvoj ošetrovatelského výzkumu nastal v minulém století, kdy vzdělávání sester bylo přesunuto na vysoké školy. V 80. letech minulého století bylo na základě potřeby založeno americkými sestrami Národní centrum pro výzkum v ošetrovatelství. Cílem tohoto centra bylo podporovat výzkumy v ošetrovatelství. Dnes, v 21. století, je ošetrovatelský výzkum na vysoké úrovni, jehož cílem je zkvalitnění ošetrovatelské péče. (10, 26)

2.2.2 Oblasti ošetrovatelského výzkumu

Ošetrovatelství je humanitní vědou orientovanou na člověka. Nelze se v ošetrovatelství spoléhat pouze na vědu, neboť nastávají situace, které musí být řešeny v etických rovinách. Ošetrovatelství stále hledá postupy, které by zplnohodnotnily výzkum v ošetrovatelství. Výzkum v 21. století má rozsáhlé možnosti předmětů zkoumání. Za základní oblasti zkoumání jsou považovány podpora, obnovení a udržení zdraví, prevence výskytu onemocnění, redukování nežádoucích účinků v důsledku používání nových technologií, efektivní edukaci ohrožených skupin, etnických skupin či mentálně postižených. (10) Dalšími oblastmi výzkumu jsou hodnocení ošetrovatelských jevů, etické otázky výzkumu, vznik nových postupů pro měření kvality péče či zjišťování účinnosti postupů při výuce ošetrovatelství. Důraz na rozvoj ošetrovatelství je kladen především na podporu ošetrovatelského výzkumu na univerzitách. (26)

2.2.3 Význam ošetrovatelského výzkumu

S výzkumem se setkáváme v mnoha vědních oborech, a ani ošetrovatelství není výjimkou. Cílem ošetrovatelského výzkumu, jak již bylo uvedeno na začátku, je zkvalitnění ošetrovatelské péče. Ošetrovatelský výzkum nabádá sestry výzkumnice brát člověka – pacienta jako bio – psycho – sociální bytost s kulturními a ekonomickými potřebami. Přínos do ošetrovatelského výzkumu vnesl vznik komplexní teoretické základny, jež je použitelná v praxi. To umožňuje pracovat se závažnými vědeckými informacemi. (10)

2.2.4 Metodologie výzkumu

Metodologie výzkumu je logický proces tvorby vědeckého bádání. Bez metodologie nelze jakýkoliv výzkum provádět, natož prezentovat jeho výsledky. Důležitým faktem zůstává, aby jakákoliv výzkumná činnost a její výsledky byly verifikovatelné, objektivní, reliabilní a validní. Metodologie výzkumu úzce souvisí s metodou výzkumu. Tou rozumíme způsob či postup, jak bylo výsledku dosaženo. V obecné rovině jsou metody výzkumu proloženy ve všech částech výzkumu. Výzkumné metody se rozdělují na metody teoretického výzkumu, kam spadají metody logické, historické, analýza, syntéza, dedukce, analogie a komparace. Druhým rozdělením ošetřovatelského výzkumu je metoda empirického výzkumu. Ta je založena na technikách výzkumu, jakými jsou rozhovor, pozorování, dotazník, kazuistika či experiment. (26)

2.2.5 Fáze výzkumu

Každý výzkum má i své jednotlivé fáze. Těmi je rozuměn postup při provádění výzkumu. Jednotlivé fáze mají své jasně vymezené kroky. Aby bylo možno všechny tyto kroky dodržet, je nutné, aby badatel byl řádně připraven a měl dostatečné teoretické znalosti i časovou rezervu. Fáze výzkumu jsou následující. Nejprve na řadu přichází přípravná fáze. V té si badatel zformuluje a vymezí výzkumný problém. Poté následuje fáze sběru dat, která by měla být plánovitá. Na ni navazuje fáze zpracování empirických dat. Zde dochází k logické kontrole a ke kontrole úplnosti sebraných dat a vyřazení dat neúplných. Čtvrtou fází výzkumu je interpretace a praktická aplikace. Tato fáze je zaměřena na vyhodnocení dat, souhrn výsledků a jejich interpretaci. Poslední diseminační fáze má za úkol souhrnné výsledky šířit i jinde, než v závěrečné zprávě. Může se tomu tak dít například uveřejněním výsledků výzkumu v odborném článku, sborníku, lze je zveřejnit na odborném semináři či konferenci. (10, 26)

2.2.6 Role sestry v ošetřovatelském výzkumu

Tak jako si 21. Století žádá orientaci sester v moderních technologiích, žádá si rovněž orientaci ve vědeckovýzkumné činnosti. V dnešní době je v ošetřovatelství výzkum zcela nepostradatelný. Hlavní roli, jak již z názvu vyplývá, zde hrají právě zdravotní sestry. (32)

Z každé odborné literatury pro zdravotní sestry na nás útočí články týkající se ošetřovatelského výzkumu. Ještě je tady ale stále to tradiční ošetřovatelství, jehož předmětem je jedinec jako bio – psycho – sociální bytost. Výzkumná činnost související

s ošetrovatelstvom je predvšim praktikovaná na akademické púde. S tým je spojená reorganizácia vo vzdelávaní sestier, ktoré sa presunulo na univerzity. Mení sa i požiadavky na vzdelávanie sestier, súvisiace s evropskými smernicami. (32)

Účasť sestier na vzdelávaní a následne i vedeckovýskumné činnosti je spojnici ke z kvalitného ošetrovateľského starania. Díky pokroku vo vzdelávaní sestier, je sestra okrem sestry ošetrovateľky, manažerky a edukátorky, i sestrou výskumnici. Nelze ale po každej sestere chcieť, aby sa výskumné činnosti účastnila. A ani by to dobre nešlo. Úroveň výskumné činnosti sa odvíja od úrovne vzdelávaní. Tím to však neznamená, že by sestra nemela mať informácie o výskumné činnosti. Ba naopak. Každá sestra by mala umieť vyhľadať si a chápať dôležité informácie a mala by umieť pracovať s dôležitými dokumenty. Zároveň by mala umieť použiť výsledky výskumu vo svojej praxi. (32)

Samozrejmosťou je, že jednotlivé výskumné úlohy by sestry mali zvládať s ohľadom na svoje dosiahnuté vzdelávanie. Inak bude k vedeckovýskumné činnosti pristupovať sestra so stredoškolským vzdelávaním a celkom inak doktorka ošetrovateľstva. Tímto ale nechci nijak degradovať stredoškolsky vzdelané sestry. Pre sestry je dôležité, aby boli podporované v kritickom myslení, samostatnosti a rozhodovaní. Nemenej dôležité je, aby pochopili dôležitosť ošetrovateľského výskumu vo svojej praxi a nebrali jej ako príťažlivú. Nemelo by sa ovšem zapomínať na tradičné pojetie ošetrovateľstva a jeho holistického ducha. (32)

2.3 Jazyková vybavenosť sestier

Ošetrovateľstvo a cudzie jazyky. Pre niekoho nepredstaviteľná kombinácia, pre iného celkom bežná. Niektorí si môžu klepať na čelo, k čemu sú cudzie jazyky vo ošetrovateľstve dôležité, keď by mal byť najdôležitejší pacient – klient. Dnešná moderná doba si bohudík, alebo možná pre niekoho bohužel jazykové znalosti žadá. Všade nachádzame cizojazyčné reklamy, počítačový software s nami taktiež väčšinou komunikuje v cudzom jazyce. Sestry dříve študované môžu znalosť cudzieho jazyka považovať za zbytočnosť. Tímto názorom môžu disponovať i najnovší absolventi škôl. Jenže pokrok sa neptá. Vzhľadom k tomu, že vo zdravotníctve sú používané moderné technológie, ať už počítačové, alebo prístrojové vybavenie, je dle môjho názoru znalosť cudzieho jazyka výhodou. Pre kvalitu ošetrovateľského starania sú cudzie jazyky prínosom. Sestra zná cudzie jazyky môže poznatky zo zahraničia predávať ďalej svojim kolegyniam a kolegom. Prínosné

jsou znalosti cizího jazyka i ve snazší komunikaci při poskytování ošetrovatelské péče pacientu – cizinci. (14)

2.4 Evidence Based Nursing (EBN) = Evidence based practice (EBP)

Překladem tyto názvy znamenají ošetrovatelskou praxi založenou na důkazech. Pro ošetrovatelství a především pro zdravotní sestry je to jistě velký přínos. Slouží ke zkvalitnění ošetrovatelské péče. Jedná se o moderní směr ošetrovatelství. Počátky se datují do druhé poloviny 20. století. V dnešní době je EBN rozšířena po celém světě a je hojně využívána. Základní dovednosti sester pro práci s EBN jsou počítačová gramotnost. Což je dnes považováno za zcela běžné. Kromě tohoto, je po sestřích požadována a znalost cizího jazyka. Systém EBN zahrnuje přístup určení efektivních ošetrovatelských činností a využití příslušných důkazů. Samozřejmostí je i uplatnění potřeb a hodnot pacienta. EBN je databáze anglické odborné literatury pro ošetrovatelské obory a jim příbuzné. Databáze sestře umožní vyhledávat pomocí klíčových nebo jména autora, odborné články a knihy, z nichž může čerpat podněty do své praxe. Má – li sestra odpovídající jazykové a počítačové znalosti a dovednosti, nebrání jí nic k tomu, aby vyhledávala informace v zahraničních databázích. Mezi nejvíce používané databáze se řadí EBSCO, Ovid Medlin, ProQuest nebo CINAHL. (28)

V těchto databázích je k dispozici množství odborných časopisů vztahujících se k ošetrovatelství, jako jsou Journal of Nursing Practice, Journal of Cardiovascular Nursing, Nursing Management a mnoho dalších. Nevýhodou těchto databází je jejich zpoplatnění. Což, a to si přiznejme, většinu sester odradí s nimi pracovat. Již při svém studiu v rámci celoživotního vzdělávání se sestry setkávají s problematikou EBN. EBN je nedílnou součástí vědeckovýzkumné činnosti.(28)

3 Celoživotní vzdělávání

3.1 Koncept celoživotního vzdělání

Vzdělání již v dnešní době není směřováno jen na určité fáze života člověka, ale provází jej po celý jeho život. Ve vzdělávání se objevuje nový pojem, a to další vzdělávání. Ten souvisí s potřebami změnit tradiční vzdělávání. Další vzdělávání o člověka požaduje rozvoj svých dovedností právě v rámci celoživotního vzdělávání. (62)

Celoživotní vzdělávání umožňuje člověku získat jakoukoliv kvalifikaci různě během života. Koncept celoživotního učení rozlišuje pojem vzdělávání a učení. V Evropě je celoživotní vzdělávání jedním z pilířů vzdělávací politiky a je nejrychleji se rozvíjející oblastí. Celoživotní učení neprobíhá jen ve vzdělávacích zařízeních, ale probíhá kdykoliv a kdekoliv, samozřejmě s ohledem na vzdělání a zaměstnání. Koncept celoživotního vzdělávání byl formulován hned třemi mezinárodními organizacemi. V roce 1995 formulovala celoživotní vzdělání Evropská unie. V roce 1996 mezinárodní komise UNESCO a dále v témže roce jej definovalo jednání OECD. Vzdělávání klade důraz především na člověka a jeho potřeby. Velevýznamným dokumentem, který zajišťuje vývoj vzdělávání v Evropě, je Lisabonská strategie. Ta byla sepsána v roce 2000 v Lisabonu. Mezi hlavní funkce této strategie patří zajištění vzdělávání pro všechny, zvyšování kvality vzdělávání a využití možností vzdělávání v okolních státech. (38)

3.2 Formy celoživotního vzdělávání dospělých

Forem pro celoživotní vzdělávání dospělých je hned několik. První z nich je formální vzdělávání. Tento typ je nejvíce provozován ve vzdělávacích zařízeních, tedy především na školách. Formální vzdělávání je řízeno dle zákona. Spadá sem vzdělávání od mateřské školy až po vysokou školu. Potvrzením o jejich absolvování je vysvědčení nebo vysokoškolský diplom. Dále se můžeme setkat se vzděláváním neformálním. Základem je získání nových znalostí, kompetencí a dovedností. Bývá součástí například soukromých vzdělávacích zařízení. Ty bývají součástí zaměstnání nebo neziskových organizací. Lze sem zařadit různé kurzy, přednášky, ale i volnočasové aktivity. Třetím typem je informální učení. To je neorganizované

a nekoordinované vzdělávání spojené s každodenními činnostmi. Člověk se učí v rámci rodiny nebo volného času. (38)

Celoživotní učení kombinuje tyto tři formy. (52) Celoživotní vzdělávání navazuje na počáteční vzdělávání. To je rozděleno na základní, střední a terciální vzdělávání. Základní souvisí se základní povinnou školní docházkou. Střední vzdělávání zahrnuje buď všeobecné vzdělání, nebo odborné vzdělání zakončené maturitní zkouškou. Po úspěšném absolvování středního vzdělání mají studenti možnost svůj zájem či talent dále rozvíjet na vysokých či vyšších odborných školách a konzervatořích. (38, 62)

V rámci Evropské unie je snaha mnoha států sjednotit uznávání výsledků celoživotního vzdělávání. Na základě toho byly sestaveny dva modely pro uznávání výsledků celoživotního vzdělávání. Prvním z nich je preskriptivní model, jehož základem je vznik národní soustavy kvalifikací. V České republice je používán od roku 2006, kdy byly zavedeny kvalifikační standardy. Ve standardech jsou uvedeny úplné kvalifikace, jež člověk získá studiem ve školských zařízeních, ale jsou zde popisovány i dílčí kvalifikace. Tyto jednotlivé dílčí kvalifikace se vztahují k určitému povolání. Druhým modelem je model deskriptivní. Ten spočívá především na jakémsi pohovoru, kdy účastníci celoživotního vzdělávání předkládají své portfolio znalostí a dovedností. (52)

3.3 Postoje k celoživotnímu vzdělávání

Postoje k dalšímu vzdělávání hrají důležitou roli při rozhodování jedince, zda se bude dalšího vzdělávání účastnit nebo ne. Roli hraje i to, jaký smysl člověk vzdělávání přikládá, ale hlavně, jakou hodnotu vzdělání přisuzuje. Myslím si, že člověk vnímá další vzdělávání jako důležité především v souvislosti se svojí profesí. I dosažené vzdělání je dle mého, věcí, která rozhoduje o dalším vzdělání člověka a jak k němu člověk později přistupuje. (2, 41)

3.4 Celoživotní vzdělávání všeobecných sester

Celoživotní vzdělávání v rámci ošetrovatelství spočívá v obnově, zvyšování, doplňování a prohlubování dovedností a vědomostí ve svém oboru. Díky tomu zdravotník získá i nové poznatky. Zdravotníci se během celoživotního vzdělávání účastní i různorodých specializačních vzdělávacích akcí, které většinou přímo souvisí

s oborem, ve kterém pracují. Celoživotní vzdělávání v ošetrovatelství je realizováno v zařízeních s akreditací a lze si díky tomu zvýšit stupeň vzdělání. (38, 41)

Již dávno uplynuly doby, kdy mladé sestřičky po střední škole byly bez okolků postaveny před každodenní problémy své praxe. Najednou zjistily, že teorie má s praxí velmi vzdálenou spojitost, a že je to pravý opak toho, co jim bylo ve škole promítáno. I pryč jsou doby, kdy sestry převážnou část své práce věnovaly péči o pacienty. V dnešní době, kdy jsou sestry zavaleny přemírou administrativy, jde v některých situacích pacient stranou. A to je chyba. V posledních letech jsou i na vzdělání sester kladeny stále vyšší nároky. Je to zapříčiněno snahou České republiky přiblížit vzdělávání sester vzděláváním v Evropské unii. Tím došlo ke změně konceptu sesterského vzdělávání. V dřívějších dobách nebylo výjimkou setkat se ve zdravotnických zařízeních s velmi mladými sestřičkami. A právě jedním z důvodů proč bylo vzdělávání sester změněno, byl právě věk. Různé instituce argumentovaly, že zapojení mladého člověka do sesterské profese v tak mladém věku, jakým bylo 19 let, by neúměrně zatěžovalo jeho psychiku i fyzickou stránku. To vše s ohledem na jeho duševní nezralost. Právě posunutí věkové hranice je důvod k lepšímu zvládnutí určitých situací při ošetřování pacienta. (2)

Dnešní moderní doba je i dobou celkového rozvoje. Techniky, vědy, hospodářství, ale i zdravotnictví a s tím spojené ošetrovatelství. Důraz je však kladen jak na vzdělávání dětí, tak na vzdělávání dospělých. Právě vzdělávání dospělých jde ruku v ruce se společenskoekonomickou situací. Ta si vyžaduje neustálé doplňování nových vědomostí a vzdělání. Člověk, který není schopen, nebo se nechce vyrovnat tlaku na využívání nových zkušeností, je pro svoji profesi značně omezen. Důsledkem může být i ztráta profesního uplatnění. (20, 57)

Celoživotní učení lze označit za složitý a velmi členěný proces. Tento proces nelze nijak vést. Předpokladem pro rozvoj celoživotního vzdělávání je především motivace a příhodné prostředí. Celoživotní vzdělání rozlišuje tři oblasti zaměření. Jsou jimi občanské vzdělávání. Hlavním cílem je zde aktivní občan, který má zájem o své okolní prostředí i celou společnost. Působí v mnoha oblastech, například v životním stylu, mateřství a rodičovství. Poté je zde oblast zájmového vzdělání. To se zaměřuje zejména na volnočasové aktivity. Poslední oblastí je profesní vzdělávání. Celoživotní vzdělávání má několik podstatných a zásadních znaků. Má být dostupné, musí probíhat v různých prostředích, je hodnotou samo o sobě a používá velkou škálu vyučovacích metod.

Je nutné zdůraznit, aby bylo vzdělávání bráno jako partnerství, a to na obou stranách. (38, 55)

V 70. letech minulého století došlo po celém světě k mnoha změnám v oboru ošetrovatelství. Od roku 1971 české zdravotní sestry, Dana Jurásková a Marie Staňková, spustily projekt registračního systému zdravotních sester, které v té době pracovaly v Thomayerově nemocnici v Praze. Dle jejich šetření, které s touto registrací prováděly, byly na základě jeho výsledků navrženy změny. Především se to týkalo toho, aby jednotlivé vzdělávací akce pro sestry, byly kreditově ohodnoceny. V té době byla registrace dobrovolná. Povinnou se stala až po roce 2004, kdy vešel v platnost zákon 96/2004 Sbírky. Tento zákon také mimo jiné uvádí definici celoživotního vzdělávání. Vymezuje jej jako průběžné prohloubení, doplňování a obnovení dovedností, znalostí a způsobilosti zdravotnických pracovníků. V dnešní době je celoživotní vzdělávání pro zdravotní sestry, a nejen pro ně, povinné. Kreditní systém, který s tím úzce souvisí, slouží pro kontrolu plnění celoživotního vzdělávání. Celoživotní vzdělávání je pro zdravotní sestry k dispozici v mnoha různých formách. Mají možnost specializačního vzdělání, účasti na certifikovaných kurzech, odborných stážích a konferencích. Nedílnou součástí celoživotního vzdělávání je i možnost účasti na publikační a vědeckovýzkumné činnosti. Nelze opomenout ani moderní formy vzdělávání, jakými je například samostudium pomocí internetu, tzv. e – learning. (20, 38)

Celoživotní vzdělávání sester v České republice je ustanoveno zákonem (viz. Kapitola 3.7.2). (55) Celoživotní vzdělávání je spravováno rovněž i kreditním systémem. Za jednotlivé vzdělávací aktivity náleží určité kreditní bodové ohodnocení. Při dosažení 40 kreditů, nově během desetiletého období, je vydáno osvědčení k výkonu povolání bez odborného dohledu. To je vydáváno rovněž na období 10 let. Potvrzení o absolvování celoživotního vzdělávání je zaznamenáváno do průkazu odbornosti, který každý zdravotník vlastní. A jaké že možnosti celoživotního vzdělávání zdravotníci mají? Mají možnost specializačního vzdělání dle jejich oboru, ve kterém působí, dále se mohou účastnit e - learningových kurzů, mohou absolvovat studijní pobyty v zahraničí. Je zde i možnost v rámci celoživotního vzdělávání účastnit se odborných seminářů, konferencí, publikační nebo pedagogické činnosti. (50) Výsledky celoživotního vzdělávání jsou nazývány kompetencemi. Rozuměn je tím rozsah působnosti a činností, které v rámci svého povolání smí zdravotník vykonávat. (52, 57)

3.5 Motivace k celoživotnímu vzdělávání všeobecných sester

3.5.1 Obecná motivace

Motivace pochází z latinského slova „movere“, hýbat se. Literatura však rozlišuje mnoho definic slova motivace. Motivace je psychologický nástroj, který řídí a usměrňuje jednání člověka. Vychází z nitra člověka a je jeho hnací silou. Motivace rozlišuje vnitřní a vnější motivy. Vnitřní motivy, neboli introtivy, jsou potřeby člověka, pudy a touhy něco dokázat. Vychází z člověka samotného. Opakem jsou vnější motivy, incentivy. Ty působí na člověka z vnějšího prostředí. Jsou jimi odměny nebo tresty, ale i sociální prostředí nebo pracovní podmínky. Člověk bývá motivován většinou několika motivy najednou. Motivace směřuje člověka ke stanovenému cíli. Motivaci ale bohužel ovlivňují i negativní faktory. I tyto bariéry se rozdělují na vnitřní a vnější. Vnitřní bariéry mají nejčastěji původ v osobních problémech člověka. Ty vnější pochází například z negativní pracovní atmosféry, konfliktů nebo negativních interpersonálních vztahů. (33) Existuje i několik teorií motivace. Já zde uvedu asi tu nejznámější, teorii Abrahama Herolda Maslowa. Tato teorie amerického psychologa vychází z potřeb člověka. Maslow sestavil hierarchicky uspořádanou pyramidu lidských potřeb. Ty jsou na sobě vzájemně závislé. Pokud člověk nemá uspokojeny základní potřeby, nemůže uspokojit své vyšší potřeby. (8)

3.5.2 Motivace sester k celoživotnímu vzdělávání

Motivace dospělých k dalšímu vzdělávání je jedním z nejdůležitějších faktorů. S motivací ke vzdělání úzce souvisí vzdělávací potřeba. Tou je potřeba člověka učit se novým věcem, získávat nové znalosti a dovednosti. (47) Motivace ke vzdělávání je rozlišována jednak negativní a pak pozitivní. Negativní motivace je nejčastěji spojena s ne zrovna vhodným životním prostorem, s negativními emocemi či hrozbou potrestání. Naopak pozitivní motivace bývá spojována s pozitivní stránkou člověka. Je chápána jako snaha člověka něco dokázat, přináší mu radost, zvyšuje jeho sebedůvěru a uspokojení. Ne každá motivace vychází z člověka samotného. Především vzdělávání dospělých může být motivováno nátlakem a požadavky z okolí. A co nejvíce motivuje zdravotní sestry k dalšímu vzdělávání? Na tuto otázku není snadné odpovědět, neboť každá sestra je individuální bytost a každá má i jiný přístup ke své profesi, a tudíž i ke vzdělávání. Ovšem kvalifikovaných sester není nikdy dost. Rovněž každá sestra má i svůj hodnotový žebříček. Mezi nejčastější důvody, proč se sestry dále vzdělávají, jsou

důvody profesní. Sestry studují jednak z vlastní iniciativy, aby si udržely pracovní pozici, či se profesně posunuly výše. Z druhé strany jsou sestry do vzdělávání tlačeny systémem vzdělávání a zákony. Dalším důvodem je možnost navázání nových sociálních kontaktů. Setkáme se i s tím, že sestry studují rovněž proto, aby se zbavily každodenního nátlaku ze strany vedení a aby uspokojily požadavky zaměstnavatelů. Poslední možností, proč se sestry dále vzdělávají, je jejich vlastní zájem o získávání nových znalostí a dovedností. (8, 41)

Existují ovšem i omezení ze strany sester, proč se dalšímu vzdělávání brání. Ve všech různých diskuzích, kde sestry řešily téma celoživotního vzdělávání, byl nejčastějším důvodem nedostatek financí a času. Dále si myslím, že sestry se na vzdělávání nepodílí i z důvodu nedostatku informací o vzdělávacích aktivitách. Stejně tak i nedostatek vzdělávacích kurzů v určitých regionech České republiky. Najdou se ale i takové sestry, které další vzdělávání považují za zbytečnost a nemají zájem se vzdělávat. Starší sestry možná mohou argumentovat i tím, že proč by na stará kolena a s třicetiletou praxí měly studovat. Zdravotnictví a ošetrovatelství především, ale za tu dobu prošlo velkou proměnou a používají se moderní způsoby i nové technologie. A právě to, ty starší sestry nemusí zcela znát a pracovat podle nejnovějších postupů. I s tím se bohužel v dnešní době setkáme. Samozřejmě že nikdo po sestřích s letitou a bohatou praxí nechce nic extrémního a nikdo jim jejich praxi nemůže vzít. Ba naopak, je to přínos pro sestru samotnou i její kolegy. Co je nejvíce zarážející, je bohužel i neochota samotných zaměstnavatelů sestřím vzdělávání nabízet či financovat. (8)

3.6 Kvalita celoživotního vzdělávání

V celoživotním vzdělávání je důležitá i jeho kvalita. Existuje totiž nepřehledné množství vzdělávacích akcí. Je proto důležité, aby bylo nějakým způsobem kontrolováno. Nástroji pro zjišťování kvality celoživotního vzdělávání jsou certifikace různých kurzů, akreditace jednotlivých vzdělávacích programů, vnitřní audity ve vzdělávacích zařízeních a v neposlední řadě i uveřejňování výročních zpráv poskytovatelů vzdělání. Nelze opomenout i fakt, že aby bylo možné využívat kvalitního vzdělávání, velkou roli zde hraje i kvalita samotných lektorů a vyučujících jednotlivých kurzů. Bohužel jak již bylo zmíněno, vzdělávacích akcí je mnoho a ne všechny jsou tak kvalitní, aby nám poskytly relevantní informace. Je důležité, abychom při výběru vzdělávání vybírali ověřené kurzy. (52)

3.7 Legislativa vzdělávání

3.7.1 Legislativní rámec celoživotního vzdělávání dospělých

Vzdělávání dospělých je spravováno právními předpisy. Ještě v nedávné době tomu tak ale nebylo. A chyběly jakékoliv kompetence, legislativa i instituce, které by celoživotní vzdělávání měly na starosti. Nejprve celoživotní vzdělávání upravovaly pouze dva zákony. Byly jimi Zákon o vysokých školách číslo 111/1998 Sbírky. Ten umožnil vysokým školám poskytovat placené přednášky v rámci celoživotního vzdělání. (62) Druhým zákonem, který upravoval celoživotní vzdělání, byl Školský zákon číslo 561/2004 Sbírky. Ten dovolil středním a vyšším odborným školám poskytovat možnost kvalifikačního studia distanční, kombinovanou a dálkovou formou. V roce 2005 nastal zlom a Vláda České republiky schválila zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání, pod číslem 179/2006 Sbírky. (57)

3.7.2 Legislativní rámec vzdělávání nelékařských zdravotnických pracovníků

Co se týče vzdělávání nelékařských zdravotnických pracovníků v České republice, to spravuje zákon číslo 105/2011, kterým se mění zákon číslo 96/2004 Sbírky o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. (55) S tím souvisí i dále popisované nařízení a vyhlášky. Vyhláška číslo 394/2004 upravuje souvislosti s konáním atestační zkoušky, zkoušky k vydání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu, závěrečné zkoušky akreditačních kvalifikačních kurzů, aprobační zkoušky a zkušební řád těchto zkoušek. Tato vyhláška byla zrušena a nahrazena novou vyhláškou, číslo 189/2009 Sbírky, pod názvem vyhláška o zkouškách dle zákona o nelékařských zdravotnických povoláních. Další vyhláškou, která se týká vzdělávání sester je vyhláška číslo 423/2004 Sbírky, jež byla novelizována vyhláškou číslo 4/2010. Ta stanovuje kreditní systém pro vydávání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu a bez přímého vedení. Vyhláška číslo 424/2004 Sbírky, již byly stanoveny činnosti zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků, byla novelizována vyhláškou číslo 55/2011 Sbírky. Nařízení Vlády číslo 31/2010 Sbírky zaštiťuje obory specializačního vzdělávání a označení odbornosti zdravotnických pracovníků

se specializační způsobilostí. Vyhláška číslo 413/2006 Sbírky zrušuje vyhlášku číslo 470/2004 Sbírky. Tou se stanovuje seznam nemocí, stavů nebo vad, které vylučují zdravotní způsobilost k výkonu povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta a k výkonu povolání dalšího zdravotnického pracovníka a jiného odborného pracovníka, druhy, četnost a obsah lékařských prohlídek a náležitostí lékařského posudku (o zdravotní způsobilosti k výkonu povolání zdravotnického pracovníka a jiného odborného pracovníka). (34)

Vyhláškou, která upravuje minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu nelékařského zdravotnického povolání, je vyhláška číslo 39/2005 Sbírky. Novelizována byla vyhláškou číslo 129/2010 Sbírky. Sdělení Ministerstva zdravotnictví České republiky číslo 275/2007 Sbírky upravuje doklady o dosažení kvalifikace lékaře, farmaceuta, všeobecné sestry a porodní asistentky, jež jsou udělovány členskými státy Evropské unie. Rovněž jsou zde vymezeny o orgány a instituce, které tyto doklady vydávají. Nařízení vlády číslo 184/2009, v pozdějším znění vládního nařízení číslo 225/2011 Sbírky. (34)

3.8 NCONZO

Institucí, která se zabývá celoživotním vzděláváním nelékařských zdravotnických pracovníků, je Národní centrum ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů Brno. 1. července 1960 vzniklo Středisko pro další vzdělávání středního zdravotnického personálu. Rok 2003 byl pro centrum přelomový, neboť se začalo měnit vzdělávání zdravotnických pracovníků. Roku 2004, konkrétně 1. května, byl založen Registr zdravotnických pracovníků způsobilých k výkonu povolání bez odborného dohledu. (39)

Zřizovatelem této instituce je Ministerstvo zdravotnictví České republiky. Tato instituce nabízí možnost realizovat celoživotní vzdělávání zdravotnických pracovníků, řeší otázky spojené s regulací nelékařského zdravotnického povolání a poskytuje specializační vzdělávání a různé kvalifikační kurzy pro zdravotnické pracovníky v rámci jejich celoživotního vzdělávání. (39)

4 Povinná mlčenlivost

4.1 Co to je

Povinná mlčenlivost zdravotníků je stále aktuálním tématem. Je probíráno jak pacienty, tak i zdravotníky samotnými. O povinné mlčenlivosti se dočítáme z různých publikací, ale i z médií, kde je nejčastěji řešeno její porušení. Zájem pacientů o problematiku stále stoupá, neboť pacienti mají větší zájem o svá práva. Rozvoj moderních technologií rovněž toto téma ovlivňuje, především po negativní stránce. S povinnou mlčenlivostí se kromě sféry zdravotnictví setkáváme v mnoha oborech, jakými jsou právníctví, notářství a sociální oblast. Dodržování povinné mlčenlivosti je úzce spjato s navozením důvěry mezi pacientem a zdravotnickými pracovníky. Pacient, ať už v ambulantní péči či hospitalizovaný, je vydán do rukou zdravotníků. Těm svěřuje kromě svého zdravotního stavu i citlivé údaje o své osobě. (48)

Povinná mlčenlivost jde ruku v ruce se sdělováním informací o zdravotním stavu pacienta a poskytované péči. Pacient sice ocení moderně zařízené oddělení či ambulanci, ale spíše jej bude zajímat přístup a ochota zdravotnického personálu. Povinná mlčenlivost je označována za zákonem uloženou nebo státem uznanou povinnost fyzické osoby nesdělovat nepovolené osobě určité skutečnosti. Fyzická osoba je dále povinna nést právní následky porušení této povinnosti. Povinná mlčenlivost se vztahuje i na dobu po skončení pracovního poměru. Lze však fyzickou osobu od této povinnosti zprostit, a to je – li ku prospěchu druhé osoby. Toto zproštění provede příslušný statutární orgán. Česká justice uznává tři druhy povinné mlčenlivosti. Je jimi státem uznaná povinná mlčenlivost, zákonem uložená povinná mlčenlivost a povinná mlčenlivost stanovená na základě mezinárodních smluv. Pro zdravotnické pracovníky je zásadní státem uznaná povinná mlčenlivost. Povinná mlčenlivost je rovněž nástrojem pro zajištění ochrany osobních údajů. Povinná mlčenlivost kromě jiného, pacientovi zajišťuje ochranu soukromí a nedotknutelnost jeho osoby. Dále by mu měla zajistit dodržování lidské důstojnosti, dobrou pověst a čest. (27, 48)

4.2 Cíl povinné mlčenlivosti

Cíl povinné mlčenlivosti spočívá v prevenci vzniku diskriminace pacienta a zároveň by jej měla ochránit. (49)

4.3 Účel povinné mlčenlivosti

Účelem povinné mlčenlivosti je ochrana pacienta před zneužitím informací o jeho osobě, souvisejících s léčbou. Otázka povinné mlčenlivosti se nevztahuje jen k přístupu pacienta k jeho údajům o svém zdravotním stavu, ale řeší i poskytování údajů třetí osobě. Asi největším a nejrozsáhlejším problémem je v dnešním zdravotnictví, z pohledu zdravotníků, problematika související se zákazem poskytovat informace třetí osobě. Právě tyto případy bývají předmětem soudních řízení. Existují ovšem i výjimky stanovené zákonem, kdy lze umožnit přístup k údajům pacienta. (49) Všichni zaměstnanci zdravotnického zařízení jsou ze zákona povinni dodržovat povinnou mlčenlivost u informací, se kterými se setkali při výkonu svého povolání. (48)

4.4 Osoby vázané povinnou mlčenlivostí ve zdravotnictví

Ve zdravotnictví se setkáváme s mnoha informacemi o nemocných a s nimi současně ve vzduchu visí otázka dodržování povinné mlčenlivosti. Zákon vymezuje, kdo je povinen toto dodržovat. Jsou jimi právnické a fyzické osoby, na něž se vztahují povinnosti vyplývající z povinné mlčenlivosti. Osoby, k nimž se tyto povinnosti váží, jsou lékaři, zdravotní sestry a osoby, které mají právo na informace o zdravotním stavu dle zákonem stanovené výjimky. Osoby připravující se na výkon povolání, tedy studenti, mají přístup k informacím o pacientovi jen pro nezbytně nutné účely ošetrovatelské péče. Studenti, jež údaje o pacientovi chtějí získat pouze pro účely seminární či bakalářské práce, musí mít výslovný souhlas samotného pacienta. (27)

4.5 Etické předpisy

Povinná mlčenlivost není spojena jen se zákony. Vztahují se na ni i etické a morální principy. Tyto etické oblasti povětšinou upravují různé etické kodexy. To jsou etická pravidla, která nejsou vynutitelná státem. I etické předpisy vyplývají z důvěrných vztahů mezi zdravotníky a pacienty. Faktem je, že lékaři a sestry musí povinnou mlčenlivost zachovávat. Ve zdravotnictví se můžeme setkat se stále novými kodexy. Tyto vznikají na podkladě nově nastalých situací souvisejících se zdravotnickou péčí. Zdravotnické kodexy jsou děleny na národní a mezinárodní. Dle jejich ustanovení by tak měli zdravotníci po etické stránce jednat. (27) Nejznámějšími kodexy zdravotníků jsou Hippokratova přísaha. Každý si jistě vzpomene na tetralogii filmů režiséra Dušana

Kleina o básnících. Kde v jednom z dílů novopečení absolventi lékařské fakulty právě tuto přísahu skládali. Na povinnou mlčenlivost se vztahuje i Etický kodex České lékařské komory, Kodex práv pacienta nebo Kodex pro zdravotní sestry. Etických kodexů souvisejících s výkonem povolání zdravotní sestry je hned několik. Je jím například Kodex profesionálního chování zdravotnických pracovníků registrovaných v České asociaci sester, Mezinárodní kodex pro zdravotní sestry nebo Kodex předložený Českou asociací sester. Práva pacientů ohledně povinné mlčenlivosti zdravotníků upravuje i Etický kodex zdravotnických pracovníků nelékařských oborů a Etický kodex mlčenlivosti. (9)

4.6 Legislativa

Legislativní normy upravující povinnou mlčenlivost zakotvují právní prameny. Nároky občanů na dodržování povinné mlčenlivosti plynou ze základních lidských práv. K povinné mlčenlivosti zdravotníků se kromě právních norem vztahuje i morální a etická stránka. Nejdůležitějším právním pramenem je v České republice ústava. Ústavní zákony a mezinárodní smlouvy jsou vždy prioritní před obyčejnými zákony. Právní prameny související s povinnou mlčenlivostí jsou následující. V první řadě je zde Ústava České republiky a Listina základních práv a svobod. Zde je psáno, že každá osoba má právo na zachování své lidské důstojnosti, dobré pověsti a jména. Rovněž Listina uvádí, že člověk má právo na ochranu před zneužitím osobních údajů a před zásahem do soukromí. (27, 49)

Základní pramen vázaný k povinné mlčenlivosti zdravotnických pracovníků je Úmluva na ochranu lidských práv a důstojnosti lidské bytosti v souvislosti s aplikací biologie a medicíny. Tato Úmluva je platná od 1. října 2001. Dalším dokumentem, který upravuje povinnou mlčenlivost zdravotníků je Listina základních práv a svobod. Ústavní zákony nebo různé mezinárodní smlouvy jsou převážně založeny na nějakém principu. Avšak práva a povinnosti jsou zakotveny v obyčejných zákonech. (49) Zákon číslo 372/2011 Sbírky uvádí práva pacientů a řeší problematiku podávání informací o zdravotním stavu nemocného. V § č. 46 jsou zakotveny informace o osobách, jež ve zdravotnických zařízeních vykonávají odbornou praxi a náležitě povinnosti z toho vyplývající jak pro studenty, tak pro poskytovatele samotného. § č. 51 nás informuje o zachování mlčenlivosti v souvislosti s poskytováním zdravotních služeb. Uvádí, že každý zdravotnický pracovník má povinnost zachovávat mlčenlivost

o faktech, které získal při výkonu svého povolání. Tento zákon se vztahuje i na zdravotnické pracovníky, kteří zdravotnické povolání nevykonávají. (59) Dalšími zákony, kde je zmíněna ochrana osobnosti pacienta a povinná mlčenlivost, jsou Občanský zákoník číslo 140/1967 Sbírky, Občanský soudní řád číslo 99/1963 Sbírky a trestní zákoník. S povinnou mlčenlivostí se můžeme setkat i v zákoně o rodině číslo 94/1963 Sbírky. (48)

Výjimky z povinné mlčenlivosti upravuje zákon o sociálně - právní ochraně dětí číslo 401/2012, kterým se mění zákon číslo 359/1999 Sbírky. (61) Zákon o ochraně veřejného zdraví číslo 258/2000 Sbírky (27), zákon o trestně soudním řízení číslo 181/2011, kterým se mění zákon číslo 141/1961 Sbírky. (58) V neposlední řadě je zde ještě zákon o veřejném zdravotním pojištění číslo 48/1997 Sbírky. Důležitým právním dokumentem je zákon o ochraně osobních údajů číslo 101/2000 Sbírky, v kterém jsou zahrnuty operace s citlivými osobními údaji, informace o zdravotním stavu pacienta, jeho sexuálním životě či genetické a biometrické údaje.(54) Veškeré tyto údaje lze zpracovat pouze se souhlasem dané osoby. Člověk udělující souhlas s poskytnutím informací musí být informován o tom, za jakým účelem budou data zpracována a použita. Veškeré údaje jsou děleny do několika skupin, a to identifikační, popisné, kontaktní či provozní údaje. (27, 48)

4.7 Tresty při porušení povinné mlčenlivosti

Tresty za porušení povinné mlčenlivosti spravuje trestní zákon. Dopustí – li se člověk takového jednání, spáchá trestný čin neoprávněného nakládání s osobními údaji. Při porušení může dotyčné osobě být způsobena škoda nebo nemajetková újma. Trestem je v těchto případech uhrazení způsobené škody, zákaz činnosti, v této situaci zákaz činnosti ve zdravotnictví nebo trest odnětí svobody. Soud může stanovit odnětí svobody až na 3 roky. Je – li spáchán „pouze“ přestupek, sankcí je zde uložením pokuty, někdy až ve výši 5 milionů korun. (60)

PRAKTICKÁ ČÁST

5 Formulace problému, cíle práce a hypotézy

5.1 Formulace problému

V souvislosti s moderními technologiemi, moderní dobou a vzděláváním zdravotnických pracovníků, se stále častěji setkáváme i s publikováním a zveřejňováním výsledků odborných šetření. Aby mohli zdravotničtí pracovníci publikovat, je důležité znát citační a publikační etiku a další náležitosti spojené s publikováním a výzkumem.

5.2 Cíle práce

Cíl 1: Zjistit jaké jsou postoje všeobecných sester k publikování a publikační aktivitě.

Cíl 2: Zjistit, zda se všeobecné sestry orientují a znají základní pravidla publikování.

Cíl 3: Zjistit motivaci všeobecných sester k publikování a publikační aktivitě.

Cíl 4: Zjistit, zda se všeobecné sestry podílejí na odborném výzkumném šetření.

5.3 Hypotézy

Hypotéza 1: Všeobecné sestry s vysokoškolským vzděláním se účastní publikačních aktivit častěji, než všeobecné sestry se středoškolským vzděláním.

- Kritérium k potvrzení první hypotézy bylo stanoveno takto: o 20% více dotazovaných respondentů vysokoškolsky vzdělaných všeobecných sester účastníci se publikačních aktivit, zvolí v otázce č. 13 odpověď *Ano*, oproti respondentům všeobecným sestram se středoškolským vzděláním. Stěžejní otázkou pro vyhodnocení hypotézy je otázka č. 13.

Hypotéza 2: Všeobecné sestry s vysokoškolským vzděláním mají větší znalosti v základních pravidlech publikování, než všeobecné sestry se středoškolským vzděláním.

- Kritérium k potvrzení druhé hypotézy zní: o 20% více dotazovaných respondentů vysokoškolsky vzdělaných všeobecných sester zvolí v otázce č. 7 variantu odpovědi *Ano*, v otázkách č. 9, 10 správnou odpověď a v otázce č. 6 zvolí variantu odpovědi *Ano*,

zcela znám, oproti respondentům všeobecným sestřím se středoškolským vzděláním. Stěžejní otázkou pro vyhodnocení hypotézy je otázka č. 6.

Hypotéza 3: Všeobecné sestry jsou motivovány na podílení se na odborné publikační aktivitě získáním kreditů v celoživotním vzdělávání. Stěžejní otázkou pro vyhodnocení hypotézy je otázka č. 22.

Hypotéza 4: Všeobecné sestry s vysokoškolským vzděláním se podílejí na výzkumném šetření častěji, než všeobecné sestry se středoškolským vzděláním.

- Kritérium k potvrzení čtvrté hypotézy bylo stanoveno: o 20% více dotazovaných respondentů vysokoškolsky vzdělaných všeobecných sester zvolí v otázce č. 11 variantu odpovědi *rozhodně Ano*, v otázce č. 12 *o výsledky se zajímám podrobně* a v otázce č. 23 variantu odpovědi *Ano*, oproti respondentům se středoškolským vzděláním. Stěžejní otázkou pro vyhodnocení hypotézy je otázka č. 23.

6 Metodika

6.1 Metodika výzkumného šetření

Pro výzkumné šetření ve své diplomové práci jsem použila kvantitativní metodu formou dotazníku. Dotazník byl anonymní a jeho vyplnění zcela dobrovolné. Celkem dotazník obsahoval 26 otázek (viz. Příloha č. 2) Před samotným výzkumným šetřením jsem provedla pilotní studii, které se účastnilo 10 respondentů z řad všeobecných sester. Po provedení pilotní studie jsem dotazník na základě doporučení respondentů upravila a přeformulovala. Při sestavování dotazníku jsem vycházela z literatury Farkašové a Kutnohorské (10, 26). Otázky byly formulovány tak, aby byly zřetelné a jednoznačné. Jedenáct otázek bylo uzavřených, jedenáct polouzavřených a 4 otázky byly filtrační. U otázek č. 5, 22, 25, 26 mohli respondenti označit více odpovědí. Šetření probíhalo od ledna do února 2013.

6.2 Charakteristika výzkumného souboru

Dotazník byl určen pro odbornou veřejnost se zastoupením všeobecných sester Plzeňského kraje. Byl rozdán respondentům různých věkových skupin a různého stupně dosaženého vzdělání. Dotazníky byly všeobecným sestřím rozdány osobně a elektronickou formou. Celkem bylo rozdáno 250 dotazníků (100%). 5 dotazníků (2%)

se nevrátilo, návratnost tedy činila 245 dotazníků (98%). Z 245 dotazníků (100%) bylo nutné jich 17 (7%) vyřadit pro nesprávné vyplnění. Pro použití do výzkumného šetření bylo možno použít 228 (93%) dotazníků. Počet dotazníků 228 (100%) byl dále rozdělen dle filtrační otázky č. 13, kdy 73 respondentů (32%) odpovědělo, že se neúčastní publikování a 155 respondentů (68%) odpovědělo, že publikuje.

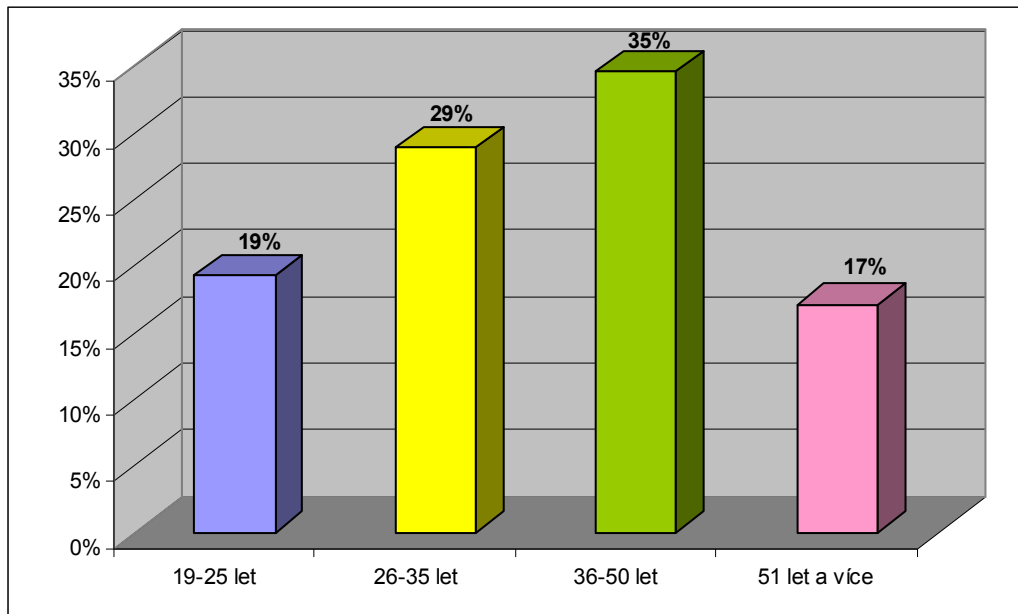
7 VÝSLEDKY

7.1 Prezentace a interpretace analyzovaných dat

V této kapitole se věnuji výsledkům dotazníkového šetření. Získaná data jsem zpracovala v počítačovém programu Microsoft Office Excel pomocí funkce suma, countif, relativní a absolutní četnost. Pomocí funkce countif jsem vyhodnocovala jednotlivé odpovědi respondentů v dotaznících. Tato funkce mi spočítala buňky v dané oblasti, které odpovídaly mnou zvolenému kritériu. Relativní četností jsem zjišťovala, kolik procent hodnot určitého znaku je ve statistickém souboru. Je uváděna procentuálně v celých číslech, pomocí sloupcových grafů a možné rozdíly mohou být způsobeny zaokrouhlením čísel. Absolutní četností jsem zjišťovala počty z naměřeného statistického souboru dat pro dané hodnoty, a je uvedena v závorkách, v komentářích grafů. V tabulkách jsou pro lepší přehlednost znázorněny varianty odpovědí „jiné“, jež respondenti uvedli.

Otázka č.1 Kolik je Vám let?

Graf č. 1 Věkové rozmezí respondentů

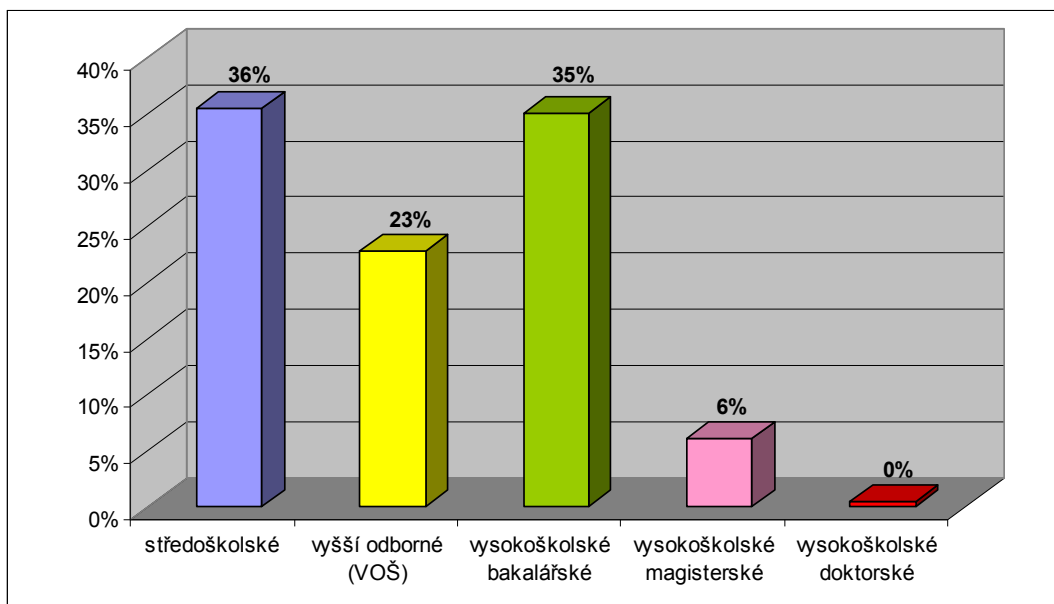

Zdroj: autorka

Graf udává věkové rozmezí respondentů. Ze 100% (228) respondentů, 19% (44) udává věk 19 – 25 let. 26 – 35 let udává 29% (66) respondentů. Věk 36 – 50 let označilo 35% (79) respondentů a 17% (39) respondentů uvedlo věk 51 let a více.

Otázka č. 2 Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání

Graf č. 2 Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

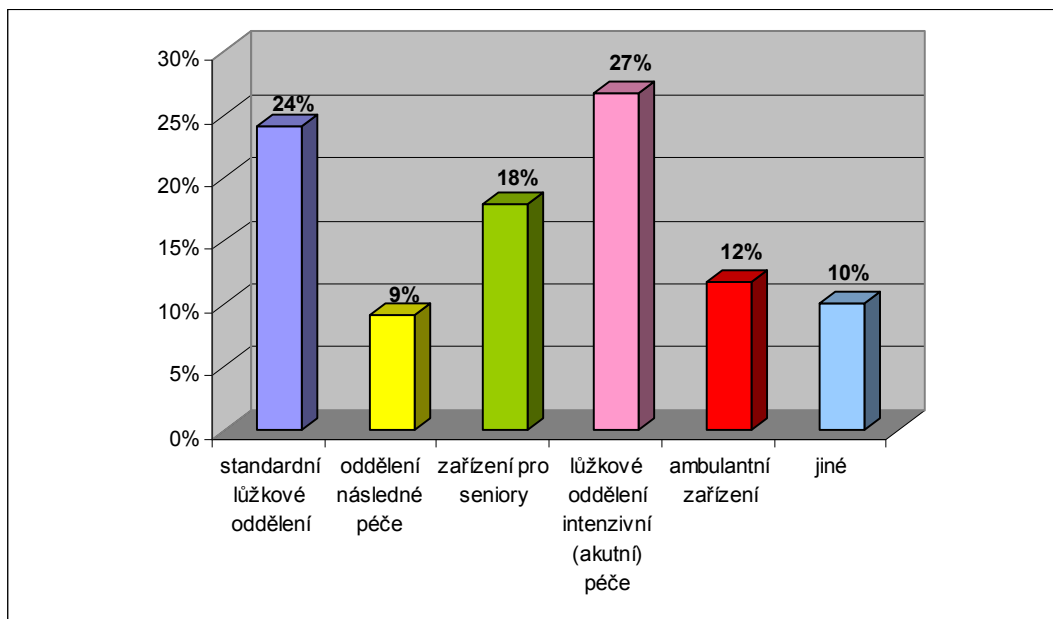

Zdroj: autorka

Z grafu vyplývá, že ze 100% (228) respondentů, jich 36% (81) uvedlo jako nejvyšší dosažené vzdělání, středoškolské. 23% (52) uvedlo že mají vyšší odborné vzdělání. Vysokoškolské bakalářské vzdělání má 35% (80) respondentů, vysokoškolské magisterské vzdělání uvedlo 6% (14) respondentů a 0% (1) má vysokoškolské doktorské vzdělání.

Otázka č. 3 Na jakém typu pracoviště pracujete?

Graf č. 3 Typ pracoviště

Zdroj: autorka

Z grafu vyplývá zastoupení jednotlivých pracovišť. Na tuto otázku odpovědělo 100% (228) respondentů. 24% (55) respondentů pracuje na standardním lůžkovém oddělení, 9% (21) tvoří sestry pracující na oddělení následné péče. 18% (41) sester uvedlo, že pracují v zařízení pro seniory. Na lůžkových odděleních intenzivní (akutní) péče pracuje 27% (61) sester. 12% (27) tvoří sestry z ambulantních zařízení. 10% (23) sester uvedlo variantu odpovědi „jiné“ (viz. Tabulka č. 3)

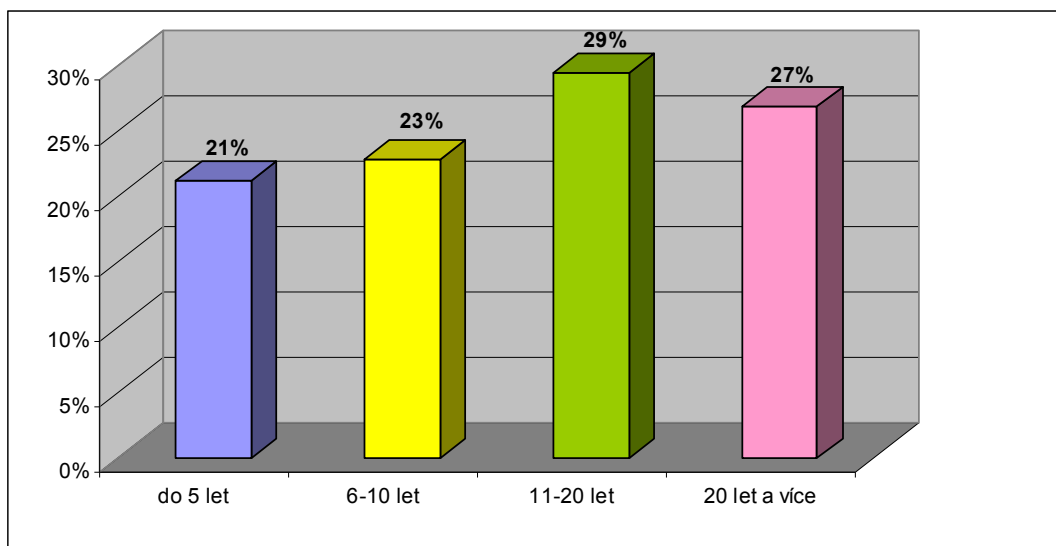
Tabulka č. 3 Varianty odpovědí „jiné“ Typ pracoviště

Typ pracoviště	Počet
Zdravotnická záchranná služba	1
Domácí péče	3
Porodní sál	1
Operační sál	6
Anestezie	4
Dětský domov	2
Kojenecký ústav	3
Management nemocnice	3

Zdroj: autorka

Otázka č. 4 Jaká je délka Vaší dosavadní zdravotnické praxe?

Graf č. 4 Délka zdravotnické praxe

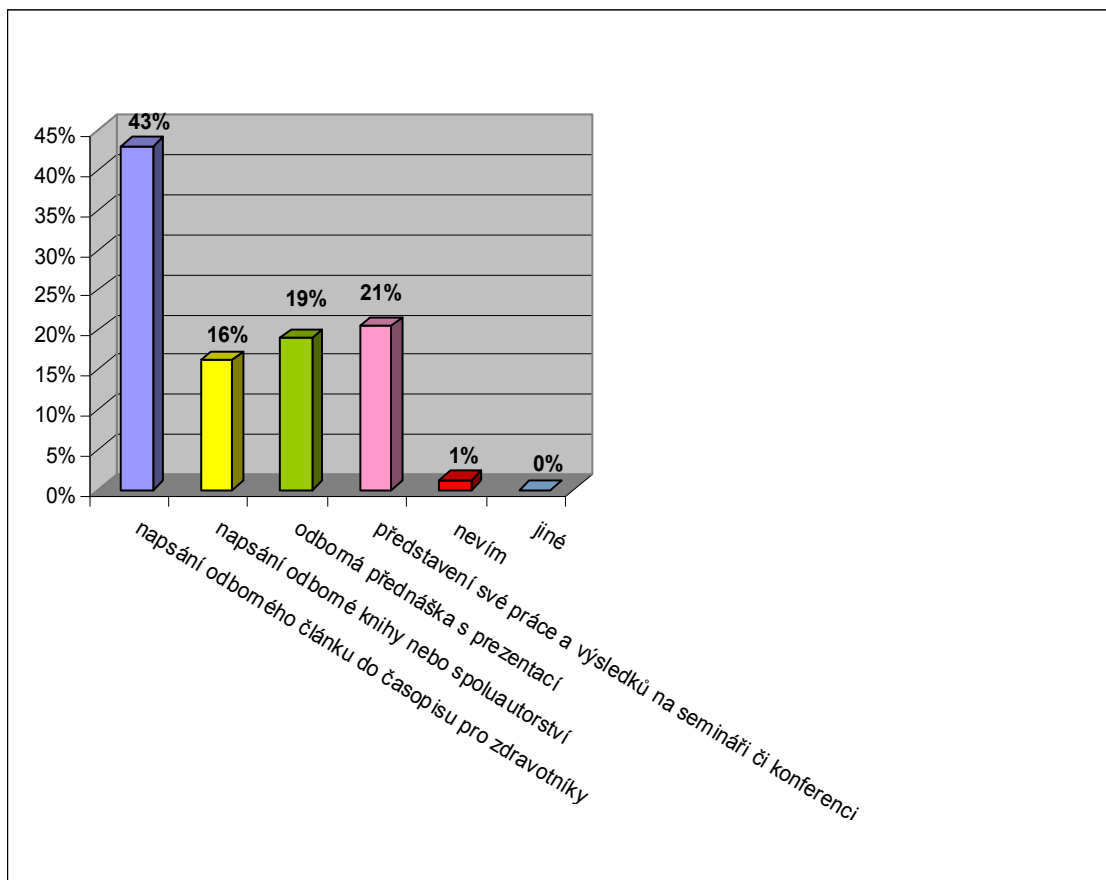

Zdroj: autorka

Z grafu vyplývají informace o dosavadní délce zdravotnické praxi respondentů. Ze 100% (228), 21% (48) respondentů odpovědělo, že ve zdravotnictví pracují v délce do 5 let. 23% (52) respondentů uvedlo délku své praxe 6 – 10 let, 11 – 20 let uvedlo 29% (67) respondentů. 20 let a více pracuje ve zdravotnictví 27% (61) sester.

Otázka č. 5 Co považujete za publikační aktivitu všeobecné sestry?

Graf č. 5 Publikační aktivita

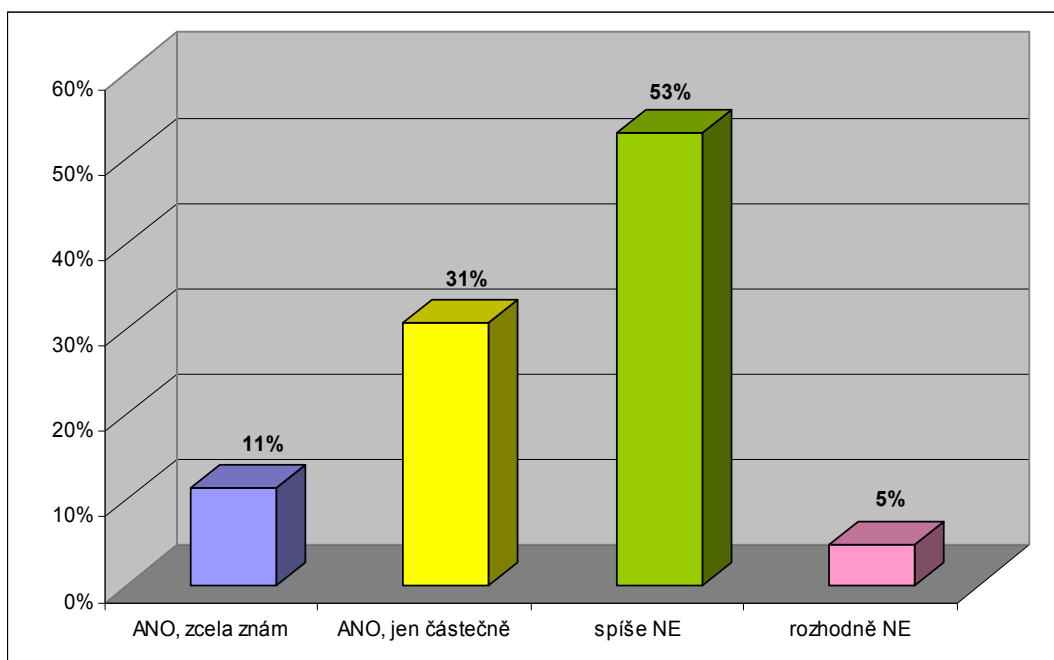

Zdroj: autorka

Z grafu vyplývá, co všeobecné sestry považují za publikační aktivitu. Na tuto otázku odpovědělo 100% (228) respondentů. Ti měli možnost volit více eventualit. Nejčastěji zvolena odpověď byla, a to v 43% (113), napsání odborného článku do časopisu pro zdravotníky. Odpověď napsání odborné knihy nebo spoluautorství volilo 16% (43) respondentů. 19% (50) zvolilo odpověď odborná přednáška s prezentací. V 21% (54) zvolily sestry odpověď představení své práce a výsledků na semináři či konferenci. 1% (3) sester zvolilo odpověď nevím. Odpověď „jiné“ nezvolil žádný respondent.

Otázka č. 6 Znáte základní pravidla (citace, respektování autorských práv, autorský zákon...) pro psaní odborné práce a jejího publikování?

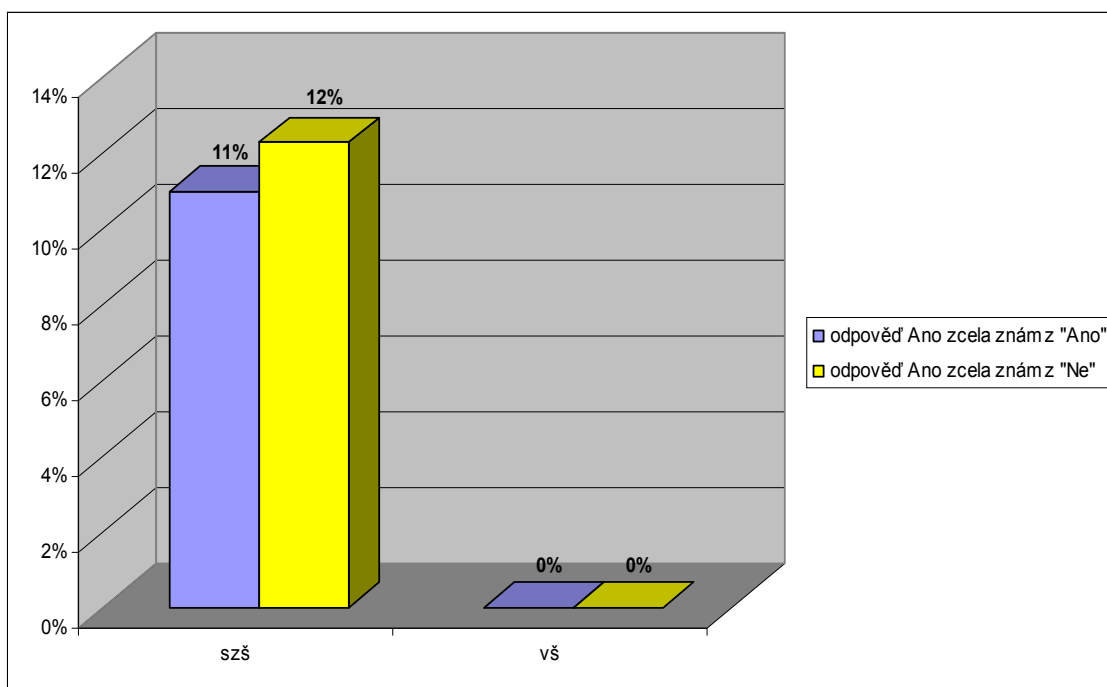
Graf č. 6 Znalost základních pravidel pro psaní odborné práce a jejího publikování

Zdroj: autorka

Z grafu vyplývají informace o znalostech všeobecných sester v základních pravidlech publikování. Na tuto otázku odpovědělo 100% (228) respondentů. 11% (26) z nich odpovědělo ano, zcela znám. 31% (70) sester zvolilo odpověď ano, jen částečně. V 53% (121) byla odpověď spíše ne a 5% (11) sester odpovědělo rozhodně ne.

Graf č. 6a Znalost základních pravidel publikování v souvislosti se vzděláním

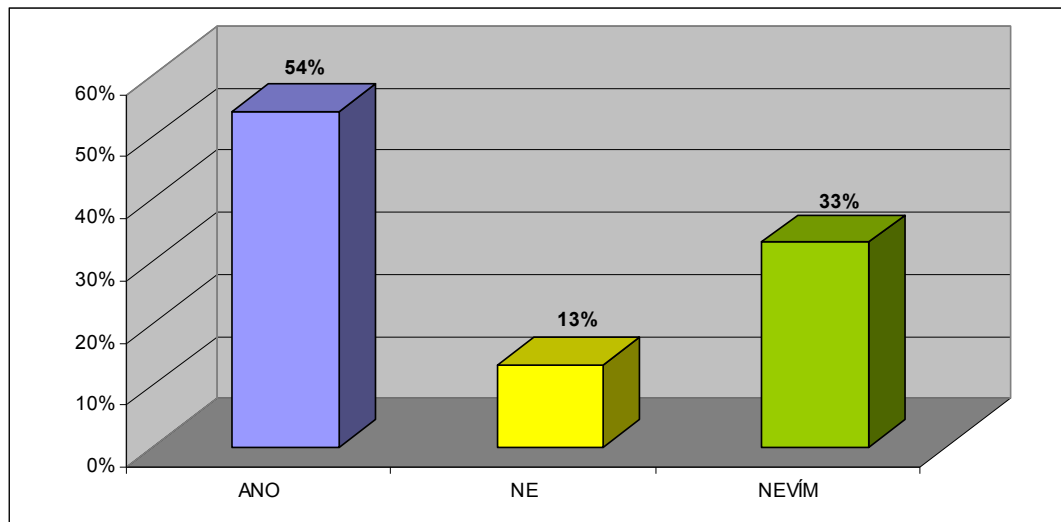

Zdroj: autorka

Z grafu vyplývá, kolik všeobecných sester s vysokoškolským a středoškolským vzděláním, z celkového počtu respondentů 100% (228), zcela zná základní pravidla publikování. Pracuji zde pouze s odpověďmi respondentů se středoškolským a vysokoškolským vzděláním. Odpovědi respondentů s vyšším odborným vzděláním zde nejsou zahrnuty. 11% (17) respondentů se středoškolským vzděláním, kteří se účastní publikačních aktivit, uvedlo, že zcela znají pravidla publikování a 0% (0) vysokoškolsky vzdělaných respondentů, jež se rovněž účastní publikačních aktivit, zcela zná pravidla publikování. Všeobecné sestry se středoškolským vzděláním, které se neúčastní publikačních aktivit, ve 12% (9) odpověděly „Ano, zcela znám“. Z vysokoškolsky vzdělaných respondentů opět 0% (0) odpovědělo „Ano, zcela znám“.

Otázka č. 7 Myslíte si, že publikační aktivita patří do profese všeobecné sestry?

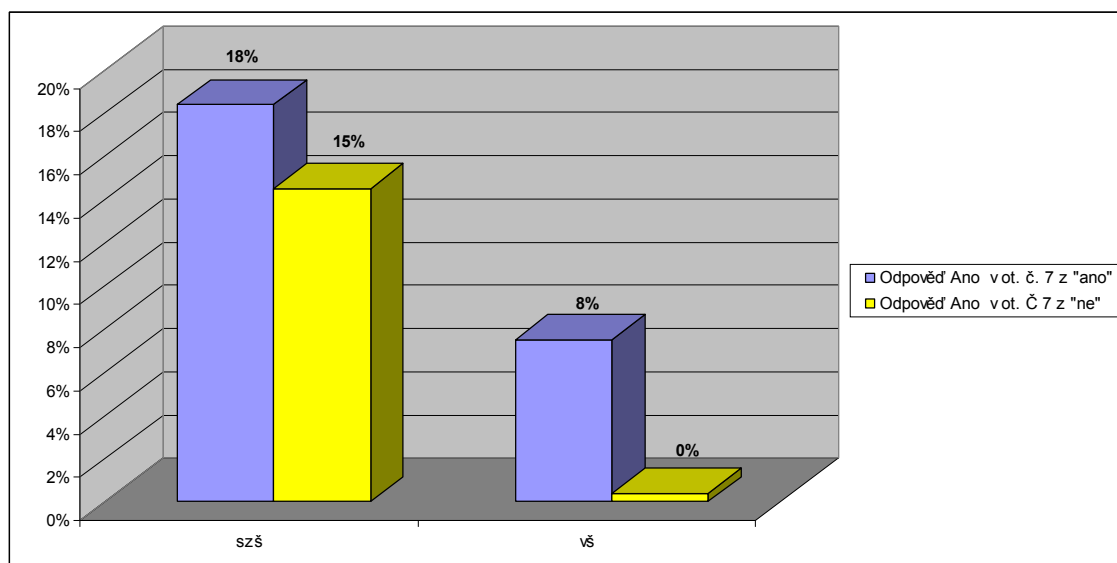
Graf č. 7 Publikační aktivita a profese všeobecných sester

Zdroj: autorka

Z grafu vyplývá, kolik všeobecných sester si myslí, že publikační aktivita patří, či nepatří, do profese všeobecné sestry. Na tuto otázku odpovědělo 100% (228) respondentů. 54% (123) sester si myslí, že ano. 13% (30) sester si myslí, že publikační aktivita do jejich profese nepatří a 33% (75) odpovědělo „nevím“.

Graf č. 7a Odpověď *Ano* v otázce č. 7 v souvislosti se vzděláním

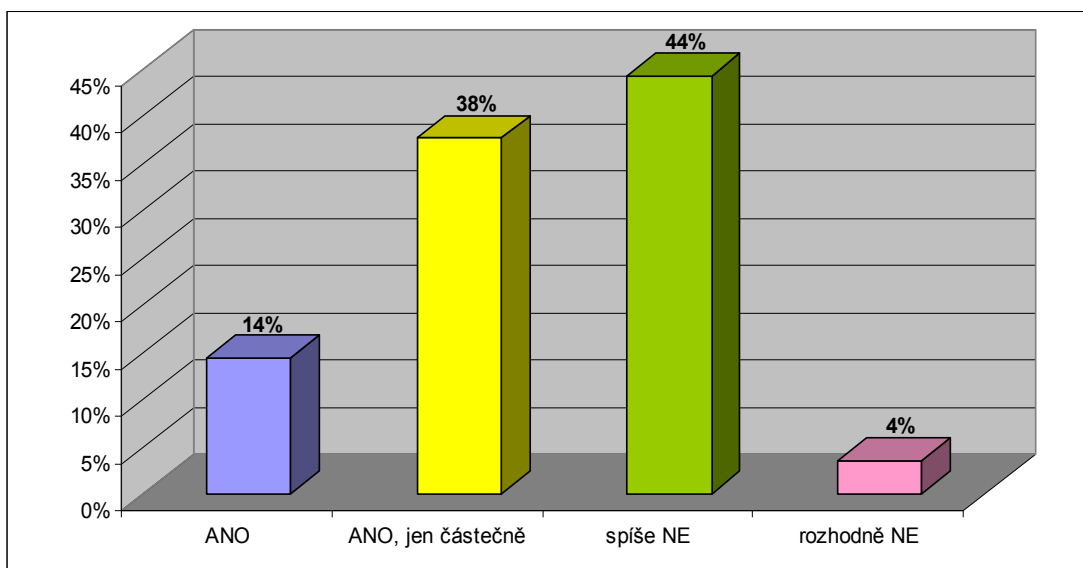

Zdroj: autorka

Z grafu vyplývá, kolik všeobecných sester odpovědělo v otázce č. 7 „*Ano*“. Hodnoceny jsou zde odpovědi 100% (228) respondentů, avšak respondenti s vyšším odborným vzděláním zde nejsou zahrnuti. Středoškolsky vzdělaných sester, které publikují, odpovědělo „*Ano*“ 18% (42) a z vysokoškolsky vzdělaných sester, jež se rovněž účastní publikačních aktivit, odpovědělo „*Ano*“ 8% (17). Všeobecné sestry se středoškolským vzděláním, které nepublikují odpověděly „*Ano*“ v 15% (33) a z vysokoškolsky vzdělaných sester, které nepublikují odpovědělo „*Ano*“ 0% (1) respondentů.

Otázka č. 8 Podporuje Vás zaměstnavatel nebo vedení Vašeho pracoviště v publikační aktivitě?

Graf č. 8 Podpora zaměstnavatele nebo vedení pracoviště v publikační aktivitě

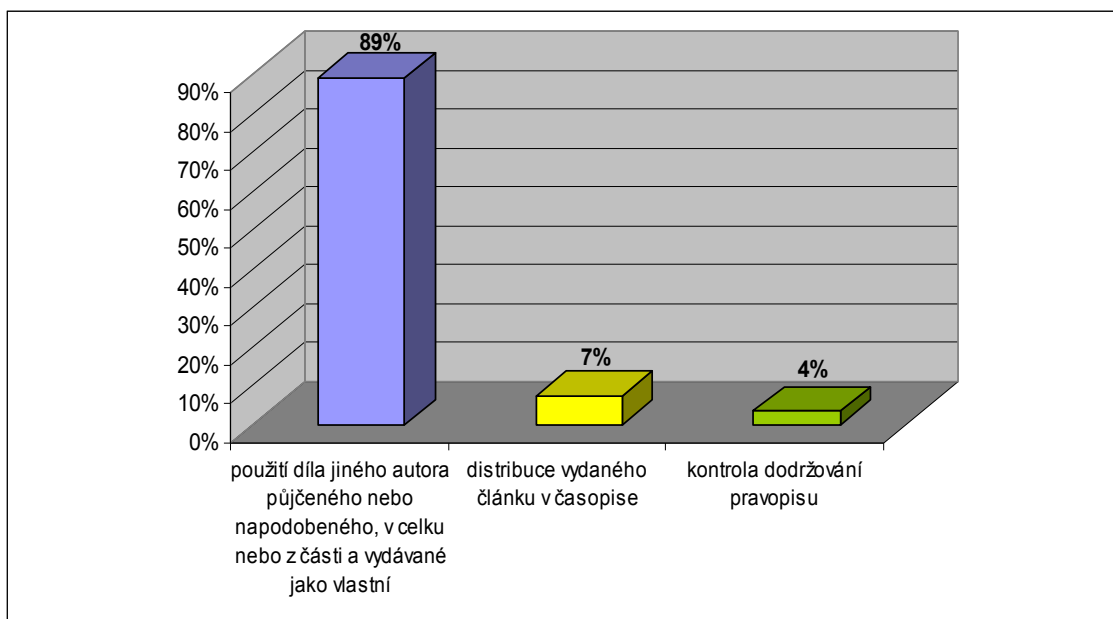

Zdroj: autorka

Z grafu vyplývají informace o podpoře sester zaměstnavatelem nebo vedením pracoviště v publikační aktivitě. Na tuto otázku odpovědělo 100% (228) respondentů. 14% (33) z nich, má plnou podporu zaměstnavatele a vedení, 38% (86) sester uvedlo jen částečnou podporu zaměstnavatele a vedení. 44% (101) uvádí, že je zaměstnavatel spíše nepodporuje a 4% (8) sester uvedlo, že je zaměstnavatel a vedení rozhodně nepodporuje.

Otázka č. 9 Co znamená pojem plagiátorství?

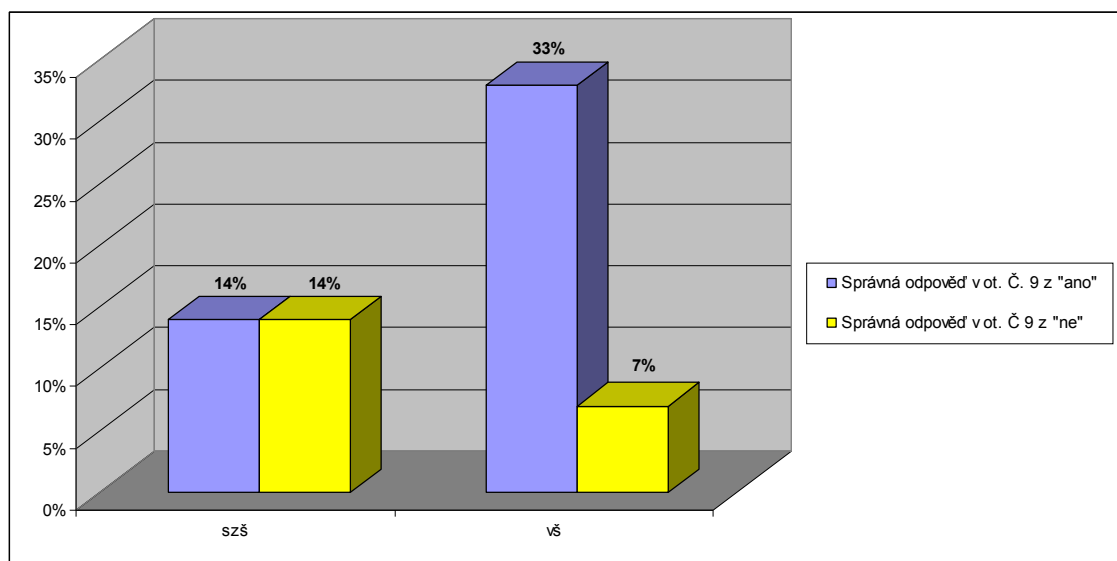
Graf č. 9 Pojem plagiátorství

Zdroj: autorka

Z grafu vyplývá, co odpovídaly všeobecné sestry na otázku, co znamená pojem plagiátorství. Na tuto otázku odpovídalo 100% (228) respondentů. 89% (203) uvedlo odpověď použití díla jiného autora půjčeného nebo napodobeného, v celku a vydávané jako vlastní. 7% (17) sester zvolilo odpověď distribuce vydaného článku v časopise a 4% (8) sester odpovědělo, kontrola dodržování pravopisu.

Graf č. 9a Správná odpověď v otázce č. 9 v souvislosti se vzděláním

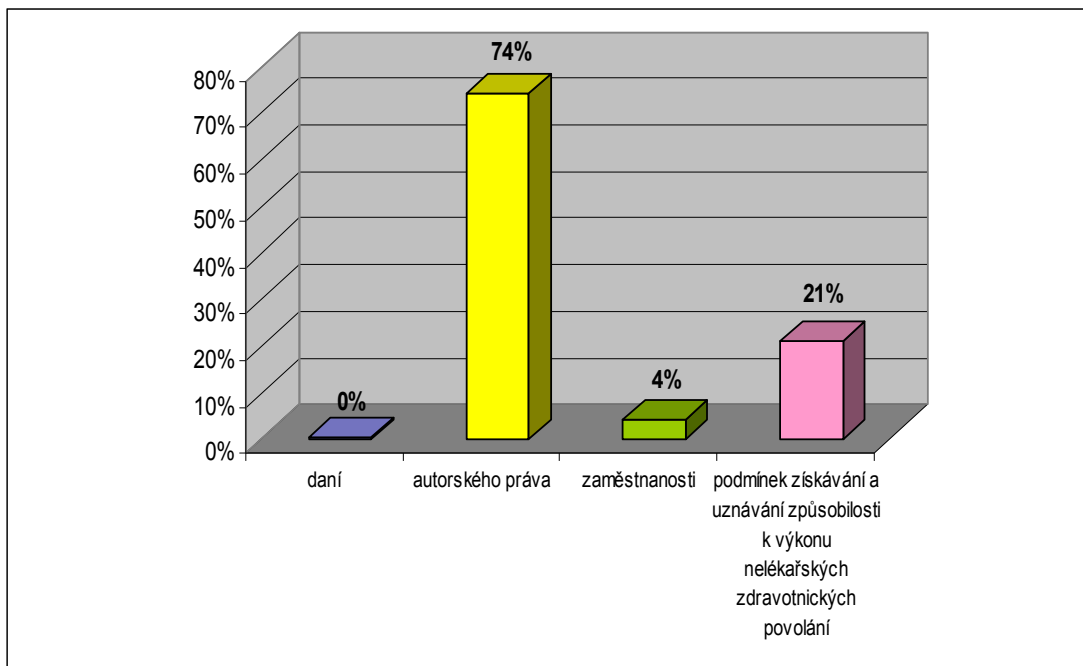

Zdroj: autorka

Z grafu vyplývá, kolik všeobecných sester odpovědělo správně v otázce č. 9, v souvislosti se vzděláním. Hodnoceny jsou odpovědi 100% (228) respondentů, avšak respondenti s vyšším odborným vzděláním nejsou zahrnuti. Středoškolsky vzdělané sestry jež publikují odpověděly správně v 14% (32) a vysokoškolsky vzdělané sestry jež publikují, odpověděly správně v 33% (75). Ze středoškolsky vzdělaných sester, které se neúčastní publikování odpovědělo správně v 14% (32) a z vysokoškolsky vzdělaných sester 7% (16).

Otázka č. 10 Čeho se podle Vás týká zákon č. 121/2000 Sb.?

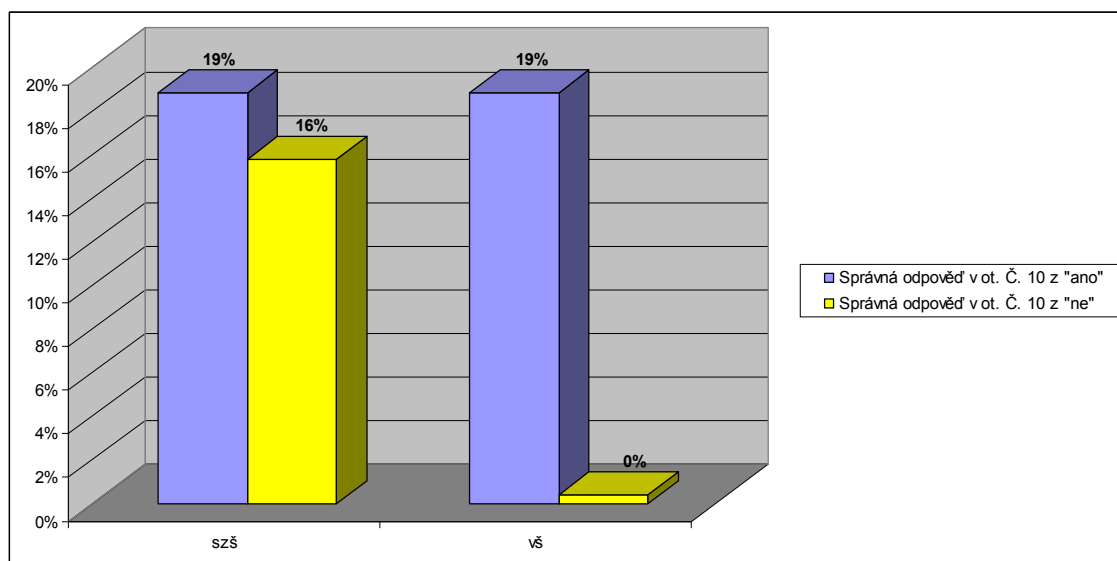
Graf č. 10 Zákon č. 121/2000 Sb.

Zdroj: autorka

Z grafu vyplývá, jak všeobecné sestry odpovídaly na otázku, čeho se týká zákon č. 121/2000 Sb. Na tuto otázku odpovídalo 100% (228) respondentů. 0% (1) z nich odpovědělo, že se týká daní. 74% (169) sester zvolilo odpověď autorského práva, 4% (10) sester odpovědělo, že se týká zaměstnanosti a 21% (48) sester volilo odpověď podmínek získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání.

Graf č. 10a Správná odpověď v otázce č. 10 v souvislosti se vzděláním

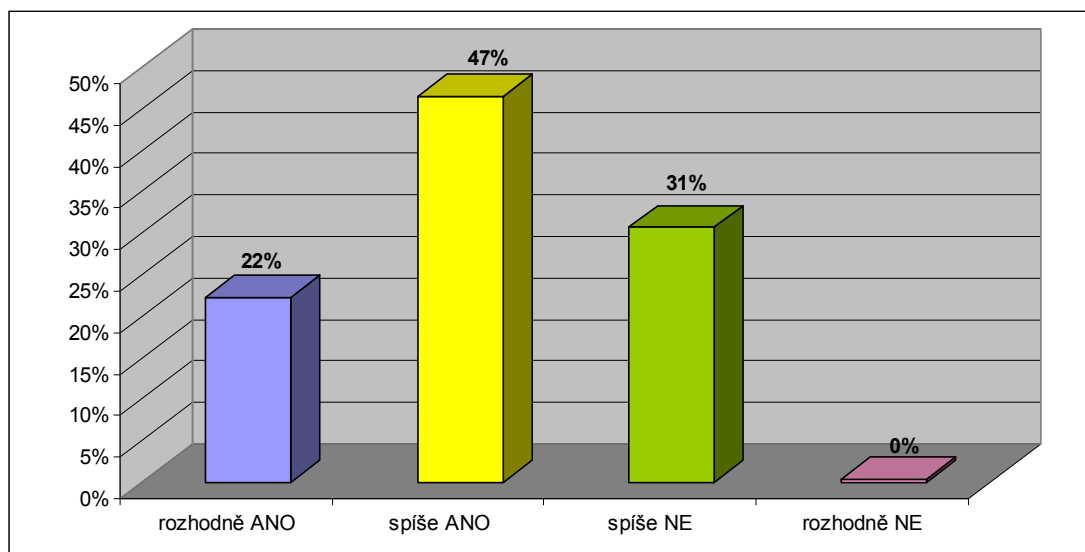

Zdroj: autorka

Z grafu vyplývá, kolik všeobecných sester odpovědělo správně v otázce č. 10, v souvislosti se vzděláním. Hodnoceny jsou odpovědi 100% (228) respondentů. Respondenti s vyšším odborným vzděláním zde nejsou zahrnuti. Středoškolsky vzdělané sestry, jež publikují odpověděly správně v 19% (43) a vysokoškolsky vzdělané sestry jež publikují, odpověděly správně, rovněž v 19% (43). Ze středoškolsky vzdělaných sester, které nepublikují, správně odpovědělo 16% (36) a z vysokoškolsky vzdělaných sester správně odpovědělo 0% (1).

Otázka č. 11 Byl/a byste schopen/schopna zrealizovat vlastní odborné průzkumné šetření?

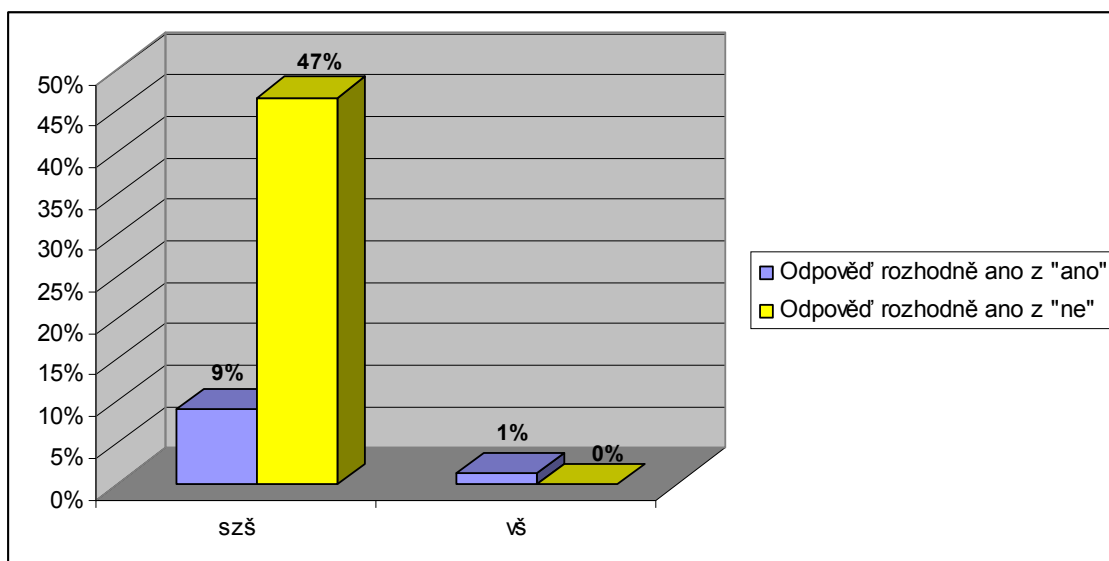
Graf č. 11 Schopnost zrealizovat vlastní odborné průzkumné šetření

Zdroj: autorka

Z grafu vyplývá, jak všeobecné sestry hodnotí své schopnosti ohledně zrealizování vlastního odborného průzkumného šetření. Na tuto otázku odpovědělo 100% (228) respondentů. 22% (51) uvedlo rozhodně ano. 47% (106) uvedlo spíše ano, 31% (70) uvedlo spíše ne a 0% (1) odpovědělo rozhodně ne.

Graf č. 11a Odpověď „rozhodně ano“ v otázce č. 11 v souvislosti se vzděláním

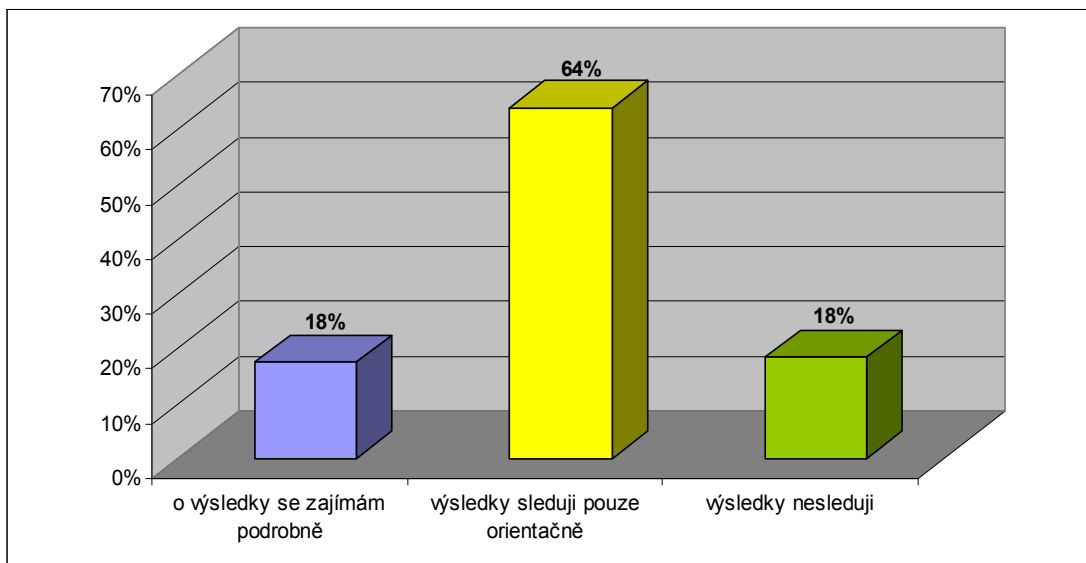

Zdroj: autorka

Z grafu vyplývá, kolik respondentů všeobecných sester odpovědělo v otázce č. 11 „rozhodně ano“ v souvislosti se vzděláním. Jsou zde hodnoceny odpovědi 100% (228) respondentů. Respondenti s vyšším odborným vzděláním zde nejsou zahrnuti. Všeobecné sestry se středoškolským vzděláním, které publikují, odpověděly „rozhodně ano“ v 9% (14). Z vysokoškolsky vzdělaných sester, které publikují, odpovědělo „rozhodně ano“ 1% (2). Ze středoškolsky vzdělaných sester, jež se neúčastní publikování, odpovědělo „rozhodně ano“ 47% (34). Z vysokoškolsky vzdělaných respondentů, jež rovněž neúčastní publikování, odpovědělo „rozhodně ano“ 0% (0) respondentů

Otázka č. 12 Zajímáte se o poznatky získané výzkumem nebo publikační aktivitou při své práci?

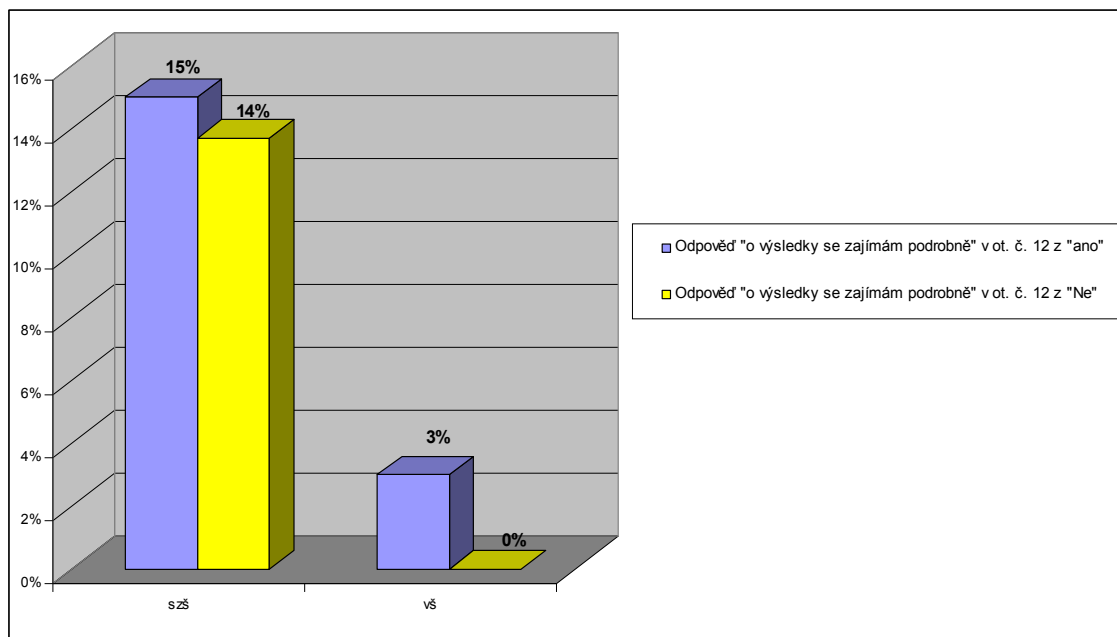
Graf č. 12 Zájem sester o poznatky získané výzkumem nebo publikační aktivitou

Zdroj: autorka

Z grafu vyplývá, zda se všeobecné sestry zajímají o poznatky získané výzkumem nebo publikační aktivitou při své práci. Na tuto otázku odpovědělo 100% (228) respondentů. 18% (40) sester se o výsledky zajímá podrobně, 64% (146) sester výsledky sleduje pouze orientačně a 18% (42) výsledky nesleduje.

Graf č. 12a Odpověď „o výsledky se zajímám podrobně“ v otázce č. 12 v souvislosti se vzděláním

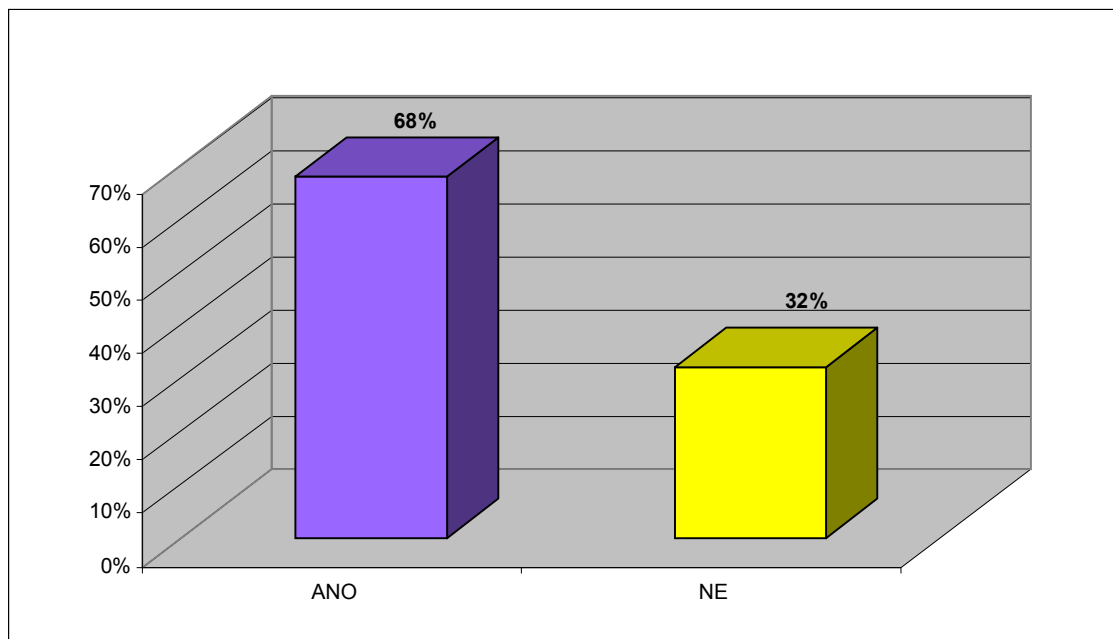

Zdroj: autorka

Z grafu vyplývá, kolik respondentů odpovědělo v otázce č. 12 „o výsledky se zajímám podrobně“ v souvislosti se vzděláním. Zde jsou hodnoceny odpovědi 100% (228) respondentů, nejsou však zahrnuty odpovědi respondentů s vyšším odborným vzděláním. 15% (34) respondentů se středoškolským vzděláním, kteří se účastní publikačních aktivit, odpovědělo „o výsledky se zajímám podrobně“. Z vysokoškolsky vzdělaných respondentů, jež se publikačních aktivit účastní, se podrobně o výsledky zajímá pouze 3% (7) respondentů. Středoškolsky vzdělaní respondenti jež se neúčastní publikačních aktivit, se podrobně zajímá o výsledky ve 14% (10) případech. 0% (0) vysokoškolsky vzdělaných respondentů, jež se neúčastní publikování, se podrobně zajímá o výsledky.

Otázka č. 13 Publikujete, nebo se účastníte publikačních aktivit?

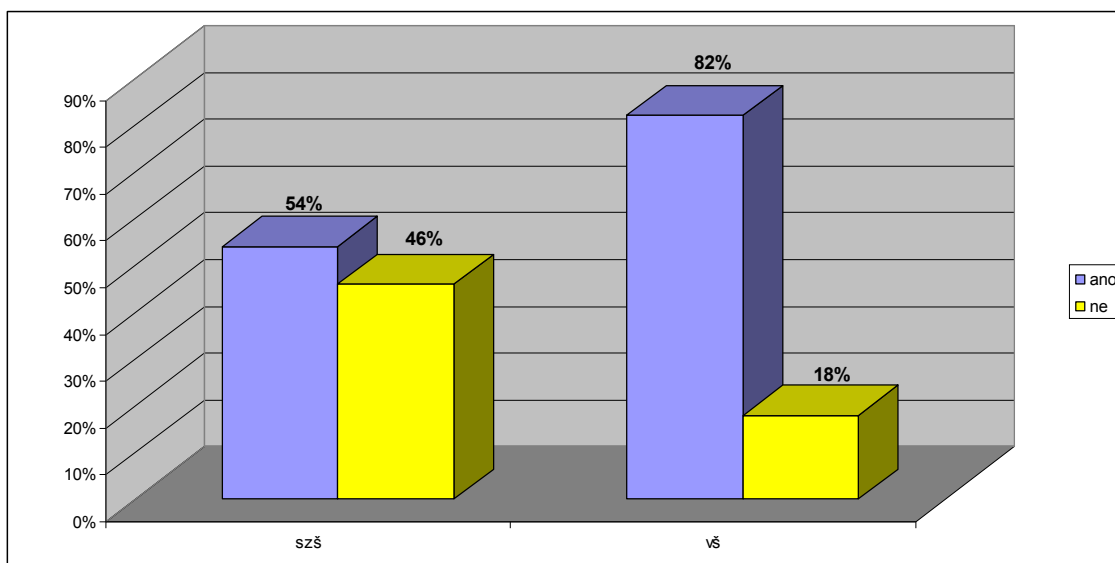
Graf č. 13 Účast na publikačních aktivitách

Zdroj: autorka

Z grafu vyplývá, zda se všeobecné sestry účastní publikačních aktivit. Na tuto otázku odpovědělo 100% (228) respondentů. 68% (155) sester zvolilo odpověď ano, 32% (73) sester zvolilo odpověď ne.

Graf č. 13a Účast na publikačních aktivitách v souvislosti se vzděláním

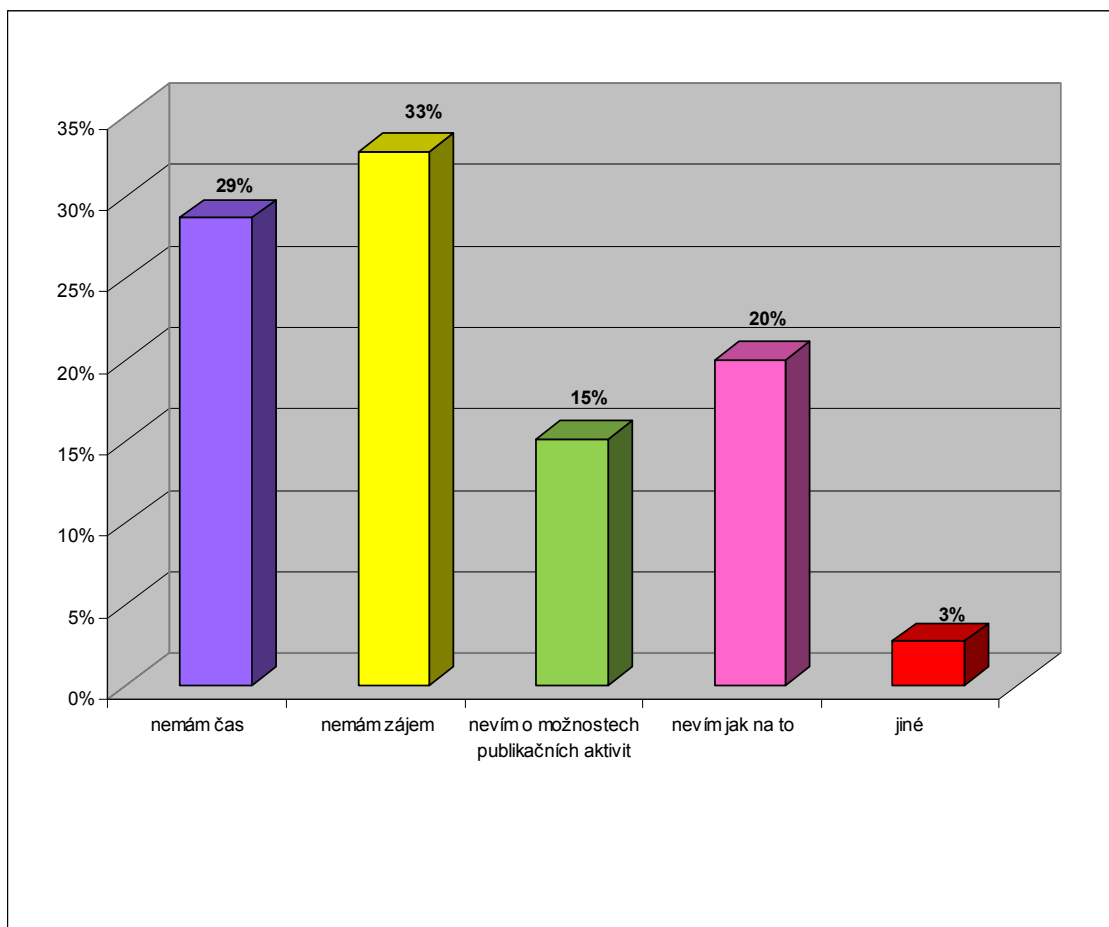

Zdroj: autorka

Z grafu vyplývá, jaká je účast všeobecných sester na publikačních aktivitách v souvislosti se vzděláním. Odpovídalo 100% (228) respondentů, ti kteří se účastní, i ti kteří se neúčastní publikačních aktivit. Respondenti s vyšším odborným vzděláním zde nejsou zahrnuti. 54% (44) respondentů se středoškolským vzděláním se účastní publikačních aktivit a 46% (37) respondentů se středoškolským vzděláním se neúčastní. Z vysokoškolsky vzdělaných respondentů se 82% (87) účastní publikačních aktivit a 18% (17) respondentů se publikačních aktivit neúčastní.

Otázka č. 14 Pokud nepublikujete, proč tomu tak je?

Graf č. 14 Důvody neúčasti na publikování

Zdroj: autorka

Z grafu vyplývá, proč všeobecné sestry nepublikují a neúčastní se publikačních aktivit. Na tuto otázku odpovědělo 100% (73) respondentů. 29% (21) sester odpovědělo, nemám čas. 33% (24) sester nemá zájem, 15% (11) sester neví o možnostech publikačních aktivit, 20% (15) sester neví, jak na to a 3% (2) volilo odpověď „jiné“ (viz. Tabulka č. 14)

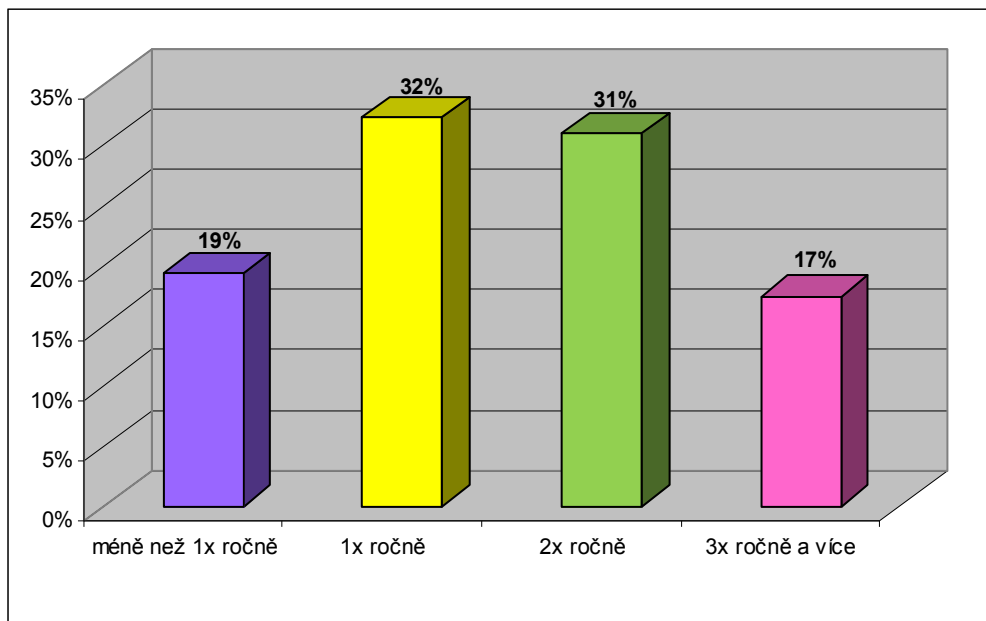
Tabulka č. 14 Varianty odpovědí „jiné“ Důvody neúčasti na publikování

Důvody neúčasti na publikování	Počet
Je to nesmysl a pro normální sestru zbytečné.	1
Kdo chce, ať publikuje, ale je to nesmysl.	1

Zdroj: autorka

Otázka č. 15 Jak často se účastníte publikačních aktivit?

Graf č. 15 Četnost účasti na publikačních aktivitách

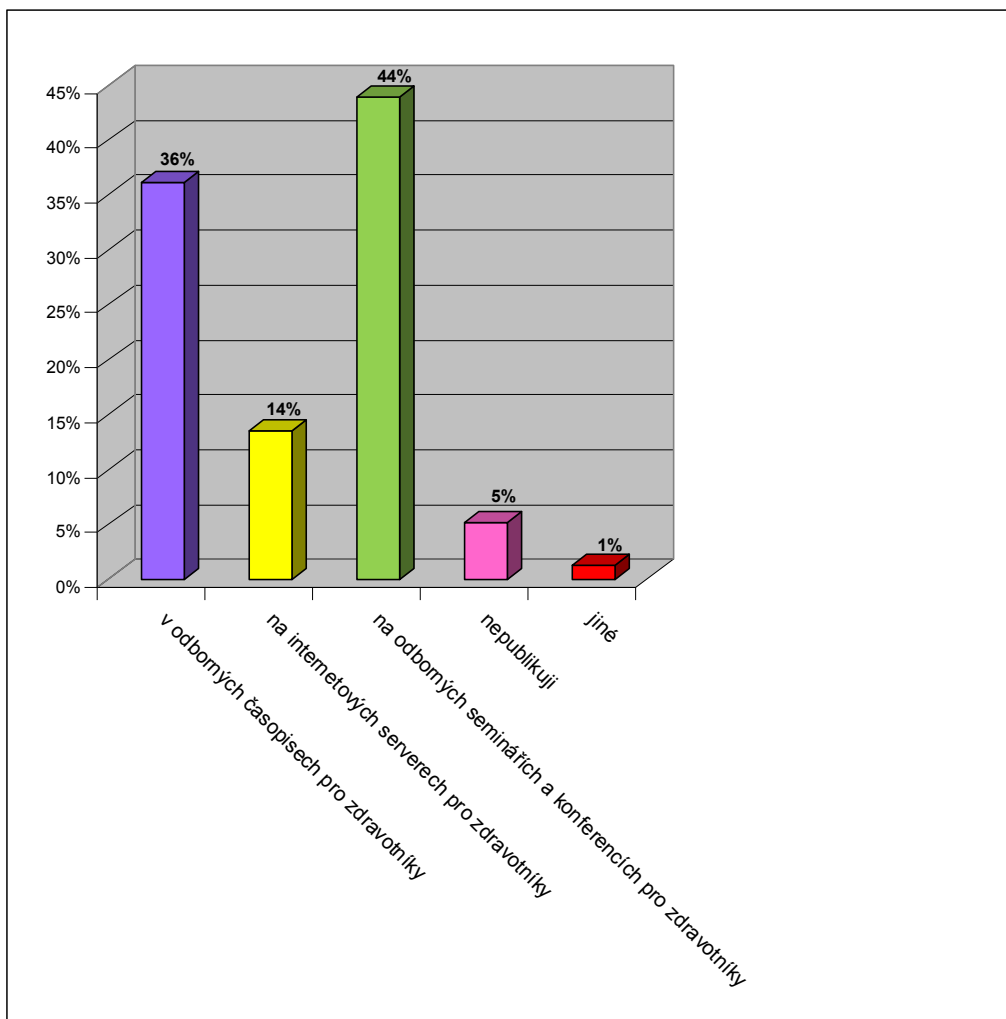

Zdroj: autorka

Z grafu vyplývá četnost účasti všeobecných sester na publikačních aktivitách. Na tuto otázku odpovědělo 100% (155) respondentů. 19% (30) sester se účastní méně než 1x ročně, 32% (50) sester se účastní 1x ročně. 31% (48) potvrdilo svoji účast 2x ročně a 17% (27) sester uvedlo, že se účastní 3x ročně a více.

Otázka č. 16 Své poznatky z praxe publikujete?

Graf č. 16 Publikování poznatků z odborné praxe

Zdroj: autorka

Z grafu vyplývá, kde všeobecné sestry své poznatky z praxe publikují. Na tuto otázku odpovídalo 100% (155) respondentů. 36% (56) respondentů publikuje v odborných časopisech pro zdravotníky. 14% (21) publikuje na internetových serverech pro zdravotníky, 44% (68) publikuje na odborných seminářích a konferencích. 5% (8) sester uvedlo, že nepublikuje a 1% (2) odpovědělo „jiné“. (viz. Tabulka č. 16)

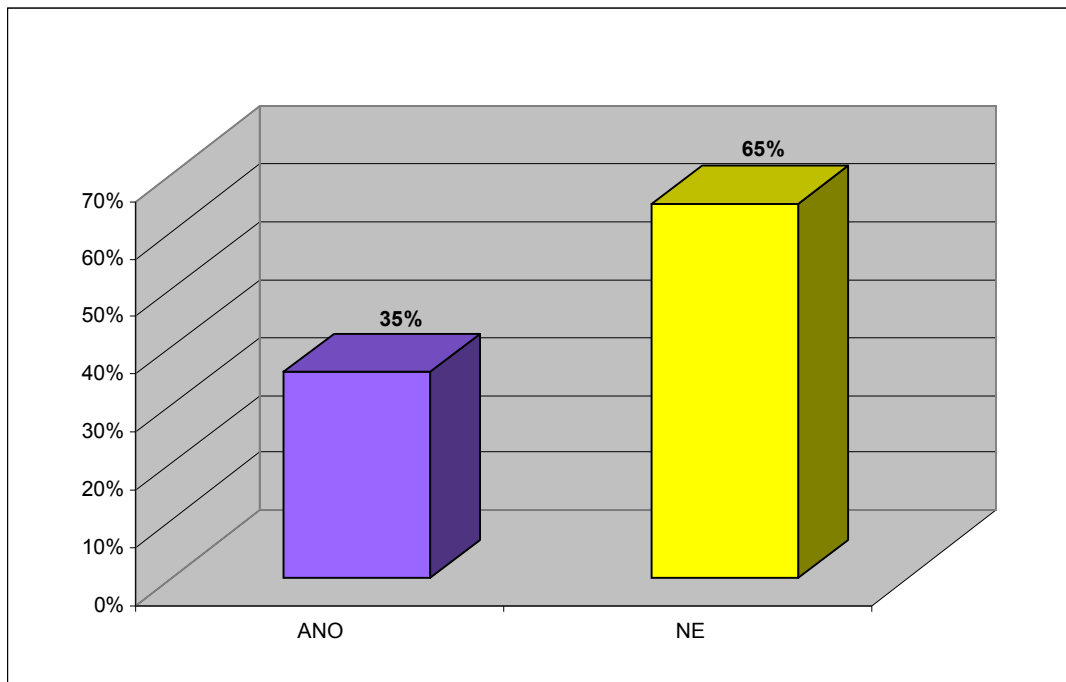
Tabulka č. 16 Varianty odpovědí „jiné“ Publikování poznatků z odborné praxe

Publikování poznatků z odborné praxe	Počet
Ve škole	2

Zdroj: autorka

Otázka č. 17 Publikujete, nebo jste někdy publikoval/a v cizím jazyce?

Graf č. 17 Publikování v cizím jazyce

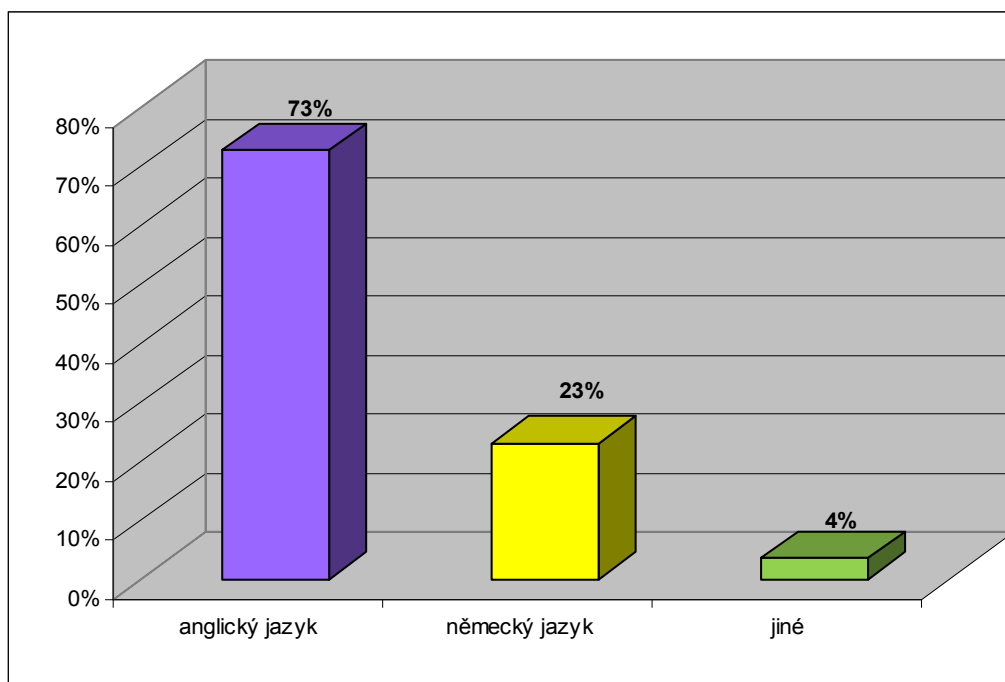

Zdroj: autorka

Z grafu vyplývá, zda všeobecné sestry publikují v cizím jazyce. Na tuto otázku odpovídalo 100% (155) respondentů. 35% (55) sester uvedlo ano. 65% (100) uvedlo odpověď ne.

Otázka č. 18 Pokud publikujete, nebo jste někdy publikoval/a v cizím jazyce, uveďte v jakém?

Graf č. 18 Cizí jazyk

Zdroj: autorka

Z grafu vyplývá, v jakém cizím jazyce všeobecné sestry nejčastěji publikují. Na tuto otázku odpovědělo 100% (55) respondentů. 73% (40) z nich uvedlo anglický jazyk, 23% (13) uvedlo německý jazyk a 4% (2) sester zvolilo odpověď „jiné.“ (viz. Tabulka č. 18)

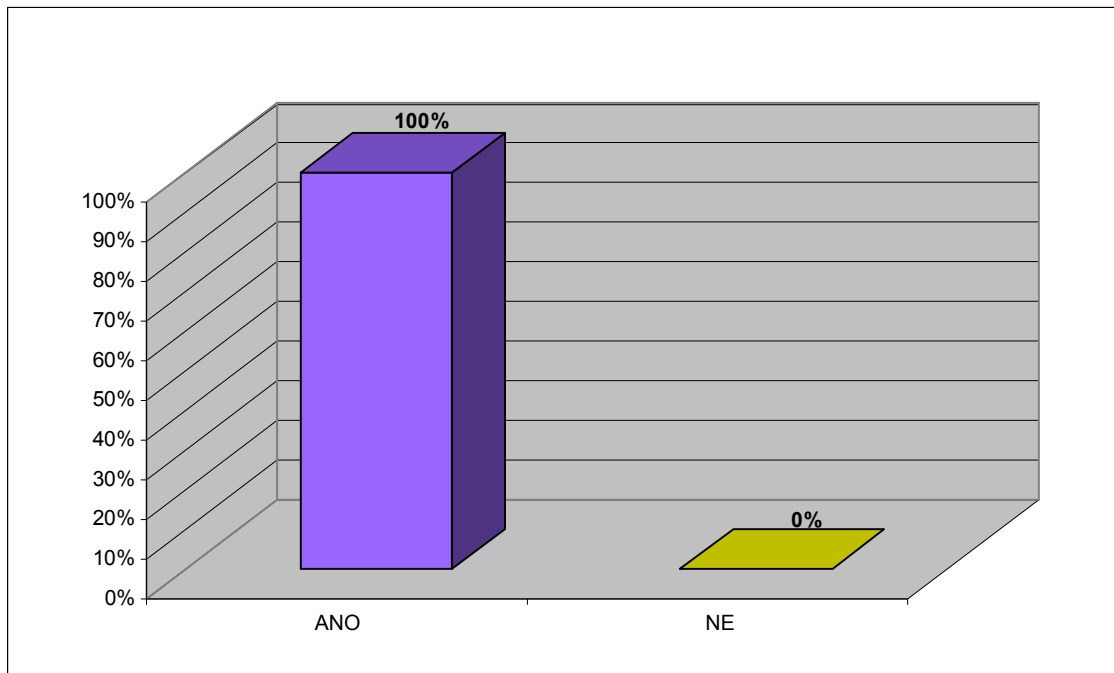
Tabulka č. 18 Varianty odpovědí „jiné“ Cizí jazyk

Cizí jazyk	Počet
Italský jazyk	1
Španělský jazyk	1

Zdroj: autorka

Otázka č. 19 Publikujete, nebo jste někdy publikoval/a v odborném časopise?

Graf č. 19 Publikování v odborném časopise

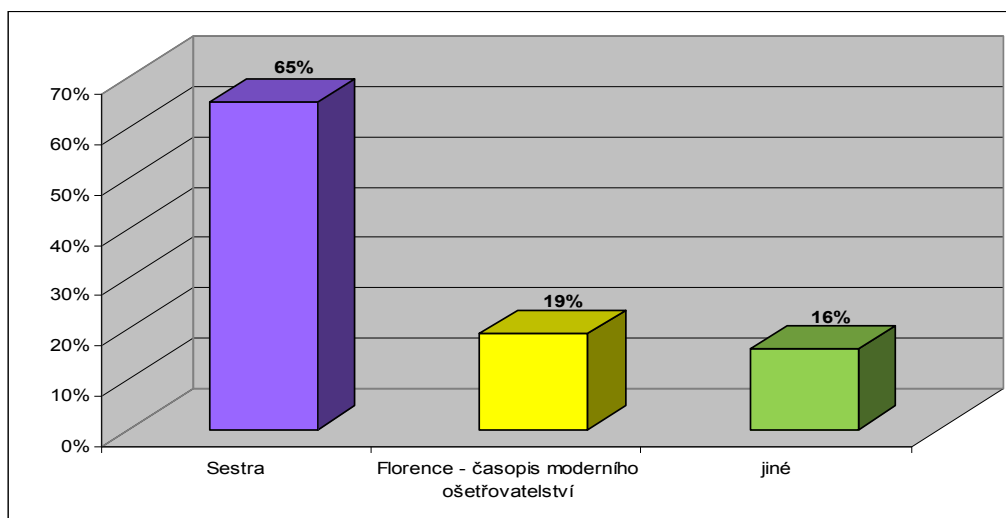

Zdroj: autorka

Z grafu vyplývá, kolik všeobecných sester publikuje/publikovalo v odborném časopise. Na tuto otázku odpovídalo 100% (155) respondentů. Všechny 100% (155) sester uvedlo, že publikuje, nebo někdy publikovalo v odborném časopise a odpověď ne uvedlo 0% (0) respondentů.

Otázka č. 20 Pokud publikujete, nebo jste někdy publikoval/a v odborném časopise, uveďte v jakém?

Graf č. 20 Odborný časopis zvolený pro publikování

Zdroj: autorka

Z grafu vyplývá, v jakých odborných časopisech všeobecné sestry nejčastěji publikují/publikovaly. Na tuto otázku odpovědělo 100% (155) respondentů. 65% (101) z nich uvedlo časopis Sestra, 19% (30) sester uvedlo časopis Florence – časopis moderního ošetrovatelství a 16% (24) sester uvedlo odpověď „jiné“. (viz. Tabulka č. 20)

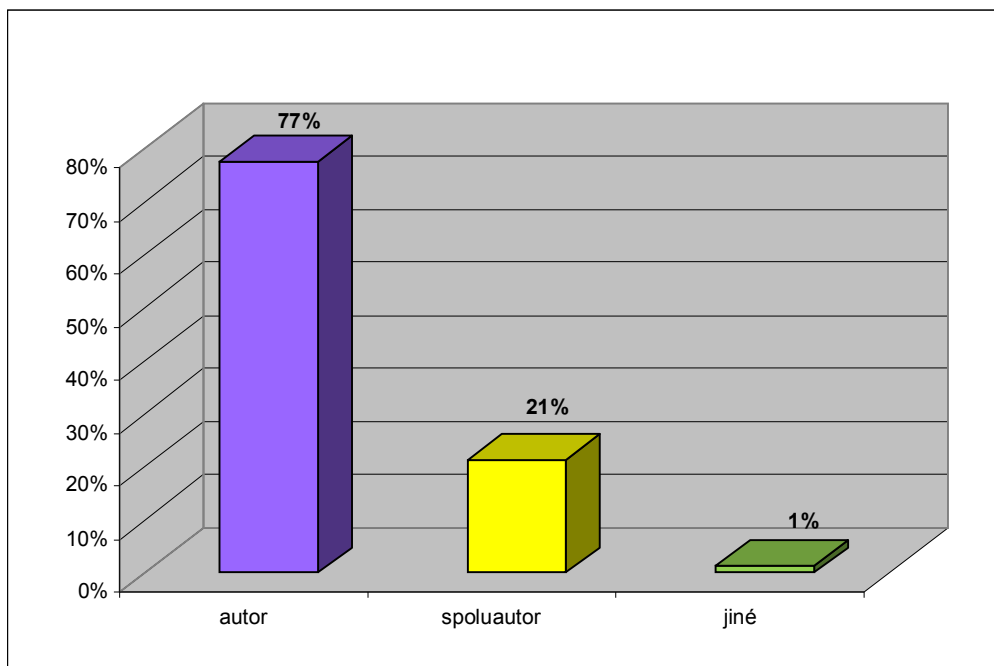
Tabulka č. 20 Varianty odpovědí „jiné“ Odborný časopis zvolený pro publikování

Odborný časopis	Počet
Nutricia Clinical	1
Diagnóza v ošetrovatelství	7
Ošetrovatelství	3
Die Schwester – der Pfleger	2
Ošetrovatelství a porodní asistence	1
Profese – časopis pro nelékařské zdravotnické povolání	2
Altenpflege Magazin	1
Zdravotnické noviny	1
Advance for Nurses	1
Hojení ran	2
The Nurses Week	3

Zdroj: autorka

Otázka č. 21 Na publikační aktivitě se podílíte jako?

Graf č. 21 Podíl na publikační aktivitě

Zdroj: autorka

Z grafu vyplývá, jakým způsobem se všeobecné sestry podílí na publikační aktivitě. Na tuto otázku odpovědělo 100% (155) respondentů. 77% (120) z nich se podílí jako autor, 21% (33) sester se podílí jako spoluautor a 1% (2) sester odpovědělo „jiné“. (viz. Tabulka č. 21)

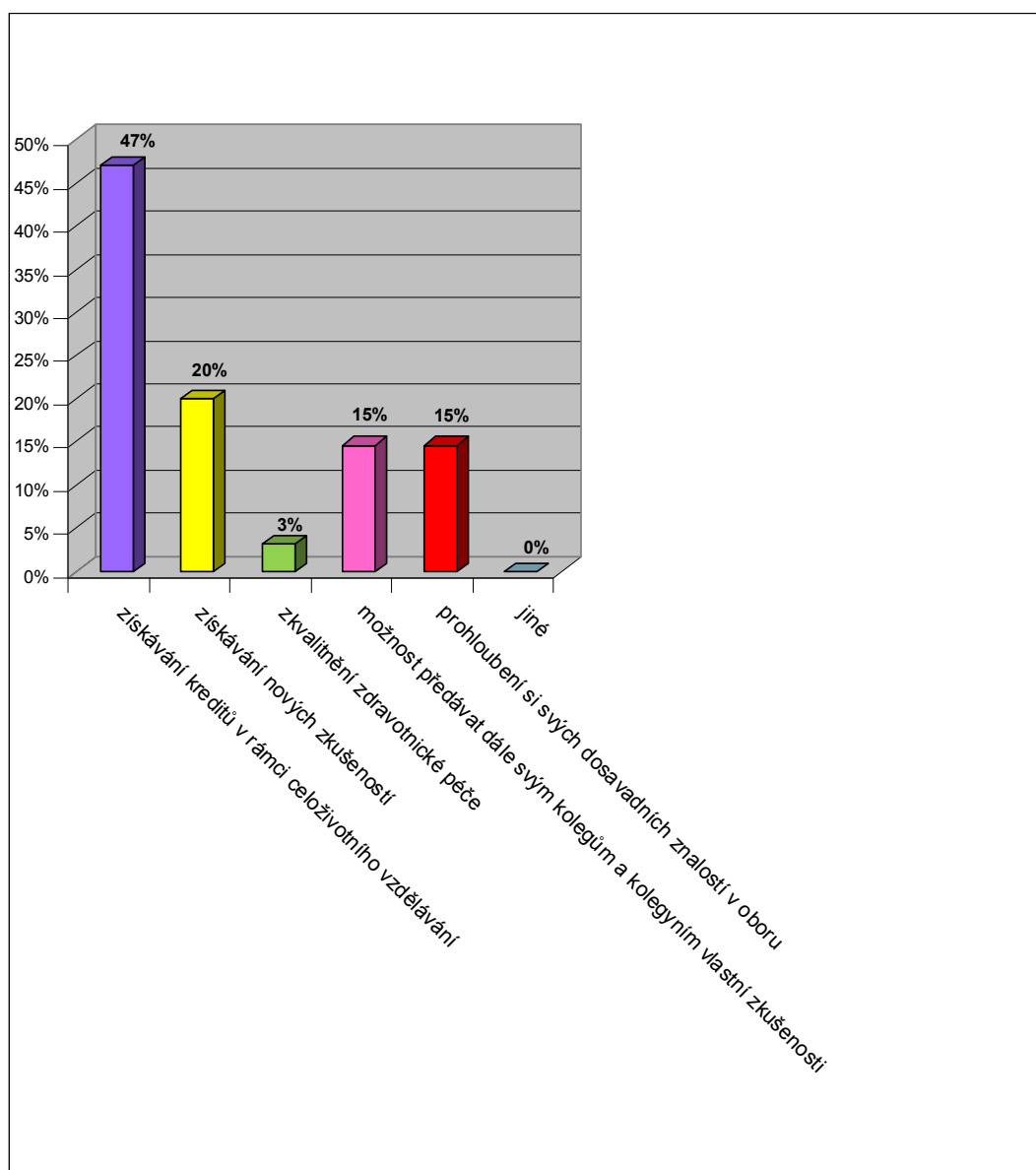
Tabulka č. 21 Varianty odpovědí „jiné“ v otázce č. 21

Podíl na publikační aktivitě	Počet
editor	2

Zdroj: autorka

Otázka č. 22 Co Vás nejvíce motivuje účastnit se publikační aktivity?

Graf č. 22 Motivace na účasti na publikačních aktivitách

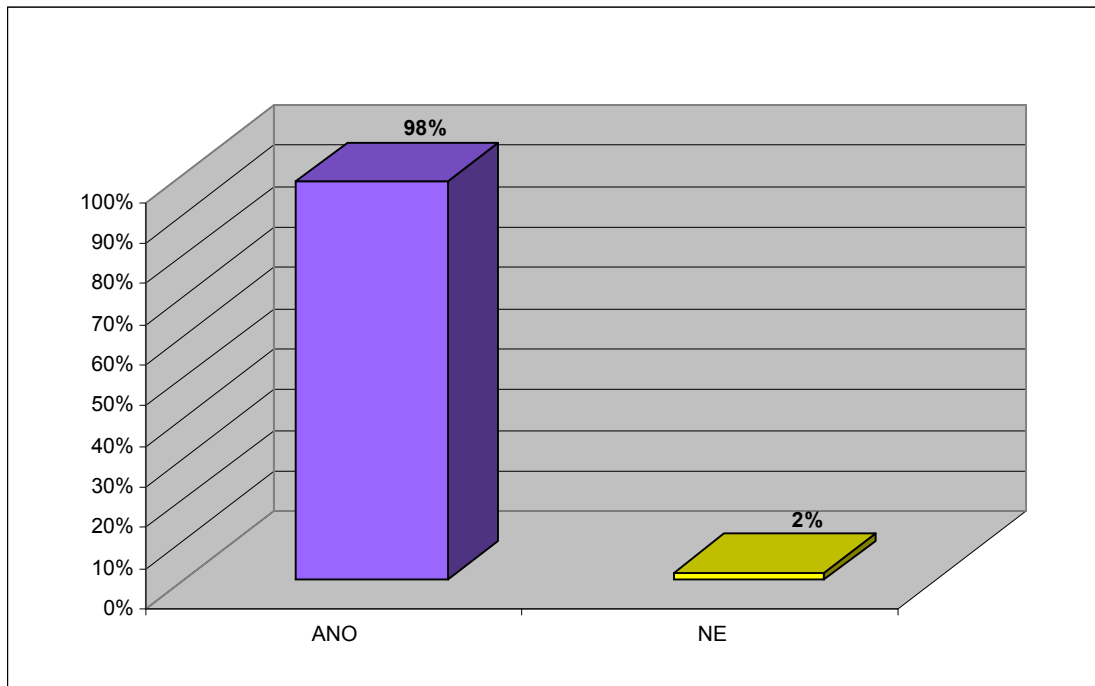

Zdroj: autorka

Z grafu vyplývá, jak jsou všeobecné sestry motivovány účastnit se na publikačních aktivitách. Na tuto otázku odpovídalo 100% (155) respondentů. Respondenti měli na výběr více možných odpovědí. 47% (103) odpovědělo, že jsou motivováni ziskem kreditů v rámci celoživotního vzdělávání. 20% (45) sester odpovědělo, že je motivuje získávání nových zkušeností, 3% (7) sester motivuje zkvalitnění zdravotnické péče. 15% (32) sester je motivováno možností předávat dále svým kolegům a kolegyním vlastní zkušenosti a 15% (32) sester motivuje prohloubení jejich dosavadních znalostí v oboru.

Otázka č. 23 Účastnil/a jste se někdy přímo ošetrovatelského výzkumu (dílčí sběr dat, pozorování, dotazování, tvorba kazuistiky...)?

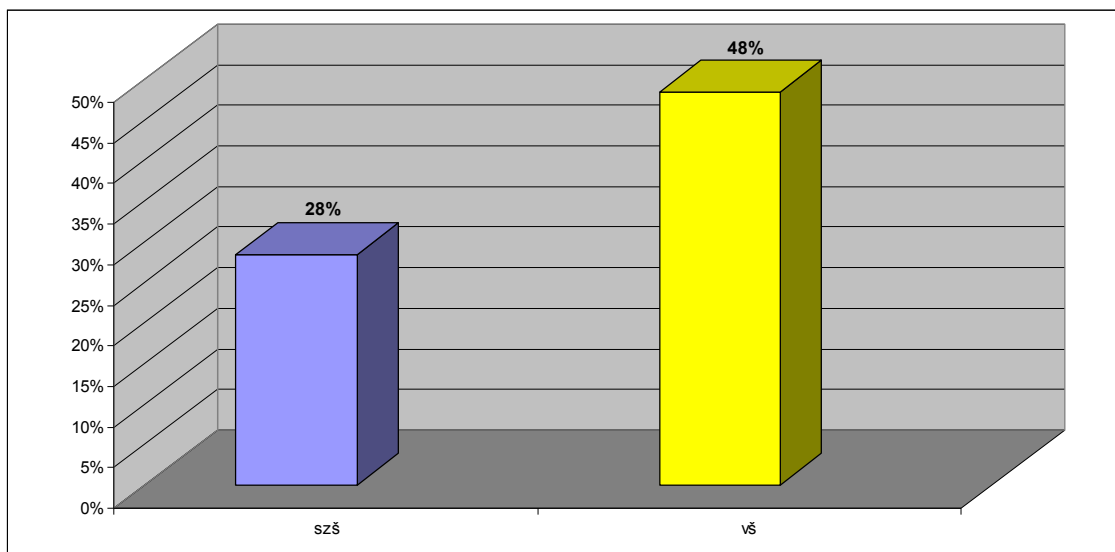
Graf č. 23 Přímá účast na ošetrovatelském výzkumu

Zdroj: autorka

Z grafu vyplývá přímá účast všeobecných sester na ošetrovatelském výzkumu. Na tuto otázku odpovědělo 100% (155) respondentů. 98% (152) sester uvedlo svoji přímou účast a 2% (3) uvedlo odpověď ne.

Graf č. 23a Odpověď „Ano“ v otázce č. 23 v souvislosti se vzděláním

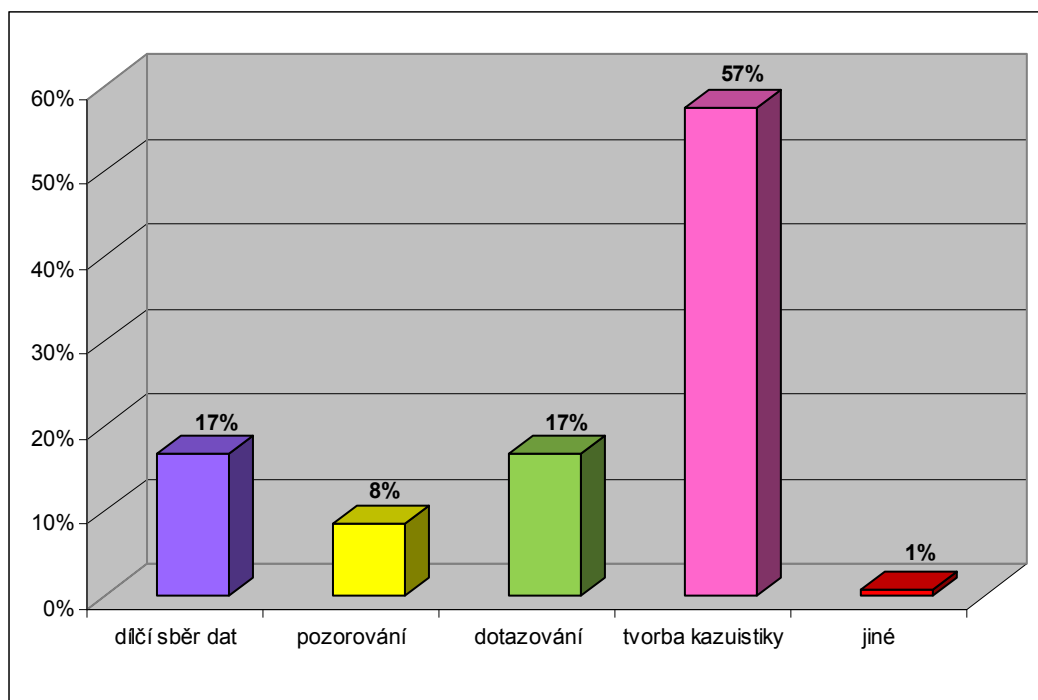

Zdroj: autorka

Z grafu vyplývá, kolik všeobecných sester odpovědělo v otázce č. 23 odpověď „Ano“ v souvislosti se vzděláním. Zde jsou hodnoceny odpovědi 100% (155) respondentů. Respondenti s vyšším odborným vzděláním zde nejsou zahrnuti. Středoškolsky vzdělaných sester odpovědělo „Ano“ 28% (44) a vysokoškolsky vzdělaných sester odpovědělo „Ano“ 48% (75).

Otázka č. 24 Pokud jste se někdy přímo účastnila ošetřovatelského výzkumu, uveďte jakého?

Graf č. 24 Typ přímého ošetřovatelského výzkumu

Zdroj: autorka

Z grafu vyplývá, jakého typu přímého ošetřovatelského výzkumu, se všeobecné sestry nejčastěji účastní. Na tuto otázku odpovědělo 100% (155) respondentů. 17% (26) sester uvedlo dílní sběr dat, 8% (13) sester uvedlo pozorování. Dotazování se účastnilo 17% (26) sester. Tvorbu kazuistiky provádělo 57% (89) sester a 1% (1) sester odpovědělo „jiné“. (viz. Tabulka č. 24)

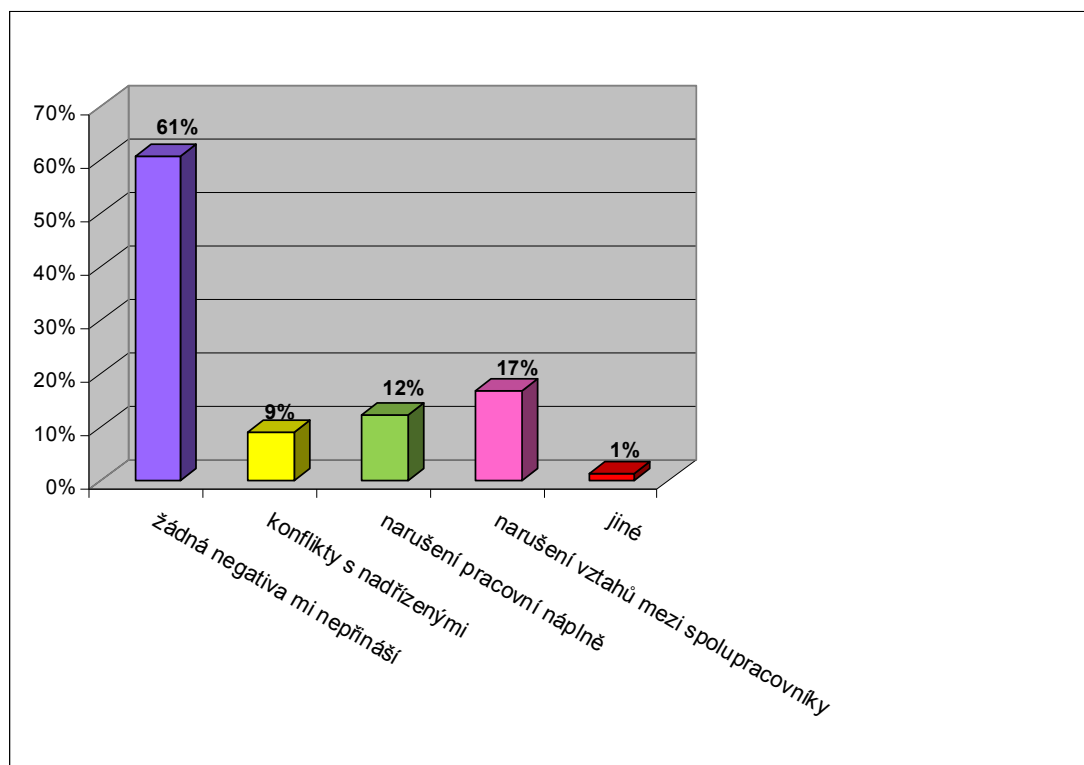
Tabulka č. 24 Varianty odpovědí „jiné“ Typ přímého ošetřovatelského výzkumu

Typ přímého ošetřovatelského výzkumu	Počet
Průzkum	1

Zdroj: autorka

Otázka č. 25 Přináší Vám publikační aktivita nějaká negativa?

Graf č. 25 Negativa publikačních aktivit

Zdroj: autorka

Z grafu vyplývá, zda publikační aktivita přináší všeobecným sestřám nějaká negativa. Na tuto otázku odpovědělo 100% (155) respondentů. 61% (94) z nich uvedlo, že jim žádná negativa nepřináší, 9% (14) sester odpovědělo konflikty s nadřízenými. 12% (19) sester uvedlo narušení pracovní náplně, 17% (26) sester uvedlo narušení vztahů mezi spolupracovníky a 1% (2) sester volilo odpověď „jiné“. (viz. Tabulka č. 25)

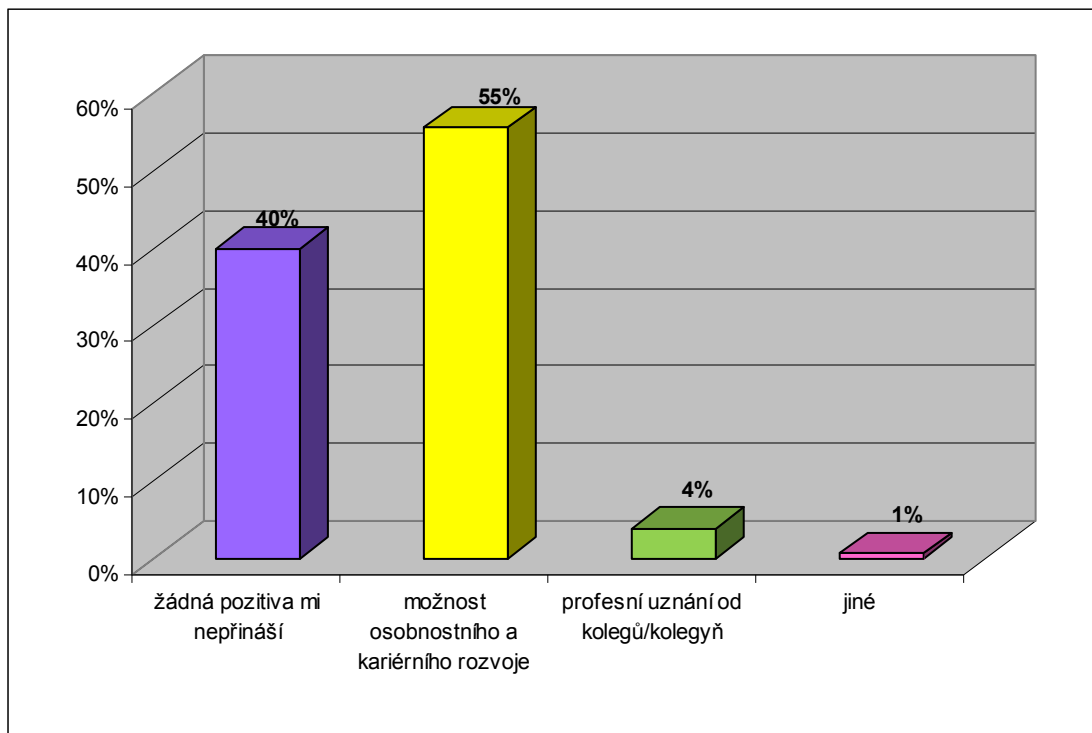
Tabulka č. 25 Varianty odpovědí „jiné“ Negativa publikačních aktivit

Negativa publikačních aktivit	Počet
Zaměstnavatel nevyužívá znalostí personálu a ten nemá motivaci publikovat.	1
Zabírá to hodně času.	1

Zdroj: autorka

Otázka č. 26 Přináší Vám publikační aktivita nějaká pozitiva?

Graf č. 26 Pozitiva publikačních aktivit

Zdroj: autorka

Z grafu vyplývá, zda publikační aktivita přináší všeobecným sestřám nějaká pozitiva. Na tuto otázku odpovědělo 100% (155) respondentů. 40% (62) sester uvedlo, že jim žádná pozitiva nepřináší. 55% (86) sester zvolilo možnost osobnostního a kariérního rozvoje. 4% (6) sester odpovědělo, že jim přináší profesní uznání od kolegů/kolegyň a 1% (1) sester uvedlo, odpověď „jiné“. (viz. Tabulka č. 26)

Tabulka č. 26 Varianty odpovědí „jiné“ Pozitiva publikačních aktivit

Pozitiva publikačních aktivit	Počet
Zasvěcenější pohled laiků na prestiž sestry.	1

Zdroj: autorka

8 DISKUZE

Cílem výzkumného šetření diplomové práce bylo zjistit, jaké jsou postoje všeobecných sester k publikační aktivitě. Dále, zda se všeobecné sestry orientují v pravidlech publikování.

Dalšími cíli bylo zjistit, jakou mají všeobecné sestry motivaci k publikování a zda se podílí na odborném výzkumném šetření. Tyto stanovené cíle byly ve výzkumném šetření splněny. Dále jsem si stanovila čtyři hypotézy, které se mi buď potvrdily, nebo vyvrátily.

Na začátek svého výzkumného šetření jsem zahrнула sociodemografické údaje a bližší informace o respondentech. Výzkumného šetření se nejvíce účastnily všeobecné sestry ve věku 36 – 50 let, z celkového počtu 100% (228) to bylo 35% (79). Dále jsem se zajímala o nejvyšší dosažené vzdělání všeobecných sester. Ze 100% (228) respondentů bylo nejvíce absolventů střední zdravotnické školy 36% (81), v těsné blízkosti s rozdílem 1% byli absolventi vysokoškolského bakalářského studia 35% (80). Šetření se dále nejčastěji účastnily všeobecné sestry pracující na lůžkovém oddělení intenzivní (akutní) péče, a to v 27% (61). Zároveň jsem se zajímala i o to, jakou mají všeobecné sestry nejdelší zdravotnickou praxi. Nejvíce respondentů 29% (67) uvedlo délku své dosavadní zdravotnické praxe 11 – 20 let.

V první hypotéze jsem očekávala, že všeobecné sestry s vysokoškolským vzděláním se budou účastnit publikačních aktivit častěji, než všeobecné sestry se středoškolským vzděláním. K této hypotéze se vztahovaly otázky č. 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21. Stěžejní pro vyhodnocení hypotézy byla otázka č. 13, na kterou odpovídalo všech 228 respondentů, kteří publikují, i ti kteří nepublikují. Z výsledků vyplývá, že 54% (44) středoškolsky vzdělaných všeobecných sester se účastní publikačních aktivit a 46% (37) středoškolsky vzdělaných sester se publikačních aktivit neúčastní. Z vysokoškolsky vzdělaných sester se 82% (87) publikačních aktivit účastní a 18% (17) sester s vysokoškolským vzděláním se publikačních aktivit neúčastní. Potvrzuje se zde, že všeobecná sestra již v dnešní době není jen „pomocnicí“ lékaře, ale že i ona sama se dále rozvíjí v oblastech edukace či předávání dalších výsledků. Zajímavé jsou rovněž i odpovědi všeobecných sester na otázku, proč se neúčastní publikačních aktivit. Z 100% (73) respondentů se 33% (24) publikování neúčastní proto, že nemá zájem. 29% (21) respondentů odpovědělo, že na publikování nemá čas. 20% (15) respondentů uvedlo důvod „nevím jak na to“. 15% (11) respondentů vůbec neví o možnostech publikování a 3% (2) respondentů odpovědělo „jiné“. Tyto odpovědi mě trochu

zarazily. Obě se bohužel shodují v tom, že publikování je považováno za nesmysl. Zde jsou vidět rozdíly v přístupu sester k publikování. Také však doufám, že k takovému negativnímu postoji mají sestry svůj opodstatněný důvod. Nemohu se zde nezmínit o výsledcích publikování všeobecných sester v cizím jazyce. Zde jsem byla velice překvapena. Z 100% (155) respondentů, 35% (55) uvedlo, že někdy publikovalo v cizím jazyce. To si myslím, že je poměrně vysoké číslo, i přesto, kdy 65% (100) uvedlo, že v cizím jazyce nepublikuje. Všeobecné sestry, které přiznaly publikování v cizím jazyce, nejvíce, v 73% (40), publikovaly v jazyce anglickém. Objevily se ale i 2 respondenti, jež zvolili, ne zcela běžně používaný jazyk. V jednom případě se jednalo o italský jazyk a druhým zástupcem byl jazyk španělský. Na druhou stranu se asi není čemu divit. Dnešní možnosti cestování jsou nepřehledné. Vždyť i literatura (14) uvádí, jak je důležité, aby všeobecná sestra byla znalá cizích jazyků. Velmi kladně hodnotím i odpovědi sester na to, jakým způsobem se podílí na publikační aktivitě. Z 100% (155), 77% (121) respondentů uvedlo, že se podílí jako autor a 21% (33) respondentů se podílí jako spoluautor. Dle mého názoru je to možná dané tím, jak se všeobecné sestry aktivně zapojují do publikování a samy chtějí něco dokázat. Je však možné, že to dělají i z důvodu zisku více kreditů v rámci celoživotního vzdělávání. Za autorství je samozřejmě větší kreditní ohodnocení, než za spoluautorství. Hypotéza č. 1 se potvrdila.

V hypotéze č. 2 jsem předpokládala, že všeobecné sestry s vysokoškolským vzděláním mají větší znalosti v základních pravidlech publikování, než všeobecné sestry se středoškolským vzděláním. K této hypotéze se vztahovaly otázky č. 5, 6, 7, 9, 10. Na tyto otázky odpovídalo všech 228 respondentů. Nejsou zde zahrnuty odpovědi respondentů s vyšším odborným vzděláním. Na otázku č. 7 odpovědělo „Ano“ 18% (42) respondentů středoškolsky vzdělaných, jež se účastní publikování a pouze 8% (17) vysokoškolsky vzdělaných respondentů, účastnících se publikování. 15% (33) respondentů se středoškolským vzděláním a 0% (1) respondentů s vysokoškolským vzděláním, kdy se obě skupiny neúčastní publikačních aktivit, volilo odpověď „Ano“. V otázce č. 9 zvolilo správnou variantu odpovědi 14% (32) respondentů se středoškolským vzděláním a 33% (75) s vysokoškolským vzděláním, kdy se obě skupiny účastní publikování. Z respondentů, kteří nepublikují volilo správnou odpověď 14% (32) středoškolsky vzdělaných a 7% (16) vysokoškolsky vzdělaných. Otázka č. 10 byla správně zodpovězena 19% (43) respondentů se středoškolským vzděláním a shodně 19% (43) respondentů s vysokoškolským vzděláním, kdy se obě skupiny

účastní publikování. Respondentů, kteří nepublikují, odpovědělo správně 16% (36) středoškolsky vzdělaných a 0% (1) vysokoškolsky vzdělaných. Stěžejní otázkou pro vyhodnocení hypotézy číslo 2 byla otázka č. 6. Odpovědi právě u této otázky mě nejvíce zajímaly. „*Ano, zcela znám*“ odpovědělo v této otázce 11% (17) respondentů se středoškolským vzděláním a 0% (0) respondentů s vysokoškolským vzděláním, kteří se účastní publikačních aktivit. Obdobná situace nastala i u respondentů, kteří se publikačních aktivit neúčastní, kdy odpověď „*Ano, zcela znám*“, volilo 12% (9) respondentů středoškolsky vzdělaných a opět 0% (0) respondentů vysokoškolsky vzdělaných. Tyto výsledky mě velice překvapily a to v negativním slova smyslu. Byla jsem toho názoru, že vysokoškolsky vzdělané sestry právě během svého studia určitě měly možnost seznámit se s pravidly publikování a psaní odborného textu. Tyto pravidla jistě musely využívat při psaní různých seminárních prací a zcela jistě se jimi musely držet při psaní svých závěrečných prací. Kladu si proto otázku, proč tomu tak je? Napadá mě, že sestry s vysokoškolským vzděláním odpovídaly takto možná z důvodu, že si příliš nevěří v této oblasti, možná také proto, že se obávaly odpovídat sebevědoměji. Co mě ale potěšilo, byly odpovědi sester na otázku, zda publikační aktivity patří do jejich profese. Více než polovina sester 54% (123) si myslí, že publikování patří do profese všeobecné sestry. Nicméně výsledky šetření dokládají pravý opak. Hypotéza č. 2 se nepotvrdila.

V hypotéze č. 3 jsem očekávala, že všeobecné sestry jsou motivovány na účasti na publikačních aktivitách získáváním kreditů v rámci jejich celoživotního vzdělávání. K této hypotéze se vztahují otázky č. 8, 22, 25, 26. Na otázku č. 8 odpovídalo všech 100% (228) respondentů. Na zbylé otázky odpovídalo 100% (155) kteří se účastní publikačních aktivit. Zajímala mě zde otázka č. 8, kde je řešena podpora zaměstnavatele při publikování. Z 100% (228) nejvíce sester 44% (101), zde volilo odpověď, že spíše nejsou podporovány ze strany zaměstnavatele či vedení pracoviště. I to je možná jeden z důvodů, který sestry demotivuje k účasti na publikování. Stěžejní otázkou pro vyhodnocení hypotézy je otázka č. 22. Zde jsem se domnívala, že všeobecné sestry nejvíce motivuje k publikování zisk kreditů v rámci celoživotního vzdělávání. A skutečně tomu tak je a ziskem kreditů je motivováno 47% (103) všeobecných sester. 20% (45) respondentů motivuje zisk nových zkušeností. Malá část respondentů, 3% (7), je motivována zkvalitněním zdravotnické péče. Možnost předávat svým kolegům a kolegyním vlastní zkušenosti a prohloubení si svých dosavadních znalostí v oboru motivuje v obou případech stejný počet respondentů, a to 15% (32). Při své odborné

praxi jsem měla možnost několikrát hovořit na téma motivace s všeobecnými sestrami a zjistit, co je vede k publikování. Většina se jich shodla právě na odpovědi, že za publikování získají kredity. Myslím si, že by sestry měly mít větší povědomost o možnostech publikování a hlavně by měly vědět, že publikování není jen honba za kredity, ale je to celkové obohacení jejich profesního života. Jak uvádí literatura (28), zahraniční sestry publikují své výsledky práce zcela běžně a s tím souvisí i rozvoj ošetrovatelství. Hypotéza č. 3 se dle mé domněnky potvrdila.

V hypotéze č. 4 jsem předpokládala, že všeobecné sestry s vysokoškolským vzděláním se podílejí na odborném výzkumném šetření častěji, než všeobecné sestry se středoškolským vzděláním. K této hypotéze se vztahovaly otázky č. 11, 12, 23, 24. Na otázky č. 11, 12 odpovídalo 100% (228) respondentů a na otázky č. 23, 24 odpovídalo 100% (155) respondentů, kteří se účastní publikačních aktivit. Nejsou zde však zahrnuty odpovědi respondentů s vyšším odborným vzděláním. V otázce č. 11 odpovědělo „*rozhodně ano*“ 9% (14) středoškolsky vzdělaných respondentů jež publikuje a 1% (2) vysokoškolsky vzdělaných respondentů, kteří publikují. Středoškolsky vzdělaní respondenti jež nepublikují, odpověděli „*rozhodně ano*“ v 47% (34), a vysokoškolsky vzdělaní v 0% (0). Odpověď „*o výsledky se zajímám podrobně*“ zvolilo v otázce č. 12, 15% (34) respondentů se středoškolským vzděláním a pouze 3% (7) respondentů s vysokoškolským vzděláním, kdy se obě skupiny účastní publikačních aktivit. Ze středoškolsky vzdělaných respondentů, kteří nepublikují, se o výsledky zajímá podrobně 14% (10) a bohužel 0% (0) vysokoškolsky vzdělaných respondentů. Tento výsledek mě nemile překvapil. Na otázku č. 23 volilo odpověď „*Ano*“ 28% (44) středoškolsky vzdělaných respondentů a 48% (75) vysokoškolsky vzdělaných respondentů. Právě u této otázky jsem předpokládala vyšší výsledek u vysokoškolsky vzdělaných sester. Myslím si, že je to částečně i dobou, která si nutí provádět výzkum ve všech oblastech vědy a zdravotnictví nevyjímaje. Samozřejmě je to i rozvojem ošetrovatelství a navýšením kompetencí všeobecných sester. Jak je zmíněno v literatuře (10, 26), sestra je dnes partnerem lékaře i pacienta, ale především má roli edukátorky, mentorky a výzkumnice. Hypotéza č. 4 se nepotvrdila.

Myslím si, že by nebylo od věci, pokud by výzkum na toto, či podobné téma týkající se publikování všeobecných sester, byl prováděn kvalitativně. Jistě by bylo dosaženo zajímavých výsledků.

ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo nastínit problematiku publikování a jeho zásady. S tím samozřejmě šly ruku v ruce i problematika výzkumu v ošetrovatelství, celoživotního vzdělávání všeobecných sester a povinná mlčenlivost. Snahou bylo objasnit i legislativní normy, jež se k tomu vztahují. Dále jsem se snažila zjistit, jak všeobecné sestry přistupují k publikování, zda znají a orientují se v pravidlech publikování, jakou mají motivaci k publikování a zda se nějakým způsobem podílí na ošetrovatelském výzkumu. Většina dotazovaných uvedla, že publikují a že jsou z velké míry motivovány získáním kreditů v celoživotním vzdělávání. Výsledky šetření ukázaly, že všeobecné sestry přistupují k publikačním aktivitám různě a každá sestra má na tuto problematiku jiný názor. Ano, do jisté míry je to ovlivněno individualitou každé sestry, ale i vzděláním. Co se týče znalostí pravidel publikování, mohu říci, že jsou zde vidět určité nedostatky. Z výsledků je vidět, že všeobecné sestry, jež publikují, tak nejspíše publikují „nějakým“ způsobem a podle určitého vzoru, který byl použit někdy předtím, než se řídí pravidly a zásadami publikování. Jejich znalosti této problematiky nejsou na příliš vysoké úrovni. Tudíž by bylo zcela na místě, kdyby měly všeobecné sestry možnost vzdělávat se i v této oblasti. V oblasti výzkumu, jehož se sestry rovněž účastní, je naopak velký posun směrem kupředu, než tomu bylo třeba v 80. letech minulého století. (10, 26) I samotné sestry si toho jsou vědomy. Průzkum mi rovněž ukázal negativa i pozitiva, které sestrám publikační aktivity a publikování přináší.

Publikování a publikační aktivity spojené s ošetrovatelstvím byly jistě donedávna téměř tabu. Účastnily se ho jen „vyvolené“ sestry, povětšinou z manažerských pozic. Sestry u lůžka byly stále jen „pravýma rukama“ lékaře a „strážkyněmi“ nemocných. Dnes tomu je zcela jinak a i sestry u lůžka, i když zatím jen pozvolna, začínají objevovat možnosti svého rozvoje, a informovat kolegy i veřejnost o výsledcích své práce. Pouze kvalifikovaná sestra znala nejen svého ošetrovatelské povolání, ale i znala výzkumnou a publikační problematiku, může sobě i svému okolí přinášet nové informace a možnosti.

Výstupem z této práce je návrh semináře pro všeobecné sestry na téma Základy publikování pro zdravotní sestry. (viz. Příloha č. 3) Seminář je určen pro všeobecné sestry, jež se alespoň částečně orientují v publikování, či se jej někdy účastnily, ale nejsou si například jisté, zda publikují správně. Měl by jim přinést komplexní, utříděné informace o publikování a náležitostech s tím spojenými.

SEZNAM LITERATURY

1. ALLHOFF Dieter, ALLHOFF Waltraud. *Rétorika a komunikace*: 1. vyd. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-802-4722-832.
2. BÁRTLOVÁ, Sylva. Význam celoživotního vzdělávání pro sestry a zdravotnické organizace. *Florence: časopis moderního ošetrovatelství*, 2006, 2(4), 48-49. ISSN 1801-464X
3. BUREŠOVÁ, Iva. Otevřený přístup (Open Access) v Akademii věd ČR. *IT lib*, 2011, 15(2), 3233. ISSN 1335 793X.
Dostupný z <<http://www.cvtisr.sk/itlib/itlib112/buresova.htm>>.
4. COX, John. The changing economic model of scholarly publishing: uncertainty, complexity and multi-media serials. *Library Acquisitions Practice and Theory*, 1998, 22: 161-166. [online]. [cit. 2012.12.20]
5. ČERMÁK, František. *Lexikon a sémantika*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2010. ISBN 978-807-4220-203.
6. ČERNÝ, Jiří. *Úvod do studia jazyka*. 2. vyd. Olomouc: Rubico, 2008. ISBN 978-807-3460-938
7. ČMEJRKOVÁ, Světla, DANĚŠ, František a SVĚTLÁ, Jindra. *Jak napsat odborný text*. 1. vyd. Praha: Leda, 1999. ISBN 80-859-2769-1
8. DLUGOŠOVÁ, Anna, TKÁČOVÁ, Ľubomíra. Motivace a její aplikace na práci sester. *Sestra*, 2011, 9, 22 – 23. ISSN 1210-0404
9. *Etický kodex zdravotnického pracovníka nelékařských oborů*. Praha: MZČR, Věstník, 2007, č. 4., s.12.[online]. [cit. 2012.07.08]. Dostupné na http://www.mzcr.cz/Legislativa/dokumenty/vestnik_3646_1778_11.html.
ISSN 1211-0868
10. FARKAŠOVÁ, Dana. *Výzkum v ošetrovatelství*. 1. Vyd. Martin: Osveta, 2006. ISBN 80-806-3229-4
11. HÁJKOVÁ, Eva. *Rétorika pro pedagogy*. 1.vyd. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-802-4719-900
12. HANÁČEK, Petr a kol. *Jak publikovat na počítači*. 1.vyd. Veletiny: Science, 1996. ISBN 80-901475-7-7
13. HERCOVÁ, Ludmila. Revoluce v publikování aneb „publish of Perth“. *Praktický lékař*, 2001, 81(9), 539-540. ISSN 0032-6739

14. HORŇÁKOVÁ, Anna, SUŠINKOVÁ Jana. Jazyková vybavenost' budúcich zdravotníckych pracovníkov a použitie odbornej ošetrovateľskej terminológie v cudzom jazyku. In. *Trendy v ošetrovatelství IV*. [online]. ©2006, [cit. 2012.10.22]. Dostupné na <http://fzs.osu.cz/uom/dokumenty/uom-publikace/trendy-iv-2006.pdf>. ISBN 80-7368-182-x
15. HUŠÁK, Václav. *Jak napsat publikaci? Jak připravit prezentaci?*. 1.vyd. Olomouc, 2007. ISBN 978-80-244-1736-3
16. HUTH, Edward. *Writing and publishing in medicine*. 3rd ed. Baltimore: Williams & Wilkins, 1999, ISBN 0 683 40447 4
17. Chýla, Roman. Detekce plagiátorství. *Ikaros* [online]. 2009, roč. 13, č. 3 [cit. 23.01.2013]. Dostupný na Word Wide Web: <<http://www.ikaros.cz/node/5308>>, URN-NBN:cz-ik5308. ISSN 1212-5075.
18. Chýla, Roman. Detekce plagiátorství. *Ikaros* [online]. 2009, roč. 13, č. 2 [cit. 23.01.2013]. Dostupný na Word Wide Web: <<http://www.ikaros.cz/node/5253>>, URN-NBN:cz-ik5253. ISSN 1212-5075.
19. Ikaros, redakce. Národní registr VŠKP a systém na odhalování plagiátů (Jitka Brandejsová). *Ikaros* [online]. 2008, roč. 12, č. 5/2 [cit. 23.02.2013]. Dostupný na World Wide Web: <<http://www.ikaros.cz/node/4795>>URN-NBN:cz-ik4795. ISSN 1212-5075.
20. JURÁSKOVÁ, Dana. Celoživotní vzdělávání sester a kreditní systém. *Medicina pro praxi*, 2006, **3**(5), 251. ISSN 1214-8687
21. JUŘENÍKOVÁ, Petra. Jak publikovat v odborném časopise. *Diagnóza v ošetrovatelství*, 2008, **4**(1), 24-26. ISSN 1801-1349.
22. K LAPETEK, Milan. *Komunikace, argumentace, rétorika*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2652-6.
23. KOČÍ, Jaromír. Jak (ne)psat kazuistiku. *Urgentní medicína*, 2010, **13**(3), 34. ISSN 1212-1924
24. KRATOCHVÍL. Jiří. Publikační etika. [online]. [cit. 11.12.2013]. Dostupné z www.ukb.muni.cz/kuk/animace/eiz/...etika/publikacni_etika.htm
25. KRAUS, Jiří a kol. *Nový akademický slovník cizích slov A-Ž*. 1. vyd. Praha: Academia, 2005. ISBN 80-200-1351-2
26. KUTNOHORSKÁ, Jana. *Výzkum v ošetrovatelství*. 1. vyd. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-802-4727-134.

27. MACH, Jan. Povinná mlčenlivost zdravotnických pracovníků. *Tempus Medicorum*, 2010, **11**(9), 36 – 38. ISSN 1214-7524
28. MANDYSOVÁ, Petra, HLAVÁČKOVÁ, Eva. Ošetrovatelství založené na důkazech – zahraniční databáze. *Sestra*, 2009, 3, 19 – 20. ISSN 1210-0404
29. MAREŠ, Jiří. *Elektronické podvádění ve škole*. [online]. [cit. 2013-02-23]. Dostupné na http://www.latal.cz/management/userfiles/elektronicke_podvadeni_ve_skole-mares_jiri.pdf
30. MENOUŠEK Jiří. Jak (ne)napsat článek pro odborný časopis?. *Ikaros* [online]. 2002, roč. 6, č. 9 [cit. 20.02.2013]. Dostupný na World Wide Web: <<http://www.ikaros.cz/node/1127>>
31. MIHÁL, Vladimír. Proč a jak psát kazuistiku. *Pediatric pro praxi*, **4**(3), 149 – 151. ISSN 1213-1768
32. MORAUČÍKOVÁ, Eva, MALÍKOVÁ, Katarina. Perspektíva a vízia vedeckovo-výskumnej činnosti Fakulty zdravotníctva z pohľadu ošetrovatel'stva . In. *Trendy v ošetrovatel'ství IV*. [online]. ©2006, [cit. 2012.11.22]. Dostupné na <http://fzs.osu.cz/uom/dokumenty/uom-publikace/trendy-iv-2006.pdf>. ISBN 80 -7368-182-x
33. PLAMÍNEK, Jiří. *Tajemství motivace: jak zařídit, aby pro vás lidé rádi pracovali*. 2. dopl. vyd. Praha: Grada, 2010. ISBN 978-80-247-3447-7.
34. *Pracovníci ve zdravotnictví*. Praha: MZČR, [online]. [cit. 2012.06.17]. Dostupné z http://www.mzcr.cz/Legislativa/obsah/pracovnici-ve-zdravotnictvi_1792_11.html
35. Rektorát VŠE, *Co je impakt faktor, citační index apod?* [online]. Vysoká škola ekonomická: ©2000 – 2013 [cit. 2012-12-30]. Dostupné na <http://www.vse.cz/obecne/impactfk.php3>
36. SALAJKOVÁ, Iva. Veřejné publikování o kvalitě zdravotnických služeb. *Zdravotnictví v ČR*, 2001, **4**(3/4), 159-160 ISSN 1213-6050
37. SGALL, Petr, PANEVOVÁ, Jarmila. *Jak psát a jak nepsat česky*. 1.vyd. Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0871-5
38. Strategie celoživotního učení v ČR. Praha: MŠMT, 2007, s. 8 – 19. [online]. [cit. 2012.06.17]. Dostupné na <http://www.msmt.cz/vzdelavani/strategie-celozivotniho-uceni-cr>

39. *Stručná historie a vývoj v datech*. Brno: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů. [online]. [cit. 2012.06.10]. Dostupné z <http://www.nconzo.cz/web/guest/125>
40. ŠANDEROVÁ, Jadwiga. *Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách*. 1.vyd. Praha: SLON, 2005. ISBN 80-86429-40-3
41. ŠEĎOVÁ, Klára, NOVOTNÝ, Petr. Vzdělávací potřeby ve vztahu k účasti na vzdělávání dospělých. *Pedagogika*, 2006, **54**(2), 140 - 151. ISSN 0031-3815
42. ŠESTÁK, Zdeněk. *Jak psát a přednášet o vědě*. 1.vyd. Praha: Academia, 1999. ISBN 80-200-0755-5
43. ŠILHÁNEK, Jaroslav. Chystá se skutečně revoluce ve vědeckém publikování, aneb jak pokračuje „open access“?. *Chemické listy*, 2011, **105**(1), 69 – 71. ISSN 1213-7103
44. Šimral, Břetislav. Citační software. *Ikaros* [online]. 2004, roč. 8, č. 11 [cit. 23.02.2013]. Dostupný na Word Wide Web: <<http://www.ikaros.cz/node/1808>>, URN-NBN:cz-ik1808. ISSN 1212-5075.
45. The Faraday Institute for Science and Religion: Who was Michael Faraday? [online]. The Faraday Institute for Science an Religion: ©2013 [cit. 8.12.2012]. Dostupné na <http://www.st-edmonds.cam.ac.uk/faraday/Faraday.php>
46. TKÁČÍKOVÁ, Daniela. *Moderní metody uchovávání a šíření výsledků výzkumu a vývoje*. 1. vyd. Ostrava: VŠB - Technická univerzita Ostrava, 2010 [http://dspace.vsb.cz/bitstream/handle/10084/78276/moderni-metody-uchovavani-a-sireni-tkacikova.pdf?sequence=3,cit\(2012-12-13\)](http://dspace.vsb.cz/bitstream/handle/10084/78276/moderni-metody-uchovavani-a-sireni-tkacikova.pdf?sequence=3,cit(2012-12-13))
47. TRACHTOVÁ, Eva. *Potřeby nemocného v ošetrovatelském procesu*. 2. vyd. Brno: NCONZO, 2004. ISBN 80-7013-324-4
48. UHEREK, Pavel. *Povinná mlčenlivost zdravotnických pracovníků*. 1. vyd. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-802-4726-588
49. UHEREK, Pavel. Povinná mlčenlivost a přístup ke zdravotnické dokumentaci: subjekty povinné mlčenlivosti zdravotnických pracovníků a vymezení osob oprávněných k přístupu ke zdravotnické dokumentaci dle návrhu nového zákona o zdravotnických službách. *Zdravotnictví a právo*, 2011, **15**(11), 12-16. ISSN 1211-6432.
50. VLASÁKOVÁ, Dita. Celoživotní vzdělávání NLZP a možnosti jeho naplnění. *Sestra*, 2010, 10, 20 – 22. ISSN 1210 - 0404

51. VONDRÁČEK, Lubomír, VONDRÁČEK, Jan. *Pochybení a sankce při poskytování ošetrovatelské péče II*. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 80-247-1919-3.
52. VYHNÁNKOVÁ, Kateřina. *Vzdělávání dospělých v České republice a Evropské unii*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2007. ISBN 978-808-6723-464
53. WATTS, Negel. *Umění psát*. 1.vyd. Praha: Grada, 1998. ISBN 80-7169-570-X
54. *Zákon č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů*. [online]. [cit. 2012.08.30]. Dostupné z http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=101/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy
55. *Zákon č. 105/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povolání)*. [online]. [cit.2012.09.24]. Dostupné z http://www.mzcr.cz/Odbornik/dokumenty/mala-novela-zakona-96_4912_949_3.html
56. *Zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon, jak vyplývá ze změn provedených zákonem č 81/2005 Sb., č. 61/2006 Sb. a zákonem č. 216/2006 Sb.* [online]. [cit. 2012.11.22]. Dostupné na http://www.intergram.cz/file_ke_stazeni/1259773539.pdf
57. *Zákon č. 179/2006 Sb. o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání)*. [online]. [cit.2012.08.24]. Dostupné z http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=179/2006&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy
58. *Zákon č. 181/2011 Sb. kterým se mění zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony*. [online]. [cit. 2012.08.30]. Dostupné z http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=181/2011&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy
59. *Zákon č. 372/2011 Sb. o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách)*. [online]. [cit. 2012.11.2]. Dostupné

z http://aplikace.mvcr.cz/sbirkazakonu/SearchResult.aspx?q=372/2011&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy

60. *Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník, § 180.* [online]. [cit. 2012.06.17]. Dostupné z http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=40/2009&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy
61. *Zákon č. 401/2012 Sb. kterým se mění zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně – právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.* [online]. [cit. 2012.08.30]. Dostupné z http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=372/2011&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy
62. *Zákon č.111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách).* [online]. [cit. 2012.11.22]. Dostupné na <http://www.msmt.cz/vzdelavani/zakon-c-111-1998-sb-o-vysokych-skolach>
63. ZVONÍČEK, Josef. *Stručná učebnice spisovatelství aneb Ta naše čeština česká* [online]. 2000 [cit. 6.12.2012]. 16 s. Dostupné na:
<<http://www.typo.cz/informace/download/ucebnice.pdf>>

SEZNAM GRAFŮ

Graf č. 1 Věkové rozmezí respondentů

Graf č. 2 Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

Graf č. 3 Typ pracoviště

Graf č. 4 Délka zdravotnické praxe

Graf č. 5 Varianty odpovědí na otázku co je publikační aktivita – více odpovědí

Graf č. 6 Znalost základních pravidel pro psaní odborné práce a jejího publikování

Graf č. 6a Znalost základních pravidel publikování v souvislosti se vzděláním

Graf č. 7 Varianty odpovědí na otázku, zda publikační aktivita patří do profese sester

Graf č. 7a Odpověď „*Ano*“ v otázce č. 7 v souvislosti se vzděláním

Graf č. 8 Podpora zaměstnavatele nebo vedené pracoviště v publikační aktivitě

Graf č. 9 Pojem plagiátorství

Graf č. 9a Správná odpověď v otázce č. 9 v souvislosti se vzděláním

Graf č. 10 Zákon č. 121/2000 Sb.

Graf č. 10a Správná odpověď v otázce č. 10 v souvislosti se vzděláním

Graf č. 11 Schopnost zrealizovat vlastní odborné průzkumné šetření

Graf č. 11a Odpověď „*rozhodně ano*“ v otázce č. 11 v souvislosti se vzděláním

Graf č. 12 Zájem sester o poznatky získané výzkumem nebo publikační aktivitou

Graf č. 12a Odpověď „*o výsledky se zajímám podrobně*“ v otázce č. 12 v souvislosti se vzděláním

Graf č. 13 Účast na publikačních aktivitách

Graf č. 13a Účast na publikačních aktivitách v souvislosti se vzděláním

Graf č. 14 Důvody neúčasti na publikování

Graf č. 15 Četnost účasti na publikačních aktivitách

Graf č. 16 Publikování poznatků z odborné praxe

Graf č. 17 Publikování v cizím jazyce

Graf č. 18 Cizí jazyk zvolený pro publikování

Graf č. 19 Publikování v odborném časopise

Graf č. 20 Odborný časopis zvolený pro publikování

Graf č. 21 Podíl na publikační aktivitě

Graf č. 22 Motivace na účasti na publikačních aktivitách - více odpovědí

Graf č. 23 Přímá účast na ošetrovatelském výzkumu

Graf č. 23a Odpověď „*Ano*“ v otázce č. 23 v souvislosti se vzděláním

Graf č. 24 Typ přímého ošetrovatelského výzkumu

Graf č. 25 Negativa publikačních aktivit

Graf č. 26 Pozitiva publikačních aktivit

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 3 Varianty odpovědí „jiné“ Typ pracoviště

Tabulka č. 14 Varianty odpovědí „jiné“ Důvody neúčasti na publikačních aktivitách

Tabulka č. 16 Varianty odpovědí „jiné“ Publikování poznatků z odborné praxe

Tabulka č. 18 Varianty odpovědí „jiné“ Cizí jazyk

Tabulka č. 20 Varianty odpovědí „jiné“ Odborný časopis

Tabulka č. 21 Varianty odpovědí „jiné“ Podíl na publikační aktivitě

Tabulka č. 24 Varianty odpovědí „jiné“ Typ přímého ošetrovatelského výzkumu

Tabulka č. 25 Varianty odpovědí „jiné“ Negativa publikačních aktivit

Tabulka č. 26 Varianty odpovědí „jiné“ Pozitiva publikačních aktivit

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 Slovník cizích slov

Příloha č. 2 Dotazník

Příloha č. 3 Návrh semináře

Příloha č. 1 Slovník cizích slov

Autonymie = označování osob pravými jmény, které používají pseudonym

Homonymie = stejný význam slov

Hyponymie = významová podřazenost slova

Polysémie = mnohoznačnost či mnohovýznamovost slov

Reliabilita = spolehlivost výzkumné metody

Synonymie = podobnost či stejnost významu různých slov

Validita = platnost výzkumné metody

Verifikace = ověření správnosti či pravosti

Zdroj: (25)

Příloha č. 2 Dotazník

Dotazník k diplomové práci

Milé kolegyně a kolegové,

jmenuji se Lenka Housarová, jsem studentkou navazujícího magisterského studia Ošetřovatelství v klinických oborech na Fakultě zdravotnických studií ZČU v Plzni. Dovoluji si Vás požádat o vyplnění tohoto dotazníku, který je pro účely mé diplomové práce, na téma Publikační aktivita všeobecných sester. Dotazník je zcela anonymní a veškeré získané údaje budou použity pouze pro účely této práce. Vyplněním tohoto dotazníku souhlasíte se zpracováním Vámi poskytnutých dat.

Není – li uvedeno jinak, označte prosím křížkem pouze jednu odpověď, nebo dopište text.

Děkuji za Vaši ochotu a čas,

Bc. Lenka Housarová

1. Kolik je Vám let?

- 19 – 25 let
- 26 – 35 let
- 36 – 50 let
- 51 let a více

2. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- středoškolské
- vyšší odborné (VOŠ)
- vysokoškolské – bakalářské
- vysokoškolské – magisterské
- vysokoškolské – doktorské

3. Na jakém typu pracoviště pracujete?

- standardní lůžkové oddělení
- oddělení následné péče
- zařízení pro seniory
- lůžkové oddělení intenzivní (akutní) péče

- ambulantní zařízení
- jiné, uveďte.....

4. Jaká je délka Vaší dosavadní zdravotnické praxe?

- do 5 let
- 6 – 10 let
- 11 – 20 let
- 20 let a více

5. Co považujete za publikační aktivitu všeobecné sestry? (Můžete označit více odpovědí)

- napsání článku do časopisu pro zdravotníky
- napsání odborné knihy nebo spoluautorství
- odborná přednáška s prezentací
- představení své práce a výsledků na semináři či konferenci
- nevím
- jiné, uveďte.....

6. Znáte základní pravidla (citace, respektování autorských práv, autorský zákon....) pro psaní odborné práce a jejího publikování?

- ANO, zcela znám
- ANO, jen částečně
- spíše NE
- rozhodně NE

7. Myslíte si, že publikační aktivita patří do profese všeobecné sestry?

- ANO
- NE
- NEVÍM

8. Podporuje Vás zaměstnavatel nebo vedení Vašeho pracoviště v publikační aktivitě?

- ANO
- ANO, jen částečně
- spíše NE

- rozhodně NE

9. Co znamená pojem plagiátorství?

- použití díla jiného autora půjčeného nebo napodobeného, v celku nebo z části a vydávané jako vlastní
- distribuce vydaného článku v časopise
- kontrola dodržování pravopisu

10. Čeho se podle Vás týká zákon č. 121/2000 Sb.?

- daní
- autorského práva
- zaměstnanosti
- podmínek získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání

11. Byl/a byste schopen/schopna zrealizovat vlastní odborné průzkumné šetření?

- rozhodně ANO
- spíše ANO
- spíše NE
- rozhodně NE

12. Zajímáte se o poznatky získané výzkumem nebo publikační aktivitou při své práci?

- o výsledky se zajímám podrobně
- výsledky sleduji pouze orientačně
- výsledky nesleduji

13. Publikujete, nebo se účastníte publikačních aktivit?

- ANO
- NE

14. Pokud nepublikujete, proč tomu tak je? (Tuto otázku zodpovězte pouze v případě, že jste na otázku č. 13. odpověděli NE)

- nemám čas
- nemám zájem

- nevím o možnostech publikačních aktivit
- nevím jak na to
- jiné, uveďte.....

Dále odpovídají jen ti, kteří v otázce č. 13 odpověděli ANO, tj. účastní se publikačních aktivit

15 . Jak často se účastníte publikačních aktivit?

- méně než 1x ročně
- 1x ročně
- 2x ročně
- 3x ročně a více

16. Své poznatky z praxe publikujete:

- v odborných časopisech pro zdravotníky
- na internetových serverech pro zdravotníky
- na odborných seminářích a konferencích pro zdravotníky
- nepublikuji
- jiné, uveďte.....

17. Publikujete, nebo jste někdy publikoval/a v cizím jazyce?

- ANO
- NE

18. Pokud publikujete, nebo jste někdy publikoval/a v cizím jazyce, uveďte v jakém? (Tuto otázku zodpovězte pouze v případě, že jste v otázce č. 17 odpověděli ANO)

- anglický jazyk
- německý jazyk
- jiné, uveďte.....

19. Publikujete, nebo jste někdy publikoval/a v odborném časopise?

- ANO
- NE

20. Pokud publikujete, nebo jste někdy publikoval/a v odborném časopise, uveďte v jakém? (Tuto otázku zodpovězte pouze v případě, že jste na otázku č. 19. odpověděli ANO)

- Sestra
- Florence – časopis moderního ošetrovatelství
- jiné, uveďte.....

21. Na publikační aktivitě se podílíte jako?

- autor
- spoluautor
- jiné, uveďte.....

22. Co Vás nejvíce motivuje účastnit se publikační aktivity? (Můžete označit více odpovědí)

- získávání kreditů v rámci celoživotního vzdělávání
- získání nových zkušeností
- zkvalitnění zdravotnické péče
- možnost předávat dále svým kolegům a kolegyním vlastní zkušenosti
- prohloubení si svých dosavadních znalostí v oboru
- jiné, uveďte.....

23. Účastnil/a jste se někdy přímo ošetrovatelského výzkumu (dílní sběr dat, pozorování, dotazování, tvorba kazuistiky...)

- ANO
- NE

24. Pokud jste se někdy přímo účastnil/a ošetrovatelského výzkumu, uveďte jakého? (Tuto otázku zodpovězte pouze v případě, že jste na otázku č. 23 odpověděli ANO)

- dílní sběr dat
- pozorování
- dotazování
- tvorba kazuistiky
- jiné, uveďte.....

25. Přináší Vám publikační aktivita ve Vaší profesi nějaká negativa? (Můžete označit více odpovědí)

- žádná negativa mi nepřináší

- konflikty s nadřízenými
- narušení pracovní náplně
- narušení vztahů mezi spolupracovníky
- jiné, uveďte.....

26. Přináší Vám publikační aktivita ve Vaší profesi nějaká pozitiva? *(Můžete označit více odpovědí)*

- žádná pozitiva mi nepřináší
- možnost osobnostního a kariérního rozvoje
- profesní uznání od kolegů/kolegyň
- jiné, uveďte.....

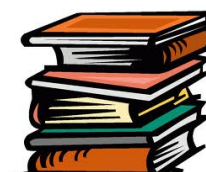
Děkuji za vyplnění.

Zdroj: autorka

Příloha č. 3 Návrh semináře pro zdravotní sestry

„ZÁKLADY PUBLIKOVÁNÍ PRO ZDRAVOTNÍ SESTRY“

Program semináře

Program semináře „Základy publikování pro zdravotní sestry“	
Název	Doba trvání
1. Uvítání posluchačů	5 minut
2. Publikujeme a tvoříme odborný text: Publikování, jeho dělení, zásady psaní odborného textu, kazuistiky, zásady přednášky. Citační a publikační etika.	35 minut
3. Plagiátorství aneb opisování bez povolení: Plagiátorství, jeho typy, legislativa, sankce, video ukázka filmu Pepina – krátký film o úskalí plagiátorství (z archivu univerzitní knihovny ZČU)	20 minut
Přestávka	10 minut
4. Povinná mlčenlivost, publikování a já „sestra“: Povinná mlčenlivost ve spojitosti s publikováním údajů o pacientech/klientech, etické předpisy, legislativa a sankce	25 minut
5. Společná diskuze „Zdravotník publikuje“, sebehodnocení a zpětná vazba	15 minut

Zdroj: autorka

Cílová skupina

Seminář je určen pro všeobecné sestry.

Časová dotace semináře

110 minut (včetně 10 minutové přestávky)

Počet posluchačů

Minimální počet 10, maximální počet 25.

Klíčové kompetence

1. Kompetence k učení

Posluchač si utřídí a propojí své znalosti z lékařské a ošetrovatelské etiky a z přednesených informací o publikování, plagiátorství a povinné mlčenlivosti.

2. Odborné kompetence

Posluchač je veden ke správnému publikování své práce v ošetrovatelství v souladu s platnými zákony.

3. Kompetence k řešení problému

Posluchač je veden k rozpoznání plagiátorství a porušení povinné mlčenlivosti.

Cíle semináře

Osvojené znalosti budou posluchači schopni použít pro svoji odbornou praxi.

Všeobecné cíle

- Posluchačům budou vysvětleny cíle semináře.
- Posluchači zhlédnou krátký film zaměřený na danou problematiku a budou si moci vyzkoušet citační techniky dle citační etiky.
- Posluchači zhodnotí ve společné diskuzi pozitiva a negativa publikování ve zdravotnictví.

Jednotlivé cíle k daným tématům

- Posluchači budou informováni o publikování, jeho pravidlech a budou mít možnost procvičit si techniky citování dle citační etiky.

- Posluchači budou znát pojem plagiátorství a základní legislativu vztahující se k danému tématu.
- Posluchači porozumí problematice povinné mlčenlivosti ve vztahu k publikování ve zdravotnictví.
- Posluchači budou motivováni ostatními již publikujícími účastníky k publikování.

Obsah semináře

- Uvítání posluchačů
- Publikujeme a tvoříme odborný text
- Plagiátorství aneb opisování bez povolení
- Povinná mlčenlivost, publikování a já „sestra“
- Závěrečná diskuze „Zdravotník publikuje“ a hodnocení

Metodologie

- teoretický výklad
- srozumitelné a jednoduché příklady k pochopení jednotlivých témat
- počítačová podpora a podpora informačních a komunikačních technologií
- práce s textem
- nástroje pro sebehodnocení (diskuze)
- krátký film (video ukázka)
- prostorové uspořádání pro seminář a následnou diskuzi

Hodnocení

- sebehodnocení
- zpětná vazba

Zdroj: autorka